

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza ekonomiky podniku – zemědělský podnik

Petra Svojtková

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Svojtková Petra

Podnikání a administrativa

Název práce

Analýza ekonomiky podniku - zemědělský podnik

Anglický název

The economic analysis of agricultural cooperatives

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit ekonomické hospodaření zemědělského družstva Nečín za období 2007 až 2011 pomocí metod finanční analýzy a na základě výstupů navrhnout doporučení pro zlepšení ekonomické situace podniku.

Metodika

V první části diplomové práce budou vymezeny teoretické poznatky z oblasti ekonomické analýzy podniku.

Druhá část diplomové práce bude obsahovat vlastní analýzu zemědělského družstva. V první řadě bude provedena finanční analýza, ve které budou použité jednotlivé metody. Mezi hlavní metody spadá horizontální a vertikální analýza a analýza poměrových ukazatelů. Provedené analýzy budou zhodnoceny a porovnájí se s cíli podniku. Na závěr budou navržena opatření a návrhy na zlepšení odhalených problémů.

Harmonogram zpracování

Literární rešerše - první část: 3/2012 až 8/2012

Detailní metodika a dokončení druhé částí literární rešerše: 8/2012 až 10/2012

Vlastní práce, analytická část: 10/2012 až 12/2012

Vlastní práce, syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 12/2012 až 2/2013

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 15. 3. 2013

Rozsah textové části

50 - 70 stran

Klíčová slova

Finanční analýza, horizontální a vertikální analýza, rozvaha, ukazatele rentability, ukazatele stability, ukazatele likvidity, ukazatele aktivity, výkaz zisků a ztrát.

Doporučené zdroje informací

KRALICEK, Petr. Základy finančního hospodaření. Wein: Carl Ueberreuter, 1991. ISBN 80-85647-11-7

ROBINSON Thomas R. a Hennie van GREUNING. International Financial Statement Analysis. Canada: CFA Institute, 2009. ISBN 978-0-470-28766-8

RŮČKOVÁ, P.: Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2481-2

SYNEK, M. a kol.: Manažerska ekonomika. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1992-4

SYNEK, M. a kol. Podniková ekonomika. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-228-4

VOCHOZKA, Marek. Metody komplexního hodnocení podniku. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1

Vedoucí práce

Řezbová Helena, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2013

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 9.1.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza ekonomiky podniku – zemědělský podnik" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. března 2013

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Heleně Řezbové Ph.D., vedoucí diplomové práce, za cenné rady, metodické vedení a čas, který mi věnovala. Děkuji Zemědělskému družstvu v Nečíní panu Ing. Josefovi Koukolíčkoví za poskytnutí informací a umožnění praxe.

Další poděkování patří mé rodině, především mamince Haně Svojkové a babičce Ludmile Jechové, za obětavou a usilovnou podporu během studia. Závěrečné poděkování bych chtěla vyjádřit své sestře Mgr. Ivaně Svojkové za pomoc a užitečné připomínky.

Analýza ekonomiky podniku – zemědělský podnik

The economic analysis of agricultural cooperatives

Souhrn

Cílem diplomová práce je vyhodnocení finanční situace vybraného zemědělského podniku pomocí nástrojů finanční analýzy. Hlavním cílem práce bylo zhodnotit ekonomické hospodaření zemědělského družstva. V teoretické části jsou vymezeny základní teoretické poznatky z oblasti ekonomické analýzy podniku. Praktická část obsahuje vlastní analýzu zemědělského družstva Nečín v pětiletém období tj. v letech 2007 – 2011. Jsou zde použity horizontální a vertikální analýzy, analýza poměrových a rozdílových ukazatelů. Dále jsou využity modely, které jsou zhotoveny přímo na zemědělský podnik a hodnotí pozici podniku, jako jsou například Index IN95, Chrastinové index a Gurčikův index. V závěru práce jsou komplexně shrnuty vypočtené ukazatele a jsou navrženy opatření a možnosti dalšího rozvoje podniku.

Summary

This thesis assesses the financial situation of the agricultural cooperative using financial analysis. The purpose is evaluating the economic management of this cooperative. In the theoretical section the essential knowledge of the economic corporate analysis is defined. The practical component includes the analysis of The Agricultural Cooperative in the village of Necin in the five-year period (2007-2011). Analysis is both horizontal and vertical with ratio and differential indicators. In the following section are indicators which evaluate the position of The Agricultural Cooperative, e.g. Index IN95, Chrastinove and Gurčikův index. Calculated indicators are comprehensively summarized and opportunities for measured development opportunities of The Agricultural Cooperative are presented.

Klíčová slova: Finanční analýza, horizontální a vertikální analýza, rozvaha, výkaz zisků a ztráty, ukazatele rentability, ukazatele stability, ukazatele likvidity, ukazatele aktivity.

Keywords: Financial analysis, horizontal and vertical analysis, balance sheet and profit, accounting loss, an indicator of profitability, an indicator of stability, an indicator of liquidity, an indicator of financial activity

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíl práce a metodika	9
3	Literární rešerše.....	14
3.1	Podnik – kapitálová a majetková struktura.....	14
3.1.1	Majetková struktura.....	14
3.1.2	Kapitálová struktura podniku	16
3.2	Financování podniku	18
3.3	Ekonomická analýza	20
3.4	Finanční analýza	20
3.4.1	Rozvaha	22
3.4.2	Výkaz zisků a ztráty	22
3.4.3	Výkaz cash flow	23
3.5	Základní metody finanční analýzy	24
3.5.1	Absolutní ukazatele finanční analýzy	25
3.5.2	Rozdílové ukazatele finanční analýzy	26
3.5.3	Poměrové ukazatele finanční analýzy	28
3.6	Hospodářský výsledek podniku – zisk, ztráta.....	37
3.7	Analýza bonitních a bankrotních modelů.....	39
3.7.1	Kralickův rychlý test	40
3.7.2	Altmanovo Z-score.....	40
3.7.3	Grünwaldův index bonity	41
3.7.4	Index důvěryhodnosti IN	41
3.7.5	Gurčíkův index.....	43
3.7.6	Ch-index.....	44
3.8	Specifické ekonomiky – Zemědělství	44
4	Vlastní práce	47
4.1	Charakteristika zemědělského podniku	47
4.2	Vlastní analýza hospodaření podniku	55
4.2.1	Analýza rozdílových ukazatelů družstva	56
4.2.2	Analýza poměrových ukazatelů družstva	60
4.3	Analýza bonitních a bankrotních modelů.....	76
4.3.1	Index důvěryhodnosti IN95 pro zemědělství.....	76
4.3.2	CH index	77
4.3.3	Gurčíkův index.....	79
5	Závěr	82
6	Seznam použitých zdrojů.....	89
6.1	Literatura	89
6.2	Internetové stránky.....	90
6.3	Seznam tabulek	91
6.4	Seznam schémat.....	92
6.5	Seznam grafů	92
6.6	Seznam příloh	93
7	Přílohy	94

1 Úvod

Každý podnik usiluje o nejlepší možné výsledky, dobré konkurenční postavení a optimální využití zdrojů. Je proto důležité kontrolovat a analyzovat situaci podniku a na základě toho se rozhodovat. Za nejpoužívanější metodu je považována finanční analýza, která je nedílnou součástí ekonomické analýzy.

Finanční analýza je v posledních letech nezbytnou součástí každé firmy. Vzhledem k měnícímu se ekonomickému prostředí se úspěšný podnik bez dané analýzy neobejde. Cílem finanční analýzy je posouzení a hodnocení finanční situace podniku, finanční zdraví podniku a identifikovat slabé stránky, které by mohly v budoucnu daný podnik ohrozit a také si stanovit silné stránky, díky nimž by podnik mohl rozvíjet svojí činnost a upevňovat si postavení na trhu. Finanční analýza představuje rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech. Finanční analýza se zabývá hodnocením podnikové minulosti, současnosti a také budoucího vývoje podniku z pohledu jeho finančních podmínek.

Základními metodami jsou fundamentální a technická finanční analýza. Fundamentální analýza se zabývá kvalitativním hodnocením činnosti podniku. Technická analýza získává informace z finančního účetnictví.

Zemědělské podniky jsou prvovýrobci a jsou specifické ve svém podnikání. Zabývají se především biologickým charakterem výroby. Zemědělské podniky plní základní funkci a to produkční, kde zabezpečují potraviny pro obyvatelstvo a suroviny pro průmysl. Nedílnou součástí je také mimoprodukční funkce, která zajišťuje péči o krajinu a životní prostředí. Hlavními charakteristikami podniku jsou klimatické podmínky, počasí, nepřerušování produkčních cyklů a nevyvážená intenzita práce během roku. Mezi hlavní problémy zemědělských podniků patří nízké výkupní ceny jednotlivých komodit, dále to je dovoz ze zahraničí, které se často se svou kvalitou nemohou tuzemských rovnat.

Vzhledem k tomu, že podnik se nachází v blízkosti mého bydliště a měla jsem možnost konzultace s odborníky na konkrétní situace. Rozhodla jsem se zpracovat diplomovou práci na zemědělské družstvo Nečín, které působí ve středních Čechách. Podnik se zaměřuje na rostlinnou a živočišnou výrobu.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je zhodnotit ekonomické hospodaření zemědělského družstva Nečín za pětileté období tj. v letech 2007 – 2011. Pomocí metod finanční analýzy a na základě výstupů navrhnout doporučení pro zlepšení ekonomické situace podniku.

Dílními cíli jsou:

1. Vymezení teoretické báze k přístupu problematice finanční analýzy.
2. Základní charakteristika subjektu.
3. Vlastní analýza podniku.
4. Závěry a doporučení.

Z hlediska metodiky bude práce rozdělena do dvou částí teoretická a praktická.

Pomocí odborné literatury, která se vztahuje na dané téma, jsou získány poznatky a ty následně zpracovány do literární rešerše, která se nachází v teoretické části. Jedná se o zpracování teoretických přístupů vybraných českých i zahraničních autorů do jednoho celku a vypracuje se komparace jednotlivých autorů mezi sebou. Šlo o studium nejen z knižních zdrojů, ale například bylo čerpáno z neplaceného webu, poskytovaný ČZU, Ebsco. Hlavní použité metody pro vytvoření literární rešerše jsou deskripce, selekce a komparace.

Dalším dílním cílem je základní charakteristika podniku. Hlavní úkol představoval sběr a studium interních dokumentů vybraného zemědělského podniku v letech 2007 – 2011. Interní dokumenty podniku byly v první řadě výkazy zisků a ztráty, rozvahy, výroční zprávy a přílohy k účetní závěrce v letech 2007 – 2011. Dále bylo využito primárních zdrojů podniku, především konzultace s vedením podniku, se zaměstnanci, kde došlo k předávání informací a zkušenosti z činností podniku. Podrobné informace o podniku jsou uvedeny v kapitole 4.1 Charakteristika zemědělského podniku

Další část diplomové práce je věnována vlastní analýze podniku. Pro vlastní hodnocení podniku jsou využity metody finanční analýzy. Jsou použity tři základní techniky rozboru a to, absolutní ukazatele, rozdílové ukazatelé a poměrové ukazatelé. Absolutní ukazatelé představují horizontální a vertikální analýzu. Horizontální analýza porovnává hodnoty jednotlivých položek v čase a je vyjádřena v absolutní hodnotě. Vertikální analýza vyjadřuje podíl jednotlivých položek na celku a je vyjádřena v relativní hodnotě, neboli procentické. Nejvýznamnější rozdílový ukazatel je čistý pracovní kapitál, který slouží

k analýze a řízení finanční situace podniku. Poměrové ukazatele jsou základním metodickým nástrojem a jádrem metodiky finanční analýzy. Poměrové ukazatele se vypočítávají pomocí výkazu zisků a ztráty a rozvahy.

Na základě těchto metod jsou provedeny výpočty, kde vypočtené hodnoty jsou interpretovány a porovnány s hodnotami minulých let.

Tabulka 1: Seznam vzorců

Vzorce dle literatury	Podrobné vzorce k výpočtům poměrových ukazatelů	Vzorce dle Rozvahy a Výkazu zisků a ztráty ¹	Doplňující informace
ČPK = OA - Krátkodobá pasiva	Čistý pracovní kapitál = Oběžná aktiva - Krátkodobá pasiva (krátkodobé závazky, krátkodobé bankovní úvěry, krátkodobé finanční	ČPK = R31 - R103 - R117 - R118	v tis Kč
(Vochozka, 2011, s. 21)			
ROA = EBIT / CA	Rentabilita celkového kapitálu = $\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Celková aktiva}}$	ROA = VZZ 30 / R1	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 82) a (Vochozka 2001, s. 23)			
ROCE = EBIT/DK	Rentabilita dlouhodobého kapitálu = $\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Dlouhodobý kapitál (vlastní kapitál + rezervy + dlouhodobé závazky + bankovní úvěry dlouhodobé)}}$	ROCE = VZZ 30 / R 68 + R 87 + R 92 + R 116	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 85) a (Sedláček, 2011, s. 58)			
ROE = EAT / VK	Rentabilita vlastního kapitálu = $\frac{\text{Zisk po zdanění (EAT)}}{\text{Vlastní kapitál}}$	ROE = VZZ 60 / R 68	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 86), (Sedláček, 2011, s. 57) a (Vochozka, 2011, S 23)			
ROS = EBIT / Tržby	Provozní ziskové rozpětí = $\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	ROS = VZZ 30 / VZZ 5	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 88) a (Sedláček, 2011, s. 59)			
ČZR = EAT / Tržby	Čisté ziskové rozpětí = $\frac{\text{Zisk po zdanění (EAT)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	ČZR = VZZ 60 / VZZ 5	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 88) a (Sedláček, 2011, s. 59)			
ROC = 1 - (EBIT / Tržby)	Rentabilita nákladů = 1 - $\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	ROC = 1 - (VZZ 30 / VZZ 5)	v %
(Grünwald a Holečková, 2009, s. 91) a (Růčková, 2011, s. 57)			

¹ Čísla řádků Rozvahy a Výkazu zisků a ztráty jsou podle Zákona o účetnictví dle ustanovení č. 563/1991 Sb, vyhlášky č. 500/2000 Sb. Hlava I: Rozsah a způsob sestavování účetní závěrky § 3, Příloha 1 a Příloha 2.

OA = Tržby / CA	Obrat aktiv = $\frac{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}{\text{Celková aktiva}}$	OA = VZZ 5 / R 1	
(Knápková a Pavelková, 2010, s. 102), (Holečková, 2008, s. 82), (Vochozka, 2011, 24)			
ODM = Tržby / DM	Obrat dlouhodobého majetku = $\frac{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}{\text{Dlouhodobý majetek (hmotný, nehmotný a finanční)}}$	ODM = VZZ 5 / R3	
(Knápková a Pavelková, 2010, s. 103), (Holečková, 2008, s. 82), (Vochozka, 2011, s. 24) a (Sedláček, 2011, s. 61)			
OZ = Tržby / Zásoby	Obrat zásob = $\frac{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}{\text{Zásoby}}$	OZ = VZZ 5 / R 32	
(Holečková, 2008, s. 83), (Vochozka, 2011, s. 25) a (Sedláček, 2011, s. 62)			
DOZ = Zásoby / (Tržby / 360)	Doba obratu zásob = $\frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb / 360}}$	DOZ = R 32 / (VZZ 5 / 360)	
(Sedláček, 2011, s. 63)			
DOP = Průměrný stav pohledávek / (Tržby / 360)	Doba obratu pohledávek = $\frac{\text{Pohledávky (krátkodobé + dlouhodobé)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb / 360}}$	DOP = (R 39 + R 48) / (VZZ 5 / 360)	
(Sedláček, 2011, s. 63) a (Vochozka, 2011, s. 25)			
DOZ = Krátkodobé závazky / (Tržby / 360)	Doba obratu závazků = $\frac{\text{Krátkodobé závazky}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb / 360}}$	DOZ = R 103 / (VZZ 5 / 360)	
(Sedláček, 2011, s. 63)			
DOFM = Finanční majetek / (Tržby / 360)	Doba obratu finančního majetku = $\frac{\text{Krátkodobý finanční majetek}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb / 360}}$	DOFM = R 58 / (VZZ 5 / 360)	
(Holečková, 2008, s. 87)			
DOPK = Tržby / Pracovní kapitál	Doba obratu pracovního kapitálu = $\frac{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}{\text{Čistý pracovní kapitál (Oběžná aktiva - Krátkodobé závazky, úvěry a finanční výpomoci)}}$	DOPK = VZZ 5 / (R31 - R 103 - R 117 - R118)	
(Holečková, 2008, s. 87)			
Zadluženost I. = Cízi zdroje / Vlastní zdroje	Zadluženost I. = $\frac{\text{Cízi zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}}$	Zadluženst I. = R 86 / R 68	v %
(Vochozka, 2011, s. 25)			
Zadluženost II. = Cízi zdroje / CA	Zadluženost II. = $\frac{\text{Cízi zdroje}}{\text{Celková aktiva}}$	Zadluženost I. = R 86 / R 1	v %
(Vochozka, 2011, s. 25)			
Úrokové krytí = EBIT / N úroky	Úrokové krytí = $\frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}}$	Úrokové krytí = VZZ 30 / VZZ 43	
(Růčková, 2011, s. 59), (Sedláček, 2011, s. 64), (Knápková a Pavelková, 2010, s. 85) a (Vochozka, 2011, s. 25)			
Okamžitá likvidita = Peněžní prostředky / Krátkodobé závazky	Okamžitá likvidita I. stupeň = $\frac{\text{Krátkodobý finanční majetek (peníze, bankovní účet)}}{\text{Krátkodobé pasiva (krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci)}}$	Okamžitá likvidita = R 58 / (R 103 + R 117 + R 118)	Doporučené hodnoty 0,2 - 0,5
(Růčková, 2011, s. 49), (Knápková a Pavelková, 2010, s. 91) a (Vochozka, 2011, s. 27)			
Pohotovostná likvidita = (OA - Zásoby) / Krátkodobé závazky	Pohotovostná likvidita II. stupeň = $\frac{\text{Oběžná aktiva - zásoby}}{\text{Krátkodobé pasiva (krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci)}}$	Pohotovostná likvidita = (R 31 - R 32) / (R 103 + R 117 + R 118)	Doporučené hodnoty 0,71 - 1
(Růčková, 2011, s. 50), (Sedláček, 2011, s. 67) a (Vochozka, 2011, s. 27)			
Běžná likvidita = OA / Krátkodobé závazky	Běžná likvidita III. stupeň = $\frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé pasiva (krátkodobé závazky + krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci)}}$	Běžná likvidita = R 31 / (R 103 + R 117 + R 118)	Doporučené hodnoty 1,5 - 2,5
(Růčková, 2011, s. 50), (Sedláček, 2011, s. 66), (Knápková, Pavelková, 2010, s. 90)			

Jako další část jsou bonitní a bankrotní modely orientované přímo na zemědělské podniky. Tyto modely informují o tom, zdali podnik je finančně zdravý nebo mu hrozí bankrot.

Tabulka 2: Seznam bonitních a bankrotních vzorců

Vzorce dle literatury	Podrobné vzorce k výpočtům bonitním a bankrotním modelům	Vzorce dle Rozvahy a Výkazu zisků a ztráty	Doporučené hodnoty
$IN95 = 0,24 x_1 + 0,11 x_2 + 21,35 x_3 + 0,76 x_4 + 0,1 x_5 - 14,57 x_6$	Index důvěryhodnosti $IN95 = 0,24 x_1 + 0,11 x_2 + 21,35 x_3 + 0,76 x_4 + 0,1 x_5 - 14,57 x_6$		
(Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 95) kde:			
$x_1 = CA / \text{Cizí zdroje}$	$x_1 = \frac{\text{Celková Aktiva}}{\text{Cizí zdroje}}$	$x_1 = R 1 / R 86$	Bonitní podnik $IN95 \in (-2; \infty)$
$x_2 = EBIT / N \text{ úroky}$	$x_2 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}}$	$x_2 = VZZ 30 / VZZ 43$	Šedá zóna $IN95 \in (1; 2)$
$x_3 = EBIT / CA$	$x_3 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Celková aktiva}}$	$x_3 = VZZ 30 / R 1$	Bankrotní podnik $IN95 \in (-\infty; 1 >)$
$x_4 = \text{Výnosy} / CA$	$x_4 = \frac{\text{Celkové výnosy}}{\text{Celková aktiva}}$	$x_4 = (VZZ 5 + VZZ 6 + VZZ 7 + VZZ 20 + VZZ 21 + VZZ 26 + VZZ 42 + VZZ 53) / R 1$	
$x_5 = OA / \text{Krátkodobá pasiva}$	$x_5 = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky} + \text{Krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci}}$	$x_5 = R 31 / (R 103 + R 117 + R 118)$	
$x_6 = \text{Závazky po splatnosti} / \text{Výnosy}$	$x_6 = \frac{\text{Závazky po splatnosti}}{\text{Celkové výnosy}}$	$x_6 = \text{Příloha k ÚZ} / (VZZ 5 + VZZ 6 + VZZ 7 + VZZ 20 + VZZ 21 + VZZ 26 + VZZ 42 + VZZ 53)$	
$G = 3,412x_1 + 2,226x_2 + 3,277x_3 + 3,149x_4 - 2,063x_5$	Gurčikův index $= 3,412x_1 + 2,226x_2 + 3,277x_3 + 3,149x_4 - 2,063x_5$		
(Gurčík, 2002, s. 377) kde:			
$x_1 = \text{Nerozdělený hospodářský výsledek} / \text{Pasiva celkem}$	$x_1 = \frac{\text{Nerozdělený zisk}}{\text{Pasiva celkem}}$	$x_1 = R 83 / R 67$	Bonitní podnik $G \geq 1,8$
$x_2 = EBIT / \text{Pasiva celkem}$	$x_2 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Pasiva celkem}}$	$x_2 = VZZ 30 / R 67$	Šedá zóna $-0,6 < G < 1,8$
$x_3 = EBIT / \text{Tržby}$	$x_3 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	$x_3 = VZZ 30 / VZZ 5$	Bankrotní podnik $G \leq -0,6$
$x_4 = \text{Cash flow} / \text{Pasiva celkem}$	$x_4 = \frac{\text{Cash flow}}{\text{Pasiva celkem}}$	$x_4 = \text{Příloha ÚZ} / R 67$	
$x_5 = \text{Zásoby} / \text{Tržby}$	$x_5 = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	$x_5 = R 32 / VZZ 5$	

$CH = 0,37 x_1 + 0,25 x_2 + 0,21 x_3 - 0,1 x_4 - 0,07 x_5$	Chrastinové index (CH) = $0,37 x_1 + 0,25 x_2 + 0,21 x_3 - 0,1 x_4 - 0,07 x_5$		
(Gurčák, 2002, s. 374) kde:	kde:		
x_1 - rentabilita celkového kapitálu ROA	$x_1 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Celková aktiva}}$	$x_1 = VZZ 30 / R1$	Bonitní podnik $CH \geq 2,5$
x_2 - rentabilita tržeb ROS	$x_2 = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	$x_2 = VZZ 30 / VZZ 5$	Šedá zóna $-5 < CH < 2,5$
x_3 - solventnost	$x_3 = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky + Krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci}}$	$x_3 = R 31 / (R 103 + R 117 + R 118)$	Bankrotní podnik $CH \leq -5$
x_4 - doba splatnosti závazků	$x_4 = \frac{\text{Krátkodobé závazky + Krátkodobé bankovní úvěry a finanční výpomoci}}{\text{Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb}}$	$x_4 = (R 103 + R 117 + R 118) / VZZ 5$	
x_5 - celková zadluženost	$x_4 = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Celková aktiva}}$	$x_5 = R 86 / R 1$	

V poslední řadě je z následujících analýz vytvořen závěr a doporučení ve vztahu ke stabilizaci podnikové situaci a dalšímu vývoji podniku.

V praktické části jsou dále použity metody komparace, deskripce, analýzy a syntézy. Literární rešerše je rozšířeného charakteru. V metodice jsou uvedeny pouze vzorce, které byly použity v praktické části.

3 Literární rešerše

3.1 Podnik – kapitálová a majetková struktura

Pro zabezpečení své činnosti podnik potřebuje finanční zdroje vlastní nebo cizí (dluhy, závazky). Kromě výkonných pracovníků (faktor výkonná práce) je zapotřebí dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a materiál (výrobní faktor). (Synek, Kislíngerová, 2010, s. 129)

3.1.1 Majetková struktura

Majetkem podniku se rozumí souhrn všech věcí, peněz a pohledávek a také jiných majetkových hodnot, které se liší dobou návratnosti. Do první skupiny patří dlouhodobý (neoběžný) majetek taktéž investiční majetek. V rozvaze se vyazuje ve formě fixních aktiv. Ve druhé skupině se nachází oběžný majetek, v rozvaze je označen jako oběžná aktiva. Další skupinou aktiv jsou přechodná aktiva. Tyto položky jsou přechodného charakteru mezi majetkem a náklady nebo výnosy. (Synek, 2007, s. 41)

Dlouhodobý majetek je často označován jako fixní, neoběžný, nebo jako stálá aktiva, popřípadě investiční majetek. Slouží podniku déle než jeden rok a tvoří podstatu majetkové struktury. Člení se do tří skupin: dlouhodobý nehmotný majetek, dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek.

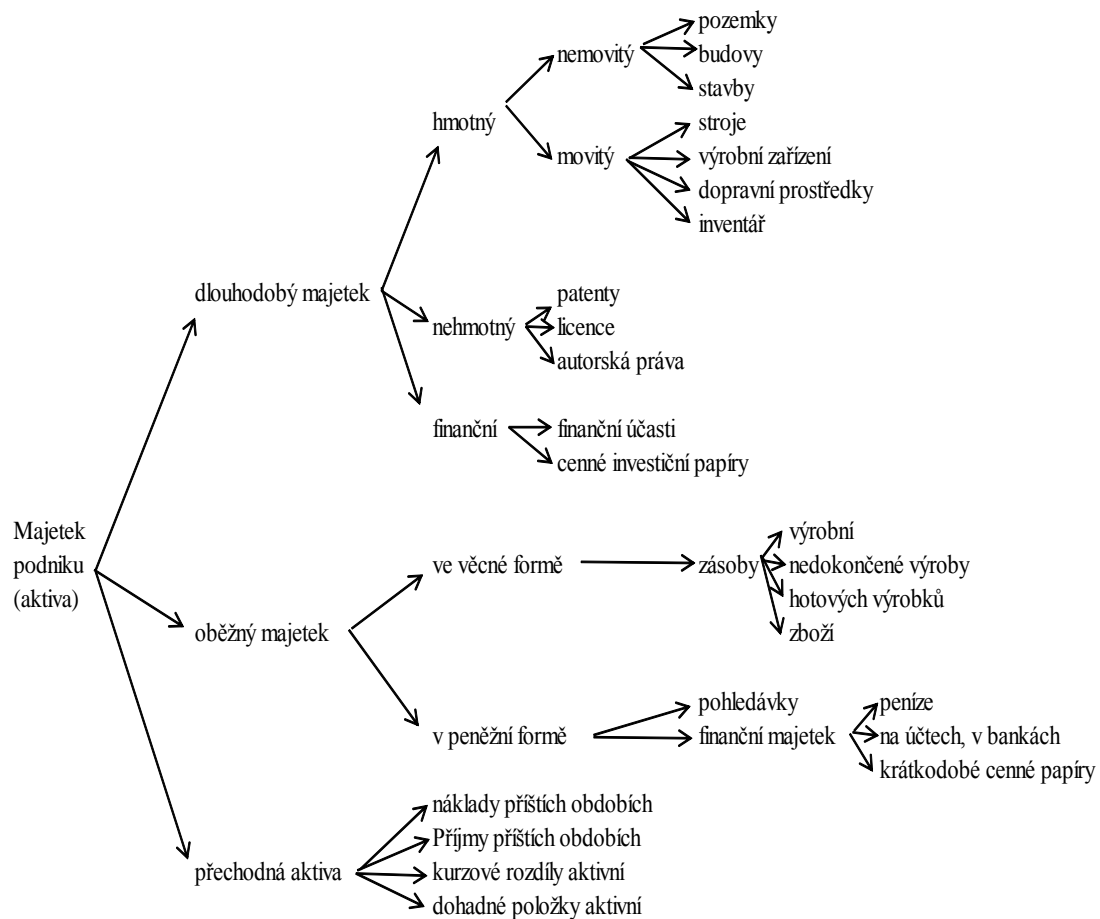
Do dlouhodobého nehmotného majetku patří patenty, licence, autorská a vydavatelská práva, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, obchodní značka firmy a také goodwill. Do této skupiny se zařazují položky přesahující 60 000 Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek se v podniku používá déle než 1 rok, postupně se opotřebovává (znehodnocuje) a přenáší svou hodnotu ve formě odpisu do nákladů. Pořizovací cena je obvykle vyšší než 40 000 Kč. Do této skupiny jsou zařazeny budovy, stavby, stroje, výrobní zařízení, přístroje, dopravní prostředky. V zemědělství to jsou například trvalé porosty nebo základní stádo. V praxi se dlouhodobý hmotný majetek rozděluje dále na movitý a nemovitý.

Dlouhodobý finanční majetek představuje v podniku cenné papíry (akcie, dluhopisy), podíly v jiných podnicích.

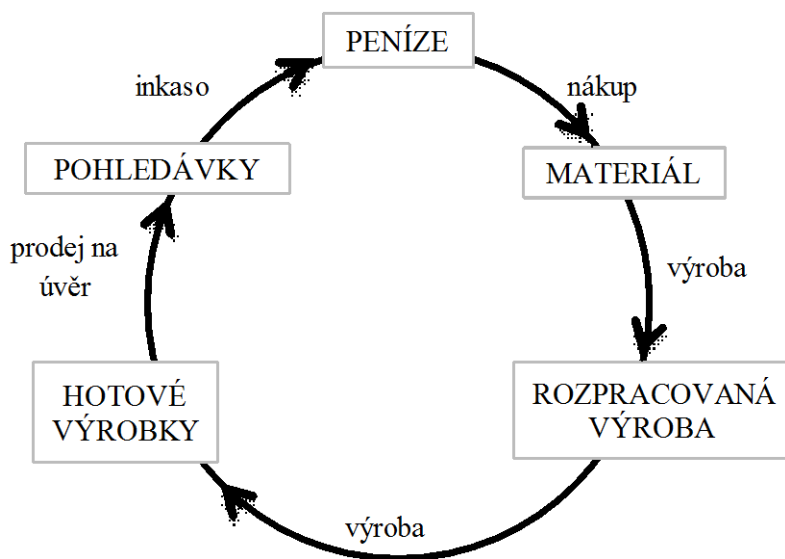
Oběžný majetek je krátkodobý, používá se méně než jeden rok. Do této skupiny patří například zásoby, zboží, hotovost, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek (cenné papíry k obchodování). (Sedláček, 2011, s. 21)

Schéma 1: Struktura majetku podniku

Zdroj: Synek 2007, s. 47

Schéma 2: Koloběh oběžných aktiv

Zdroj: Synek 2007, s 48

3.1.2 Kapitálová struktura podniku

Synek (2007, s. 51) uvádí, že kapitálovou (finanční) strukturou podniku se rozumí struktura zdrojů, z nichž majetek podniku vznikl. Člení se na vlastní kapitál a cizí kapitál.

Vlastní kapitál je tvořen vlastními zdroji financování obchodního majetku podnikatele a v rozvaze je vykazován na straně pasiv. „*Jeho podíl na celkovém kapitálu je ukazatelem finanční stability a nezávislosti.*“ Vlastní kapitál v podniku je tvořen peněžními a nepeněžními vklady. V obchodních společnostech a družstev je rozdělen do několika položek:

- Základní kapitál
- Kapitálové fondy
- Fondy ze zisku (zákonný rezervní fond, nedělitelný fond)
- Nerozdělený zisk

Cizí kapitál je důležitým zdrojem financování podniku. Představuje dluh společnosti, který musí být v určitém časovém horizontu uhrazen. Lze jej rozlišit na krátkodobý a dlouhodobý cizí kapitál. Do krátkodobého cizího kapitálu se zahrnují závazky podniku, které jsou splatné do 1 roku. Například to jsou krátkodobé bankovní úvěry, dodavatelské

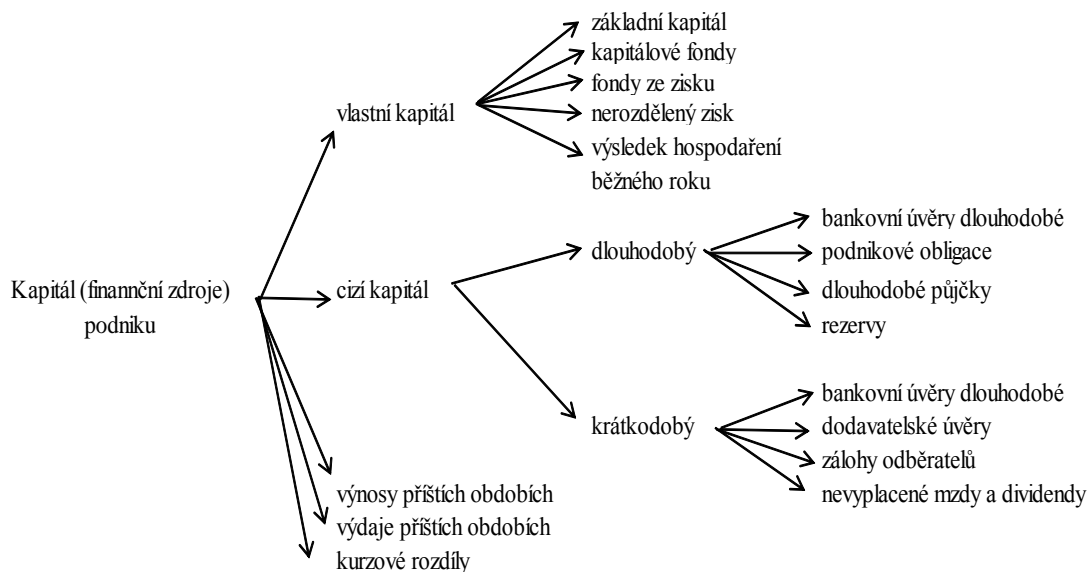
úvěry, zálohy přijaté od odběratelů, půjčky, dlužné dividendy a jiné. Dlouhodobý cizí kapitál je tvořen dlouhodobými bankovními úvěry, podnikové dluhopisy, leasingové dluhy a jiné dlouhodobé závazky. (Růčková, 2011, s. 27)

Němec (1998 s. 29) rozděluje kapitál do dvou skupin:

Kapitál investiční, kterým pořizujeme hmotný investiční majetek (pozemek, budovy, stroje aj.). Pořizovací cena je větší než 40 000 Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok. Dále to je nehmotný investiční majetek (licence, technicko-výrobní znalosti (know-how), projekty počítačové programy, software)

Kapitál oběžný (provozní), který potřebujeme k nakoupení surovin, materiálů, polotovarů, k zaplacení mezd, energie a ostatních služeb.

Schéma 3: Kapitálová struktura podniku

ZDROJ: *Bean.cz* [online]. [cit. 2012-05-30]. Dostupné z: http://www.bean.cz/b4u/storage/podniky_majetek_kapital.pdf

Proč podnik využívá cizí kapitál? Synek (2007) udává několik příčin:

- Podnikatel nedisponuje s dostatečně velkým vlastním kapitálem, který je nezbytný k založení podniku.
- Podnikatel přechodně nedisponuje s potřebným kapitálem v době, kdy jej potřebuje.

- Použitím cizího kapitálu nevznikají jeho poskytovateli žádná práva v přímém řízení podniku. Přibráním nových společníků se rozděluje vlastní kapitál a tím i řídicí pravomoci.
- Cizí kapitál je většinou levnější než vlastní kapitál a jeho použití zvyšuje rentabilitu podniku.

V **příloze 1** je uvedena kapitola Hodnocení podniku a struktury kapitálu

3.2 Financování podniku

Pojem financování se chápe jako obstarání finančních prostředků (kapitálu).

(Skřivánek, Machač, 1991, s. 237)

Hlavní náplní finanční činnosti podniku je zajišťování potřebných peněžních prostředků a podnikového kapitálu, pro založení a další rozvoj podniku (získání úvěrů, emise akcií, obligací). Jde o rozhodování a rozmístění finančních zdrojů, rozdělování podnikového zisku s ohledem na daňovou politiku státu, dividendovou politiku a tvorbu rezervních fondů. „*Veškeré financování a finanční řízení je ovlivňováno dvěma faktory: časem a rizikem.*“ Finance zahrnují tři vzájemně spjaté okruhy – peněžní a kapitálové trhy, investování a podnikové finance.

Synek (2002, s. 232) uvádí, že při financování v podnicích je nutno dodržovat tyto zásady:

1. Podnik má mít zařizovací i oběžný kapitál přiměřený, aby ho mohl správně využít k hospodárnému provozu a zajištění rentability podniku.
2. Vlastní a cizí kapitál musí být v určitém vzájemném poměru, který se řídí druhem podniku a jeho podnikatelskou formou.
3. Financování vlastním a cizím kapitálem rozhoduje rentabilita podniku (1/3 vlastního kapitálu se považuje za minimum).
4. Zařizovací majetek má podnikatel financovat vlastním kapitálem nebo dlouhodobým kapitálem cizím.
5. Udržování a obnovování majetkových součástí jakož i ostatní náklady na výrobu se mají financovat z běžných výnosů podniku, nové investice se mají financovat novým kapitálem – vlastním nebo cizím.

6. Krátkodobé úvěry se mají splácet z běžných výnosů, dlouhodobé úvěry ze zisku.
7. Zisk podniku je rozhodujícím ukazatelem pro investiční činnost a úvěrové transakce vůbec.

Druhy financování podniku

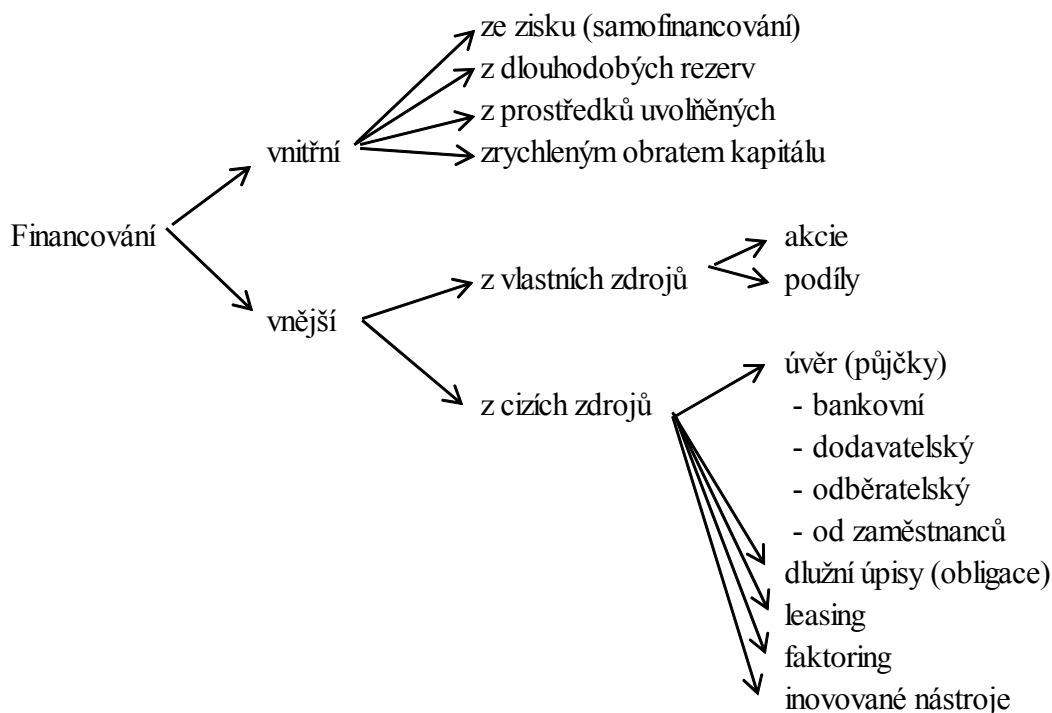
Synek (2002, s. 235) rozlišuje podle původu kapitálu:

- a) **Vnitřní (interní) financování** – je zdrojem kapitálu podnikové hospodářské činnosti, kde výsledkem je zisk (odpisy, dlouhodobé rezervy, prostředky uvolněné rychlejším obrátem kapitálu).
- b) **Vnější (externí) financování** – kapitál přichází z vnějšku mimo podnik. Hlavními zdroji jsou vklady a podíly zakladatelů, vlastníků a spoluvlastníků tj. financování z vlastních zdrojů, z cizích zdrojů (obligace, půjčky, úvěry, leasing, faktoring).

Existují tři způsoby financování podniku (Synek, 2002, s. 236)

- Financování vlastním kapitálem (emise akcií, věcné vklady).
- Financování cizím kapitálem (úvěr bankovní, obchodní, půjčka, obligace, zálohy dodavatelů).
- Samofinancování (financování ziskem, odpisy, vnitřními zdroji).

Schéma 4: Financování podniku

Zdroj: Synek 2002, s. 237

3.3 Ekonomická analýza

„Ekonomická analýza je metoda poznání ekonomických jevů a procesů.“ Ekonomickou analýzu lze chápat jako sledování určitého ekonomického celku. Jejím předmětem může být nejen finanční činnost, ale i ostatní činnosti.

Podle Synka (1992, s. 23) je nutné použít:

Induktivní přístup – je důležitý pro získávání hypotéz.

Deduktivní přístup – má význam při konstrukci modelů.

3.4 Finanční analýza

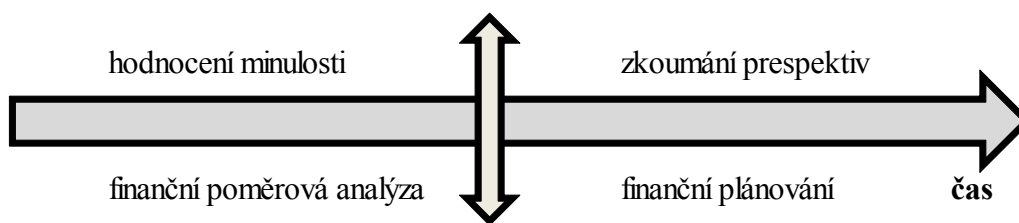
V současné době se neustále mění ekonomické prostředí, což má také za následek změny firem. Úspěšná firma se bez rozboru finanční situace neobejde. Nejčastější metoda, která se zpracovává v rámci finanční analýzy, se využívá při vyhodnocování úspěšnosti firemní strategie v návaznosti na ekonomické prostředí. (Ručková, 2008, s. 9)

Finanční analýza je formalizovanou metodou, která umožňuje získat představu o finančním zdraví podniku. Tvorba spadá do kompetencí finančního manažera

a také vrcholového vedení podniku. Provádí se především před investičním či finančním rozhodováním v podniku. Dále se zabývá dalším vývojem podniku a jeho budoucností. (Vochozka, 2011, s. 11)

Účetní výkazy poskytují informace o finanční situaci firmy, které jsou důležité pro široký okruh uživatelů v ekonomickém rozhodování. Finanční analýza hodnotí minulou i současnou finanční pozici podniku, za účelem tvorby investic, úvěrů a ostatních hospodářských rozhodnutí. Přináší informace o výkonnosti podniku a potencionálních rizicích. (Robinson and Greuning, 2009, s. 2)

Schéma 5: Časové hledisko hodnocení informací

Zdroj: Růčková 2008, s. 9

Hlavním smyslem finanční analýzy je připravit podklady pro kvalitní rozhodování podniku. Finanční analýza se zpočátku vyznačovala tím, že znázorňovala změny v účetních výsledcích. Později se ukázalo, že rozvaha a výkaz zisků a ztráty jsou velmi klamavým zdrojem informací, pro zjišťování úvěrové schopnosti podniku.

Růčková (2008, s. 10) uvádí, že finanční analýza má smysl z časového pohledu ve dvou rovinách a to:

- V první rovině se ohlížíme do minulosti a hodnotíme, jak se firma vyvíjela, až do současnosti.
- V druhé rovině nám finanční analýza slouží jako základ pro finanční plánování v časových rovinách. Jde o plánování krátkodobé, které je spojeno s běžným chodem firmy, a také strategické plánování, které souvisí s dlouhodobým rozvojem firmy.

Uživatelé finanční analýzy

Podle Vochozky (2011, s. 12) je možno uživatelé finanční analýzy rozdělit na externí a interní. Mezi externí patří: stát a jeho orgány, investoři, banky a jiní věřitelé, obchodní partneři, konkurence apod.

Interní uživatelé jsou manažeři, zaměstnanci a odboráři.

Hlavním zdrojem informací pro vypracování finanční analýzy je účetní závěrka.

Účetní závěrka je tvořena účetními výkazy: (Vochozka, 2011, s. 13)

- Rozvaha
- Výkaz zisků a ztrát
- Výkaz cash flow (přehled o peněžních tocích)
- Příloha k účetní závěrce

3.4.1 Rozvaha

Rozvaha je písemný přehled majetku a zdrojů podniku k určitému datu. Rozvaha zachycuje majetkovou a zdrojovou strukturu podniku. Aktiva je majetek, se kterým podnik disponuje, a pasiva jsou zdrojem kapitálu, ze kterého byli jednotlivé majetkové položky pořízeny. Základním vztahem v rozvaze je princip bilanční rovnosti.

$$\text{Aktiva} = \text{Vlastní kapitál} + \text{Dluhy}$$
 (Vochozka, 2011, s. 14)

Podrobnější rozdělení se nachází v **příloze 2**.

3.4.2 Výkaz zisků a ztráty

Ve výkazu zisků a ztráty jsou vykázány všechny obchodní případy, které v určitém období vedly k výnosům (tržbám v nejširším smyslu) a k nákladům (vydání, útratám, výdajům v nejširším smyslu). Na levé straně účtu zisků a ztrát jsou vykázány náklady a na pravé straně se nachází výnosy. Rozdíl mezi výnosy a náklady se nazývá zisk nebo ztráta. (Kralicek, 1991, s. 11)

Výkaz zisků a ztráty nás informuje o dosaženém hospodářském výsledku. Vztah mezi výnosy a náklady lze vyjádřit:

$$\text{Výnosy (tržby)} - \text{Náklady} = \text{Zisk (ztráta)}$$

Výnosy představují peníze, které podnik získal z činností za dané účetní období. Náklady jsou peněžní částky, které podnik v daném účetním období vynaložil na získání výnosů. Náklady a výnosy se neopírají o skutečné peněžní toky (příjmy a výdaje), to znamená, že neodráží skutečnou hotovost získanou hospodařením podniku.

V České republice má výkaz zisku a ztráty stupňovitou podobu. Je rozlišen na část provozní, finanční a mimořádnou. Všechny tyto části tvoří výsledný výsledek hospodaření. Výsledek hospodaření je rozdíl mezi provozními výnosy a náklady. (Vochozka, 2011, s. 17)

Podrobnější rozdělení se nachází v **příloze 3**.

3.4.3 Výkaz cash flow

Na výkazu cash flow je zachycen vznik a použití peněžních prostředků. Jde o přehled příjmů a výdajů podniku za dané období. Výkaz cash flow popisuje finanční situace podniku. Dále slouží jako nástroj pro posouzení likvidity podniku. (Vochozka, 2011, s. 18)

Obvykle se cash flow zjišťuje **nepřímo**, kde vychází z hospodářského výsledku (čistého zisku).

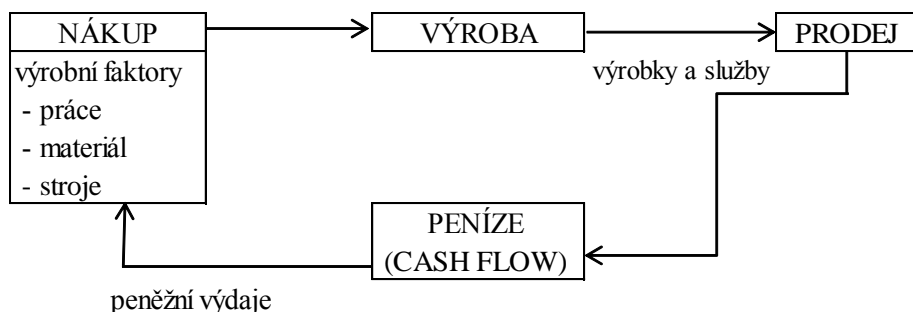
Přímou metodou se cash flow vypočte jako rozdíl nákladů

Výsledky obou metod jsou stejné podle Synka (2010, s. 252) se rozlišují tři oblasti činnosti podniku:

- **Provoz** (výroba, prodej výrobků a služeb) – tato oblast soustřeďuje výsledky provozní činnosti (čistý provozní zisk).
- **Investice** – v této oblasti se soustřeďují změny dlouhodobého majetku a jeho zdrojů.
- **Finance** – zde se soustřeďují fondy plynoucí z použití úvěrů (dluhů, společných akcií, splátek placení dividend).

Cash-flow (peněžní toky) v % na podnikovém výkonu vyjadřuje finanční výkonnost podniku. (Kralicek, 1991, s. 11)

Schéma 6: Peněžní toky v podniku

Zdroj: Synek, 2002, s. 232

3.5 Základní metody finanční analýzy

Analýza ukazatelů

Pomocí ukazatelů lze věcné obsahy objektivizovat. Mezi nejdůležitější patří kontrola a analýza běžného obchodu.

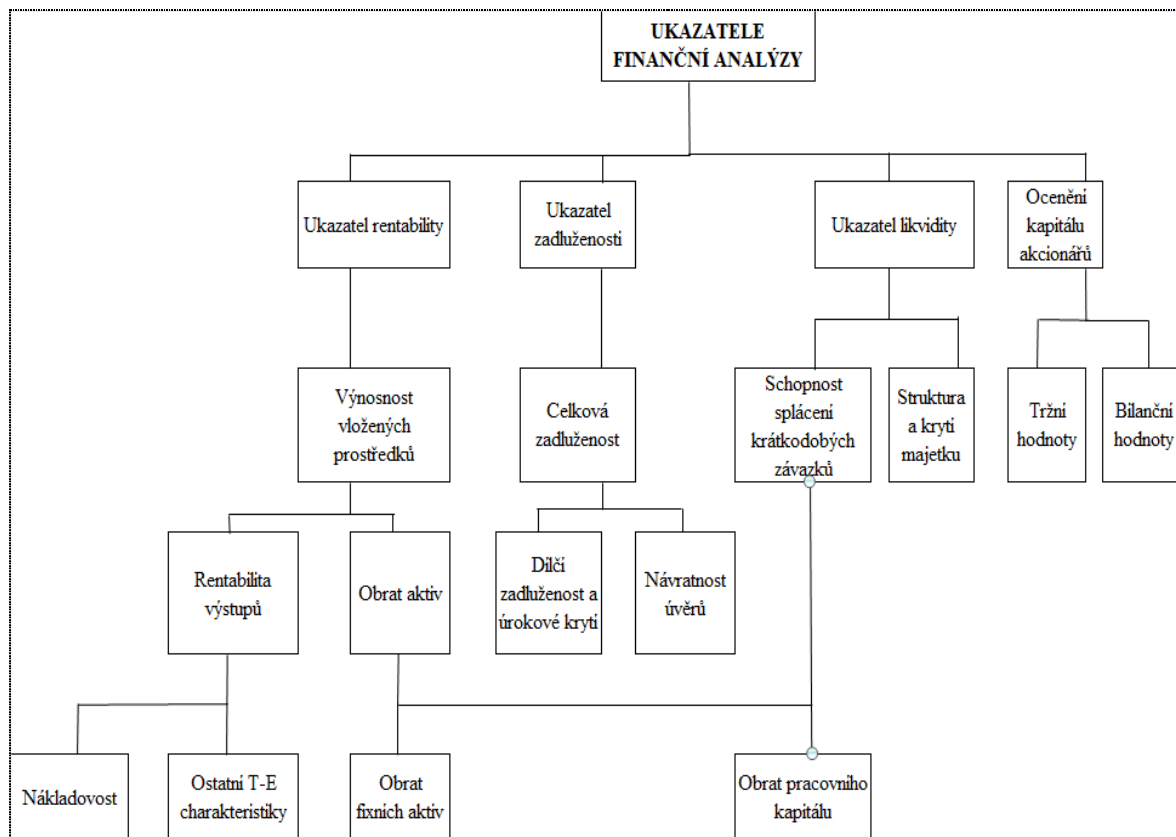
Oblast analýzy financování likvidita vypovídá o finanční stabilitě. Rentabilita a výnos dávají výpověď o výnosové situaci.

Kontrola ukazatelů by se měla uskutečnit alespoň jednou ročně, poté kdy je k dispozici bilance. Ukazatele nemohou nahradit zkušenosti (know-how), nebo dobrý management. Mohou však pomoci k lepšímu fungování managementu. Ukazatele pomáhají manažerovi připravovat rozhodnutí. (Kralicek, 1991, s. 30)

Pro finanční analýzu Knápková a Pavelková (2010, s. 64) uvádějí tři základní techniky rozboru:

- Absolutní ukazatele finanční analýzy
- Rozdílové ukazatele finanční analýzy
- Poměrové ukazatele finanční analýzy

Schéma 7: Ukazatele finanční analýzy

Zdroj: Dluhošová, 2008, s. 73

3.5.1 Absolutní ukazatele finanční analýzy

Absolutní ukazatele se využívají zejména k analýze vývojových trendů a k procentnímu rozboru komponent. Analýza absolutních ukazatelů v sobě zahrnuje především horizontální a vertikální analýzu. (Knápková, Pavelková, 2010, s. 65)

Vertikální a horizontální analýza

Horizontální a vertikální analýza jsou výchozím bodem rozboru účetních výkazů. Technika procentního rozboru počítá procentní podíl jednotlivých položek rozvahy na aktivech a položek výkazu zisku a ztráty na tržbách (výnosech). Představují základní východisko analýzy účetních výkazů. Slouží k prvotní orientaci v hospodaření podniku. Poukazuje na problémové oblasti, které je potřeba podrobnějšímu zkoumání. Vertikální a horizontální analýza patří mezi nejrozšířenější nástroje finanční analýzy. „Cílem horizontální a vertikální analýzy je především rozbor minulého vývoje finanční situace

a jeho příčin, s omezenými možnostmi učinit závěry o finančních vyhlídkách podniku.“
(Holečková, 2008, s. 42)

Horizontální analýza sleduje vývoj zkoumané veličiny v čase, zpravidla ve vztahu k minulému účetnímu období. Cílem horizontální analýzy je absolutně i relativně změřit intenzitu změn jednotlivých položek.

Absolutní změna = hodnota v běžném období – hodnota v předchozím období

$$\text{Procentuální změna} = \frac{\text{Běžné období} - \text{Předchozí období}}{\text{Předchozí období}} * 100$$

(Holečková, 2008, s. 43)

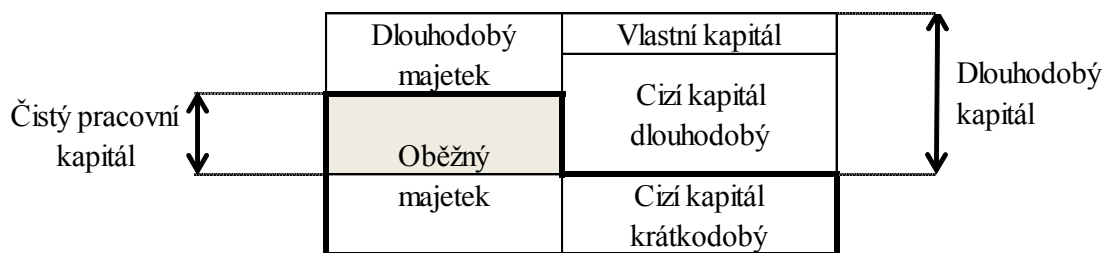
Vertikální analýza sleduje strukturu rozvahy, výkazu zisku a ztráty či výkaz o peněžních tocích ve vztahu k určité veličině. Vertikální analýzy zjišťuje procentní podíl jednotlivých položek výkazů na zvoleném základu. Vertikální rozbor je vyjadřován relativně (v procentním vyjádření), je možné jej využít pro srovnání s firmami v rámci stejného oboru podnikání. (Růčková, 2011, s. 104)

3.5.2 Rozdílové ukazatele finanční analýzy

Čistý pracovní kapitál

„Rozdílové ukazatele slouží k analýze a řízení finanční situace podniku s orientací na jeho likviditu.“ K nejvýznamnějším rozdílovým ukazatelům patří čistý pracovní kapitál. Je definován jako rozdílem mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji a má výrazný vliv na platební schopnost podniku.

Schéma 8: Čistý pracovní kapitál

Zdroj: Knápková, Pavelková 2010, s. 82

Čistý pracovní kapitál bývá označován, jako provozní nebo provozovací kapitál a je nejčastěji užívaným rozdílovým ukazatelem vypočteným jako rozdíl mezi oběžnými aktivy (bez dlouhodobých pohledávek) a krátkodobými závazky. Čistý pracovní kapitál představuje část oběžného majetku, která je financována dlouhodobým kapitálem.

Výsledek čistého pracovního kapitálu je v absolutní hodnotě. Význam čistého pracovního kapitálu je spjat s krátkodobým financováním podniku a zajištění plynulosti hospodářské činnosti. Čistý pracovní kapitál měří relativně volnou část kapitálu, která není vázaná na krátkodobé závazky. Každý podnik potřebuje čistý pracovní kapitál, aby byla zajištěna nezbytná míra likvidity. „Ukazatel pracovního kapitálu úzce souvisí s rozsahem podnikatelské činnosti měřené pomocí tržeb.“ (Vochozka, 2011, s. 21)

Čistý pracovní kapitál

Čistý pracovní kapitál = Oběžná aktiva – Krátkodobá pasiva (dluhy, závazky)

Čistý pracovní kapitál = (Vlastní kapitál + Dlouhodobé závazky) – Stálá aktiva

Obě z výše uvedených rovnic přináší stejný výsledek čistého pracovního kapitálu v absolutní hodnotě. (Vochozka, 2011, s. 21)

Čisté pohotové prostředky (peněžní finanční fond)

Čisté pohotové prostředky jsou vypočítávány jako rozdíl mezi pohotovými peněžními prostředky a okamžitě splatnými závazky. Mezi výhody tohoto ukazatele patří nízká souvislost s podnikovými oceňovacími technikami.

Čisté pohotové prostředky = Pohotové peněžní prostředky – Okamžitě splatné závazky

(Holečková, 2008, s. 47)

Čistý peněžní majetek (peněžně pohledávkou finanční fond)

Čistý peněžní majetek představuje střední cestu mezi oběma výše uvedenými ukazateli. Tento ukazatel je konstruovaný tak, že vedle pohotových prostředků zahrnuje do oběžných aktiv ještě krátkodobé pohledávky.

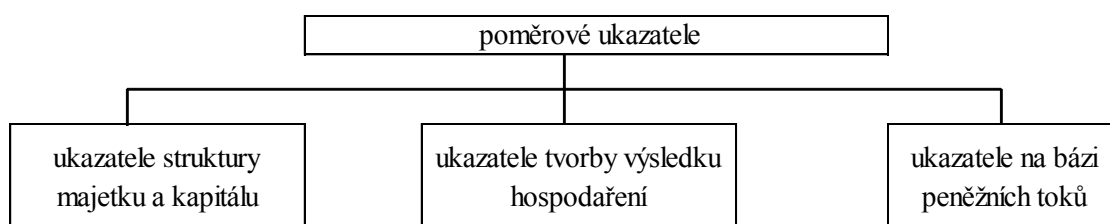
Čistý peněžní majetek = Oběžná aktiva – Zásoby – Nelikvidní pohledávky –
- Krátkodobá pasiva

(Holečková, 2008, s. 47)

3.5.3 Poměrové ukazatele finanční analýzy

Poměrové ukazatele jsou základním metodickým nástrojem a jádrem metodiky finanční analýzy. Analýza účetních výkazů pomocí poměrových ukazatelů je jednou z nejoblíbenějších metod, protože umožňuje získat rychlou představu o finanční situaci v podniku. Hlavní podstatou poměrových ukazatelů je, že dává do poměru různé položky rozvahy, výkazu zisků a ztráty, případně cash flow. (Knápková a Pavelková, 2010, s. 82).

Schéma 9: Poměrové ukazatele

Zdroj: Členění poměrových ukazatelů z hlediska výkazů, ze kterých je primárně čerpáno. (Růčková, 2011, s. 47)

Ukazatele struktury majetku a kapitálu jsou konstruovány na základě rozvahy a nejčastěji se vztahují k ukazatelům likvidity. Zkoumají vzájemný vztah rozvahových položek.

Ukazatele tvorby výsledku hospodaření vycházejí z výkazu zisků a ztráty a zabývají se strukturou nákladů a výnosů.

Ukazatele na bázi peněžních toků analyzují pohyb finančních prostředků a jsou často součástí analýzy úvěrové způsobilosti. (Růčková, 2011, s. 47)

Z poměrových ukazatelů jsou vytvářeny soustavy, které mají uspořádání buď pyramidové, nebo paralelní.

Pyramidové uspořádání

Vochozka (2011, s. 30) uvádí, že pyramidová soustava finančních ukazatelů je založena na postupném rozkladu vrcholného ukazatele na ukazatele dílčí. Na pozici vrcholného ukazatele se vkládá rentabilita vlastního kapitálu nebo ekonomická přidaná hodnota, kde je charakteristické, že postihují základní cíl podniku. Dílčí ukazatele mohou být ovlivněny dvěma vazbami, a to vazbou multiplikativní (operace násobení a dělení) nebo vazbou aditivní (operace sčítání a odčítání).

Paralelní uspořádání

Vochozka (2011, s. 22), Kislingerová a Hnilica (2008, s. 29) uvádí základní skupiny ukazatelů:

- Ukazatel rentability
- Ukazatel aktivity
- Ukazatel zadluženosti
- Ukazatel likvidity
- Ukazatel kapitálového trhu

Ukazatel rentability

Ukazatel rentability je někdy označován jako ukazatel výnosnosti nebo návratnosti. Vyjadřuje poměr konečného hospodářského výsledku dosaženého podnikatelskou činností k určitému vstupu (celková aktiva, kapitál nebo tržby). Úroveň rentability vlastního kapitálu závisí na poměru rentability celkového kapitálu k úrokové míře cizího kapitálu. Čím vyšší je procentní sazba, tím je příznivější. Ukazatel rentability udává, kolik Kč zisku připadá na 1 Kč jmenovatele. (Vochozka, 2011, s. 22) a (Kralicek, 1991, s. 31)

Grünwald a Holečková (2009, s. 80) uvádějí, že k měření a zjišťování rentability (výnosnosti vloženého kapitálu) se v praxi nejvíce využívají tyto ukazatelé:

- Rentabilita celkového kapitálu
- Rentabilita vlastního kapitálu
- Rentabilita dlouhodobého kapitálu
- Rentabilita tržeb (odbytu)
- Rentabilita nákladů

Rentabilita celkového kapitálu ROA (*Return on Assets*) vyjadřuje celkovou efektivnost firmy, výdělečnou schopnost nebo také produkční sílu. Poměruje formy zisku s celkovými aktivy vloženými do podnikání bez ohledu na to, zda byla financována z vlastního kapitálu nebo cizích zdrojů.

2

$$\text{Procentuální změna} = \frac{\text{Běžné období} - \text{Předchozí období}}{\text{Předchozí období}} * 100$$

(Grünwald a Holečková, 2009, s. 82) a (Vochozka 2001, s. 23)

Rentabilita dlouhodobého kapitálu ROCE (*Return of Capital Employed*) vyjadřuje, kolik provozního hospodářského výsledku před zdaněním dosáhl podnik z jedné koruny investované věřiteli a akcionáři. Ukazatel se spíše používá u velkých průmyslových korporací.

$$\text{Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE)} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Dlouhodobý kapitál}} * 100 \text{ [v \%]}$$

(Grünwald a Holečková, 2009, s. 85) a (Sedláček, 2011, s. 58)

Rentabilita vlastního kapitálu ROE (*Return on Equity*) vyjadřuje, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu kapitálu investovaného akcionářem.

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{Zisk po zdanění}}{\text{Vlastní kapitál}} * 100 \text{ [v \%]}$$

(Grünwald a Holečková, 2009, s. 86), (Sedláček, 2011, s. 57) a (Vochozka, 2011, s. 23)

Rentabilita tržeb ROS (*Terurn on Sales*) charakterizuje zisk vztažený k tržbám. ROS je důležitá z hlediska efektivnosti podniku. Ukazatel udává, kolik dokáže podnik vyprodukovat „efektu“ na 1 Kč tržeb (výnosů). Ziskové rozpětí se nejčastěji zjišťuje ve dvou podobách:

² EBIT (*Earnings before Interest and Taxes*) zisk před odečtením úroků a daní (provozní hospodářský výsledek)

$$\text{Provozní ziskové rozpětí} = \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním}}{\text{Tržby}}$$

Provozní ziskové rozpětí vylučuje ze ziskového rozpětí vlivy finančních nákladů, zejména úroků.

$$\text{Čisté ziskové rozpětí} = \frac{\text{Zisk po zdanění}}{\text{Tržby}}$$

Čisté ziskové rozpětí, je dílčím faktorem v rozkladu rentability vlastního kapitálu. Ukazuje zisk na korunu obratu.

(Grünwald a Holečková, 2009, s. 88) a (Sedláček, 2011, s. 59)

Rentabilita nákladů ROC (*Return on Costs*) bývá považována za doplňkový ukazatel rentability tržeb. Obecně platí zásada, že čím nižší je hodnota tohoto ukazatele, tím lepší jsou výsledky hospodaření podniku.

$$\text{Nákladovost (ROC)} = 1 - \frac{\text{Zisk}}{\text{Celkové náklady}}$$

(Grünwald a Holečková, 2009, s. 91) a (Růčková, 2011, s. 57)

Růst rentability lze zaznamenat: (Kralicek, 1991, s. 32)

- Pokles zúročení cizího kapitálu
- Zlepšení podnikového výsledku
- Menší kvótu vlastního kapitálu
- Kombinace ze dvou nebo tří faktorů

Pokles rentability lze zaznamenat:

- Nárůst zúročení cizího kapitálu
- Zhoršení podnikového výsledku
- Větší kvótu vlastního kapitálu
- Kombinace ze dvou nebo tří faktorů

Ukazatel aktivity

Ukazatel aktivity měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Existují dvě formy tohoto ukazatele a to doba obratu nebo počet obratu.

Ukazatel poměruje nejčastěji tokovou veličinu (tržby) k veličině stavové (aktiva), je možné vyjádřit ukazatel aktivity ve dvou modelech:

- a) **Obrátkovost (rychlost obratu)** – vyjadřuje počet obrátek aktiv za období, během kterého bylo dosaženo daných tržeb použitých v ukazateli (nejčastěji rok). Obecně platí, že čím vyšší je obrátkovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím lepší situace.
- b) **Doba obratu** – odráží počet dní nebo let, po který trvá jedna obrátka. Je vyjadřována jako poměr tržeb k pohledávkám.

(Kislingerová a Hnilica, 2008, s. 32)

Obrat aktiv (*Total Assets Turnover*) je měřítkem celkového využití aktiv. Obrat aktiv informuje, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok.

Ukazatel obratu aktiv by měl dosahovat co nejvyšších hodnot. Minimálně by měl být roven hodnotě 1.

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Aktiva celkem}}$$

(Knápková a Pavelková, 2010, s. 102), (Holečková, 2008, s. 82), (Vochozka, 2011, s. 24)

Obrat dlouhodobého majetku (*Fixed Assets Turnover*) měří efektivitu využití dlouhodobého majetku. Udává, kolikrát se dlouhodobý majetek obrátí v tržby za rok. Ukazatel vyjadřuje, jaká částka tržeb byla vyprodukována z 1 Kč dlouhodobého hmotného majetku (v zůstatkové ceně)

$$\text{Obrat dlouhodobého majetku} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Dlouhodobý majetek}}$$

(Knápková a Pavelková, 2010, s. 103), (Holečková, 2008, s. 82), (Vochozka, 2011, s. 24) a (Sedláček, 2011, s. 61)

V rámci oběžných aktiv se podle Holečkové (2008, s. 82) nejčastěji sleduje:

- Obrat zásob
- Obrat pohledávek
- Obrat závazků
- Obrat finančního majetku
- Obrat pracovního kapitálu

Obrat zásob (*Inventory Turnover*) informuje kolikrát je každá položka zásob v průběhu běžného období prodána a znovu naskladněna. Pokud hodnota ukazatele je vyšší než průměry, nemá firma zbytečné nelikvidní zásoby. V opačném případě má podnik přebytečné zásoby, které jsou neproduktivní a vážou na sebe prostředky a musí být profinancovány.

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Roční tržby}}{\text{Zásoby}}$$

(Holečková, 2008, s. 83), (Vochozka, 2011, s. 25) a (Sedláček, 2011, s. 62)

Doba obratu zásob (*Inventory Turnover Ratio*) je ukazatel, který vyjadřuje průměrný počet dnů, po které jsou zásoby vázány v podniku do doby jejich spotřeby nebo do doby prodeje. Ukazatel vyjadřuje počet dnů, kdy se zásoba přemění na hotovost či pohledávku. Obecně platí, čím vyšší je obrat a kratší doba obratu zásob, tím lépe.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby} / 360}$$

(Knápková a Pavelková, 2010, s. 103) a (Vochozka, 2011, s. 25)

Doba obratu (splatnosti) pohledávek (*Average Collection Period*) udává počet dnů, které uplynou mezi vystavením faktury za prodej zboží nebo hotových výrobků a okamžikem připsáním peněžních prostředků na účet. Delší průměrná doba inkasa pohledávek znamená větší potřebu úvěrů (vyšší náklady).

³ Holečková (2008, s. 84) uvádí 365 dnů

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{Průměrný stav pohledávek}}{\text{Tržby} / 360}$$

(Sedláček, 2011, s. 63) a (Vochozka, 2011, s. 25)

Doba obratu závazků (*creditors payment period*) kvantifikuje dobu trvání úhrady závazku od okamžiku jejich vzniku. Udává dobu ve dnech, po které zůstávají krátkodobé závazky neuhrazeny, a podnik využívá bezplatný obchodní úvěr.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{Krátkodobé závazky}}{\text{Tržby}/360}$$

(Sedláček, 2011, s. 63)

Doba obratu finančního majetku (*financial assets turnover*) udává kolikadenní tržby zůstávají na účtu, na hotovosti, na cestě nebo v podobě jiného krátkodobého finančního majetku.

$$\text{Doba obratu finančního majetku} = \frac{\text{Finanční majetek}}{\text{Tržby}/365}$$

(Holečková, 2008, s. 87)

Obrat pracovního kapitálu (*working capital turnover ratio*) je také měřítkem likvidity. Ukazatel udává vázanost aktiv ve formě zásob a pohledávek, rychlost jakou jsou přeměňovány na hotovost, která se projevuje v likviditě podniku.

$$\text{Obrat pracovního kapitálu} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Pracovní kapitál}}$$

(Holečková, 2008, s. 87)

Ukazatel zadluženosti (*debt equity*)

Ukazatel zadluženosti vyjadřuje, že podnik používá k financování aktiv cizí zdroje (dluh).

$$\text{Zadluženost I.} = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní zdroje}}$$

Zadluženost I. vyjadřuje proporcii cizích zdrojů a vlastního kapitálu. Obvykle je doporučován poměr 1:1. Za základní bezpečnou míru zadluženosti se bere 40% cizího kapitálu v poměru k vlastnímu.

$$\text{Zadluženost II.} = \frac{\text{Celkové cizí zdroje}}{\text{Aktiva}}$$

Ukazatel vyjadřuje míru věřitelského rizika, kde poměruje cizí zdroje k celkové hodnotě aktiv.

(Vochozka, 2011, s. 25)

Úrokové krytí (*interest coverage*) informuje, kolikrát může klesnout hodnota zisku, aby byl podnik schopen udržet cizí zdroje na stávající úrovni. Pokud dosáhne hodnoty 1, znamená to, že celý zisk podniku bude použit k úhradě úroků.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{Zisk před odečtením úroků a daní (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}}$$

(Růčková, 2011, s. 59), (Sedláček, 2011, s. 64), (Knápková a Pavelková, 2010, s. 85) a (Vochozka, 2011, s. 25)

Ukazatele likvidity

Likvidita je důležitá pro dlouhodobé fungování podniku a z hlediska finanční rovnováhy. Podnik je likvidní, pokud má vázány určité finanční prostředky v oběžných aktivech, zásobách, pohledávkách a na účtech. Nedostatek likvidity vede k tomu, že podnik není schopen využít ziskových příležitostí, které se při podnikání objeví, nebo není schopen hradit své běžné závazky, což může vést v platební neschopnosti a k bankrotu. Podmínkou solventnosti je likvidita. (Knápková a Pavelková, 2010, s. 91)

Pokud firma drží vyšší objem pracovního kapitálu, pak je v lepší pozici, aby dostála svým závazkům. Pracovní kapitál je ve velké míře používán jako míra krátkodobé likvidity, protože je zdrojem splnění krátkodobých závazků. Běžně je definován jako přebytek aktiv nad krátkodobými závazky. (Sinha, 2009, s. 91)

Oběžný majetek z hlediska likvidnosti dělíme do tří stupňů:

- Krátkodobý finanční majetek (nejvyšší)
- Krátkodobé pohledávky
- Zásoby

Základní ukazatele likvidity

- Okamžitá (peněžní) likvidita
- Pohotová likvidita
- Běžná likvidita

Okamžitá likvidita (*cash ratio*) bývá označována jako likvidita 1. stupně a představuje to nejužší vymezení likvidity. Peněžní (hotovostní) likvidita je nejpřesnější, jelikož hodnotí schopnost uhradit krátkodobé závazky podniku v daný okamžik. Ukazatel by měl nabývat hodnot v rozmezí 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty představují neefektivní využití finančních prostředků.

$$\text{Okamžitá likvidita (1. stupně)} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

(Růčková, 2011, s. 49), (Knápková a Pavelková, 2010, s. 91) a (Vochozka, 2011, s. 27)

Pohotová likvidita (*quick ratio*) bývá také označována jako likvidita 2. stupně. Pro pohotovou likviditu platí, že čítec by měl být stejný jako jmenovatel 1:1, případně 1,5:1. Pokud se ukazatel pohybuje od 0,7 – 1,0 tak je podnik schopen vyrovnat se svými závazky. Pokud je hodnota vysoká podnik váže mnoho aktiv ve formě pohotových prostředků a ty přinášejí minimální úrok.

$$\text{Pohotová likvidita (2. stupně)} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

(Růčková, 2011, s. 50), (Sedláček, 2011, s. 67) a (Vochozka, 2011, s. 27)

Běžná likvidita (*current ratio*) je též likviditou 3. stupně. Měří, kolikrát oběžná aktiva pokryjí krátkodobé závazky podniku. To znamená, kolikrát by byl podnik schopen

uspokojit věřitele, kdyby veškerá oběžná aktiva proměnil na hotovost. Běžná likvidita by se měla pohybovat od 1,5 – 2,5.⁴ Nikdy by neměla klesnout pod hodnotu 1.

$$\text{Běžná likvidita (3. stupně)} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

(Růčková, 2011, s. 50), (Sedláček, 2011, s. 66), (Knápková, Pavelková, 2010, s. 90)

3.6 Hospodářský výsledek podniku – zisk, ztráta

Hospodářský výsledek podniku je rozdíl mezi celkovými výnosy a náklady podniku. Pokud výnosy jsou vyšší, než náklady jde o zisk. V případě, že náklady jsou vyšší, než výnosy jde o ztrátu. Zisk zjištěný jako rozdíl výnosů a nákladů se nazývá bilanční zisk.

Zisk plní tyto funkce: (Synek, 2003, s. 106)

- a) Kriteriaální (všestranný ukazatel výsledků všech činností podniku)
- b) Rozdělovací (základem pro rozdělování mezi společnostmi a státem)
- c) Rozvojová (hlavní zdroj akumulace)
- d) Stimulační (základem kolektivní a individuální hmotné zainteresovanosti)

Náklady, výnosy, výdaje a příjmy jsou podrobněji rozděleny v **Příloze 3**.

Výsledek hospodaření se podle Růčkové (2011, s. 32) člení:

- Výsledek hospodaření za běžnou činnost
- Výsledek hospodaření z provozní činnosti
- Výsledek hospodaření z finančních operací
- Výsledek hospodaření mimořádný
- Výsledek za účetní období
- Výsledek hospodaření před zdaněním

⁴ Vochozka (2011, s. 27) uvádí doporučenou hodnotu od 1,6 – 2,5. Naopak Sedláček (2011, s. 106) uvádí, že měřítkem budoucí solventnosti postačuje hodnota vyšší než 1,5.

Výsledek hospodaření za běžnou činnost je součtem provozního a finančního výsledku hospodaření a je snížený o daň za běžnou činnost. Při kladném výsledku hospodaření podnik dosahuje zisku z běžné činnosti. Pokud je záporný výsledek hospodaření, podnik má ztrátu z běžné činnosti.

Výsledek hospodaření z provozní činnosti je tvořen ze základních a opakujících se činností podniku. U výrobního podniku je tvořen tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb, po odečtení nákladů podniku (výrobní spotřeba – spotřeba materiálu, energie, služeb), osobních nákladů (mzdy, odměny, zdravotní a sociální pojištění), daní, poplatků a odpisů. Z výkazu zisků a ztráty lze vyčíslit přidanou hodnotu:

$$\text{Přidaná hodnota} = (\text{Obchodní marže} + \text{Výkony}) - \text{Výkonová spotřeba}$$

Pozn. Výkony zahrnují především tržby a nedokončenou výrobu.

Výsledek hospodaření z finančních operací souvisí se způsobem financování a s finančními operacemi podniku.

Výsledek hospodaření z mimořádné činnosti vyplývá z nepravidelných a neočekávaných operací podniku. Je vyjádřen jako rozdíl mezi mimořádnými výnosy a mimořádnými náklady. „*Vzniká v důsledku změn způsobu oceňování majetku, manka a škod, přebytků na majetku u finančních účtů a finančních investic apod.*“ (Dluhošová, 2008, s. 55)

Výsledek hospodaření za účetní období neboli EAT (*Earnings after taxes*) je závislý na účetních předpisech dané země. Zisk po zdanění bývá ukazatelem motivace a zainteresovanosti v manažerských smlouvách. Nerozdělený zisk je interním zdrojem financování rozvoje, zdrojem prostředků na splácení dluhů, udržuje reálnou hodnotu vlastního kapitálu vzhledem k inflaci a v neposlední řadě představuje pojistku proti případné budoucí ztrátě.

Zisk před zdaněním EBT (*Earnings before tax*) je důležitým pohledem na výkonnost při trendové (horizontální) analýze, kdy se v čase může měnit zdanění zisku, případně při mezipodnikovém srovnání. Skutečné zdanění se může v jednotlivých firmách významně lišit.

Zisk před úroky a zdaněním EBIT (*Earning before interests and taxes*) se používá při výpočtu některých ukazatelů rentability. Někdy je označován jako „**provozní zisk**“ Vývoj ukazatele EBIT není ovlivněn změnami daňových a úrokových sazeb ani změnou

struktury finančních zdrojů (podíl úročených cizích zdrojů). (Dluhošová, 2008, s. 77) a (Holečková, 2008, s. 60)

Podle Růčkové (2011, s. 52) je pro finanční analýzu nejdůležitější tři kategorie zisku:

1. **EBIT** (*Earning before interests and taxes*) zisk před odečtením úroků a daní, odpovídá provoznímu výsledku hospodaření. Ve finanční analýze se využívá, pokud je nutné zajistit mezifirmní srovnání (Firmy mají stejné daňové zatížení, ale rozdílnou bonitu z hlediska věřitelského, výše úroků by mohla ovlivnit náhled na tvorbu výsledku hospodaření v hlavní podnikatelské činnosti).
2. **EAT** (*Earnings after taxes*) zisk po zdanění neboli čistý zisk se může dělit na zisk k rozdělení (dividendy akcionářů) a zisk nerozdělený (slouží k reprodukci v podniku). Ve výkazu zisků a ztrát se nachází pod výsledkem hospodaření za běžné účetní období.
3. **EBT** (*Earnings before tax*) zisk před zdaněním, neboli provozní zisk snížený nebo zvýšený o finanční a mimořádný výsledek hospodaření, od kterého ještě nebyly odečteny daně. Využívá se, pokud chceme zajistit srovnání výkonnosti firem s rozdílným daňovým zatížením.

3.7 Analýza bonitních a bankrotních modelů

Bonitní a bankrotní modely si kladou za cíl přiřadit firmě jednu číselnou charakteristiku, na základě níž posuzují finanční zdraví firmy.

Bankrotní modely informují uživatele o tom, zda je v dohledné době firma ohrožena bankrotem. K nejčastějším symptomům patří problémy s běžnou likviditou, výše čistého pracovního kapitálu, problémy s rentabilitou celkového vloženého kapitálu.

Bonitní modely informují uživatele o finančním zdraví firmy. Hlavní cíl je stanovit si, zda se firma řadí mezi dobré či špatné firmy. (Růčková, 2008, s. 72)

Sedláček (2011, s. 105) a Gurčík (2002, s. 374) uvádí nejvíce rozšířené modely:

- Kralickův rychlý test
- Altmanovo Z-score
- Grünwaldův index bonity

- Indexy IN
- Gurčický index (G-index)
- CH – index

3.7.1 Kralický rychlý test

Rychlý test navrhl v roce 1990 P. Kralicek a vybral z jednotlivých skupin ukazatelů, čtyři ukazatelem a podle jejich výsledných hodnot přiděluje firmě body. První ukazatel je kvóta vlastního kapitálu, který vypovídá o finanční síle firmy měřené podílem vlastního kapitálu na celkové bilanční sumě. Jako další ukazatel je doba splácení dluhu z cash flow, který ukazuje, za jakou dobu by byl podnik schopen splatit všechny své dluhy.

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

(Kisligerová, Hnilica, 2008, s. 75)

$$\text{Doba splácení dluhu z CF} = \frac{\text{cizí kapitál} - \text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{bilanční cash flow}}$$

(Kisligerová, Hnilica, 2008, s. 75)

3.7.2 Altmanovo Z-score

„Altmanův index finančního zdraví podniku“ nebo také „Altmanův model“ vychází z propočtu indexů celkového hodnocení. Hlavním cílem Altmanova modelu bylo zjistit, jak je možné odlišit firmy bankrotujících od těch, u nichž je pravděpodobnost bankrotu minimální. (Růčková, 2008, s. 72)

Vzorec pro Altmanův model

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + 1,0 X_5 \quad (\text{Altman, Hotchkiss, 2006, s. 241})$$

kde:

X_1 – podíl pracovního kapitálu k celkovým aktivům,

X_2 – rentabilita čistých aktiv,

X_3 – EBIT/aktiva celkem,

X_4 – tržní hodnota ZJ/celkové závazky nebo průměrný kurz akcií/nominální hodnota cizích zdrojů,

X_5 – tržby/aktiva celkem.

Doporučené hodnoty: Pokud je hodnota vyšší, než 2,99 jde o firmu, kde je finanční situace uspokojivá. Jsou-li výsledky v rozmezí 1,81 – 2,98 firma se nachází v šedé zóně, to znamená, že nelze firmu jednoznačně označit za úspěšnou nebo jako firmu s problémy. Hodnoty pod 1,81 informuje o výrazných finančních problémech a tedy možnost bankrotu. (Altman, Hotchkiss, 2006, s. 244)

3.7.3 Grünwaldův index bonity

Je založen na šesti poměrových ukazatelích, které jsou vztaženy k tzv. přijatelné hodnotě. Výsledkem jsou body přidělené každému ukazateli. Ukazatele reprezentují tři oblasti: rentabilitu, likviditu a finanční stabilitu. Pro hodnocení finančního zdraví podniku jsou dány doporučené hodnoty:

Tabulka 3: Doporučené hodnoty Grünwaldův index bonity

GIB $<2; \infty>$ 2 a všechny poměrové ukazatele $<1; \infty>$	Pevné zdraví, bonitní podnik
GIB $<1; 2>$ a první a třetí dílčí poměrový ukazatel $<1; \infty>$	Dobré finanční zdraví, bonitní podnik
GIB $<0,5; 1>$ a třetí dílčí poměrový ukazatel $<1; \infty>$	Slabší finanční zdraví, bankrotní podnik
GIB $< - \infty; 0,5>$	Slabý finanční zdraví, bankrotní podnik

Zdroj: Sedláček, 2011, s. 114

3.7.4 Index důvěryhodnosti IN

Index IN

Inka a Ivan Neumaierovi jsou autory čtyř bankrotních indexů. V roce 1995 vznikl první index IN 95, který v roce 1999 doplnila další varianta IN99. Roku 2002 byl formulován index IN01. Poslední index je z roku 2005 IN05.

Varianty uvedené výše lze rozdělit dle jejich užití: (Vochozka, 2011, s. 94)

- Věřitelská varianta IN95
- Vlastnická varianta IN99
- Komplexní varianta IN01

- Modifikovaná komplexní varianta IN05

Pro výpočet různých variant indexu IN je nutné mít různá vstupní data a to:

- Aktiva (resp. Pasiva)
- Cizí zdroje
- Zisk před úroky a zdaněním (tzv. EBIT)
- Nákladové úroky (pro první, třetí a čtvrtou variantu)
- Celkové výnosy
- Oběžná aktiva
- Krátkodobý cizí kapitál (součet krátkodobých závazků, krátkodobých bankovních úvěrů a krátkodobých finančních výpomocí)
- Závazky po lhůtě splatnosti (pro první variantu)

Aplikace věřitelské varianty indexu IN95

Největší váhu v indexu IN95 má podíl zisku na celkových aktivech, což je ukazatel rentability aktiv (ROA). V indexu se vyskytuje jeden záporný koeficient, který je přeřazen k poměru „závazky po splatnosti/výnosy.“ Tento ukazatel respektuje specifické podmínky a měl by patřit k indexům, které mají velmi dobrou vypovídací schopnost. Index IN je vhodný pro roční hodnocení finančního zdraví firmy.

Index IN95 pro zemědělství:

$$\begin{aligned}
 \text{IN95} = & 0,24 \frac{\text{Aktiva}}{\text{Cizí zdroje}} + 0,11 * \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}} + 21,35 \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Aktiva}} + \\
 & + 0,76 * \frac{\text{Výnosy}}{\text{Aktiva}} + 0,1 * \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky + Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci}} - 14,57 * \frac{\text{Závazky po splatnosti}}{\text{Výnosy}}
 \end{aligned}$$

Pozn.: Hodnoty jsou uvedeny přímo pro zemědělství (Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 95)

Příloha 4 obsahuje váhy indexu IN95, která jsou specifická pro odvětví dle OKEČ.

Podniky, které jsou vyhodnocené tímto modelem, jako bankrotní se nachází v hodnotách indexu IN95 nižších nebo rovno jedné. Bonitní podniky jsou v hodnotách vyšších nebo rovných dvěma. Mezi hodnotami 1 a 2 se nachází šedá zóna, kde nelze podniky jednoznačně zařadit do bonitních nebo bankrotních.

Tabulka 4: Doporučené hodnoty Indexu IN95

Výsledek	Hodnocení
IN95 $\varepsilon < 2; \infty$	Bonitní podnik
IN95 $\varepsilon (1; 2)$	Šedá zóna
IN95 $\varepsilon (-\infty; 1 >$	Bankrotní podnik

Zdroj: Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 97

Srovnání indexů IN s dalšími metodami

Výhodou indexů IN je jejich tvorba v českých podmínkách, která předpokládá vyšší úspěšnosti indexů při jejich kalkulaci. Další výhodou tvorby indexů je jednoznačnost využitých ukazatelů, které jsou v modelu aplikovány na základě českých účetních standardů a na základě stejných účetních standardů jsou získány hodnoty těchto ukazatelů za jednotlivé podniky.

Při výpočtu indexu IN95 může nastat problém v případě, že jsou nákladové úroky velmi nízké a hodnota tohoto ukazatele se blíží nule. Neumaierovi (2002, s. 97) uvádějí, že je v takovýchto případech vhodné omezit hodnotu ukazatele „zisk/nákladové úroky“ maximální hodnotou 9. Tímto se zabrání tomu, aby se tento ukazatel blížil k nekonečnu a převážil tím význam ostatních poměrových ukazatelů.

3.7.5 Gurčíkův index

Gurčíkův index nebo také G-index vznikl na Slovensku a je konstruovaný na zemědělské podniky. Umožňuje rozlišovat podniky zemědělské prvovýroby na prosperující na neprosperující.

$$G = 3,412x_1 + 2,226x_2 + 3,277x_3 + 3,149x_4 - 2,063x_5$$

(Gurčík, 2002, s. 377)

kde:

x_1 – nerozdělený hospodářský výsledek / pasiva celkem,

x_2 – hospodářský výsledek před zdaněním / pasiva celkem,

x_3 – hospodářský výsledek před zdaněním / podnikové výnosy,

x_4 – cash flow / pasiva celkem (CF = V60 + V18 + V22 – V21),

x_5 – zásoby / podnikové výnosy,

Doporučené hodnoty:

Prosperující podniky se nacházejí v intervalu $G \geq 1,8$. Průměrné podniky neboli také šedá zóna jsou v rozmezí od $-0,6 < G < 1,8$, kde nelze jednoznačně určit, zda podniky jsou prosperující nebo neprosperující. Poslední neprosperující podniky jsou, pokud G-index se nachází $G \leq -0,6$. (Gurčík, 2002, s. 377)

3.7.6 Ch-index

Ch-index nebo také Chrastinové index pochází také ze Slovenska z roku 1998 a byl určen pro slovenské zemědělské podniky, ale používá se i pro české zemědělství.

$$CH = 0,37 X_1 + 0,25 X_2 + 0,21 X_3 - 0,1 X_4 - 0,07 X_5$$

(Gurčík, 2002, s. 374)

kde:

X_1 - rentabilita celkového kapitálu,

X_2 - rentabilita tržeb,

X_3 – solventnost,

X_4 – doba splatnosti závazků,

X_5 – celková zadluženost,

Doporučené hodnoty:

Prosperující podniky se nacházejí v intervalu $CH \geq 2,5$. Průměrné podniky neboli také šedá zóna jsou v rozmezí od $-5 < CH < 2,5$, kde nelze jednoznačně určit, zda podniky jsou prosperující nebo neprosperující. Poslední neprosperující podniky jsou, pokud CH-index se nachází $CH \leq -5$. (Gurčík, 2002, s. 374)

3.8 Specifické ekonomiky – Zemědělství

Zemědělská a potravinářská výroba je jedno z tradičních odvětví národního hospodářství. Podíl zemědělství na hrubé přidané hodnotě se přibližuje průměru zemí bývalé evropské patnáctky. České zemědělství patřilo k soběstačnému národu v základních potravinách. V agrárním exportu se dlouhodobě vyváží mléko, živá zvířata, obiloviny, cukr a slad.

Podle českého statistického úřadu v zemědělství ČR současně pracuje okolo 180 tisíc pracovníků (v roce 2010).

Zemědělství lze charakterizovat jako kvantifikované obdělávání půdy za účelem získat úrodu (rostlinná výroba), chov hospodářských zvířat (živočišná výroba) včetně přidružených činností. Zemědělskou výrobu zajišťují zemědělské podniky (závody), které jsou základní výrobně ekonomickou a techniko-organizační jednotkou.

Zemědělské podniky plní základní funkci. Produkční funkce zabezpečuje potraviny pro obyvatelstvo a zemědělské suroviny pro průmysl. Důležitou funkci plní mimoprodukční funkce, která zajišťuje péči o krajinu a životní prostředí (krajinotvorná funkce), sociálně kulturní (osídlení) rekreační funkci a jiné. Hlavní činností zemědělských podniků je zemědělská výroba.

Příloha 5 uvádí zvláštnosti zemědělské výroby.

České zemědělství je stále více závislé na dotacích. Podle ekonomických zpráv uvedených ve veřejnoprávní televizi připadá na jednoho pracovníka v zemědělství 260 tisíc Kč za rok z Evropské unie. Na čisté přidané hodnotě odvětví se dotace podílí zhruba 70%. To má za následek snižování konkurenceschopnosti českých zemědělců. Základním pilířem rozdělování dotací jsou přímé platby rozdělované na hektar obhospodařované plochy, proto v České republice stále roste význam rostlinné výroby.

Prezident Agrární komory Jan Veleba uvádí, že zisky zemědělství rostou, ale největší podíl má rostlinná výroba. Naopak živočišná produkce a produkce hotových výrobků klesá a v zemědělství zaniká řada pracovních míst. Hlavní důvod je dovoz potravin z EU. Od vstupu do Evropské unie zisk českého zemědělství neustále roste. Evropský rozpočet dotuje zemědělství zhruba 44%. (Česká televize ČT24, 2013)

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy, které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy. Evropské dotační programy spolu s národními platbami vyplácí Státní zemědělský intervenční fond.

Portál Eagri (2013) uvádí základní dotační nástroje

- **Přímé platby**, které zahrnují jednotnou platbu na plochu, oddělenou platbu za cukr a rajčata a národní doplňkové platby (Top Up), které slouží k dorovnání jednotné platby na plochu.

- **Program rozvoje venkova ČR** je evropským zdrojem finančních prostředků kofinancovaných částečně ČR. Podpory jsou buď investiční (Osa I, III, a IV) nebo plošné (Osa II)

ČR aplikuje výplatu přímých plateb od roku 2004 systémem jednotné platby na plochu (SAPS). Přístupová smlouva a nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 stanovuje postupné navyšování přímých podpor v modelu 25% v roce 2004, 30% v roce 2005, 35% v roce 2006, 40% v roce 2007 a následně každoročně zvýšení o 10% až do dosažení 100% výše v roce 2013. Pro rok 2012 byla stanovena sazba ve výši 5 387,30 Kč za hektar zemědělské půdy. V roce 2011 byla stanovena sazba ve výši 4 686,50 Kč za hektar zemědělské půdy. (SZIF, 2012)

Společná zemědělská politika EU

Společná politika je zaměřena na zvyšování zemědělských příjmů. Vstupem ČR do EU se pro naše zemědělce otevřel trh s 380 miliony spotřebitelů. Současně se objevila určitá rizika, jako je dovoz levných zemědělských výrobků, skupování půdy občany EU. Vážným problémem českých zemědělců je jejich zadluženost, finanční nestabilita, nízká výnosnost kapitálu, často zastaralá vnitřní organizace a výrobní sortiment. (Synek a Kislingerová, 2010, s. 314)

Čuba a Hurta (2002, s. 94) uvádí, že vstupem do Evropské unie poklesla zemědělská výroba. Zahraniční konkurence vytlačuje a likviduje z trhu naše zemědělské a potravinářské výrobce. Konkuruující podniky ze zahraničí dodávají na český trh levnější potraviny (jogurty, sýry, zeleninu, ovoce, cukr a jiné). Český zemědělec nejsou schopni současné konkurenci odolat.

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika zemědělského podniku

Dne 12. 1. 1951 bylo založeno zemědělské družstvo Nečín. Dne 12. března 1958 vzniklo Zemědělské družstvo „Svornost“ Nečín a bylo zapsáno do Obchodního rejstříku. V roce 1960 se k tomuto družstvu připojilo Jednotné zemědělské družstvo Žebrák, Nechalov, Rybníky a Drhovy. Další spojení bylo v roce 1961 a to Jednotné zemědělské družstvo v Oborách, v Druhlicích, ve Skalici a v Hříměždících. Poslední sloučení proběhlo 10. 12. 1977, kdy se sjednotilo Jednotné zemědělské družstvo „Svoboda“ se sídlem v Drevníkách a Jednotné zemědělské družstvo „40. výročí“ v Dalekých Dušníkách.

Nově vzniklé zemědělské družstvo se nazývalo „Svoboda“ Nečín.

Zemědělské družstvo Nečín vzniklo transformací stávajícího Zemědělského družstva „Svoboda“ Nečín. Na ustanovující schůzi dne 19. 12. 1992, kde byly schváleny i stanovy nově vzniklého družstva. Od 29. června 1995 je v obchodním rejstříku zapsán jako Zemědělské družstvo Nečín.

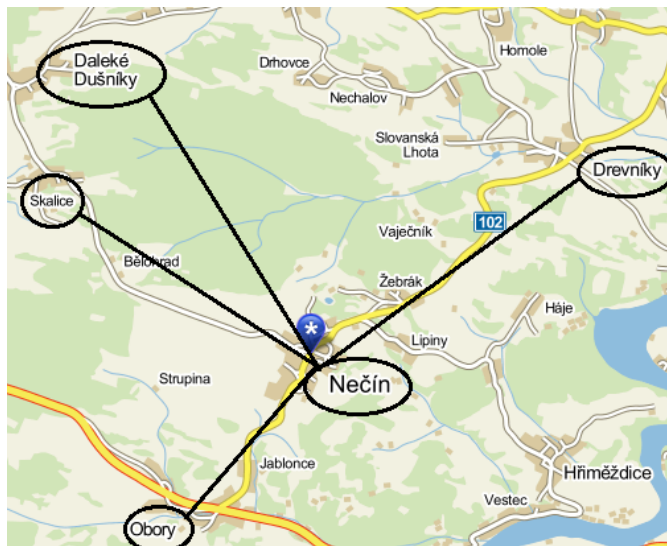
Zemědělský podnik je právní forma družstva. Základní členský vklad činí 20 000 Kč.

Zemědělské družstvo Nečín, se nachází ve Středočeském kraji. Nadmořská výška se pohybuje mezi 410 m.n.m. Průměrná roční teplota se pohybuje okolo 10,04 °C a průměrné roční srážky jsou v 606,46 mm za rok.

V současné době podnik hospodaří s celkovou výměrou zemědělské půdy 2 701,06 ha. Z celkové plochy činí orná půda 2 173,28 ha a ostatní plocha na rozloze 527,78 ha půdy, do které spadají louky a lesy. Pozemky, které družstvo obhospodařuje, jsou pronajaty od fyzických osob na základě nájemních smluv, na dobu neurčitou nebo na dobu určitou na 5 let. Dále od Pozemkového fondu ČR na dobu určitou pronájem v délce 5 let. Podnik hospodaří na vlastních pozemcích o výměře 103,64 ha a na stavebních pozemcích o výměře 8,6333 ha.

V obci Nečín je pouze administrativní budova a budova na opravu zemědělských strojů. Družstvo má své pobočky v Oborách, Dalekých Dušníkách, Drevníkách a ve Skalici. Tyto pobočky jsou zaměřené na chov skotu a zpracování rostlinné produkce.⁵

Schéma 10: Mapa Zemědělského družstva Nečín

Zdroj: www.mapy.cz

V příloze 21 jsou uvedeny fotografie z družstva.

Tabulka 5: Zemědělská půda v ha

Zemědělská půda v ha	2007	2008	2009	2010
Zemědělská půda celkem	2769	2744	2726	2717,74
Orná půda	2210	2206	2191	2186,6
Ostatní plocha (louky, lesy)	559	538	535	531,14

Zdroj: výroční zpráva ZDN, vlastní zpracování

Zemědělský podnik se zaměřuje na rostlinnou a živočišnou výrobu, ve které je zahrnuta výroba osiv a sadby, školkařských výpěstků a genetického materiálu rostlin, úprava, zpracování a prodej vlastní produkce zemědělské výroby včetně výroby potravin z ní, poskytování prací, výkonů a služeb, které souvisejí výhradně se zemědělskou

⁵ Zdroj: vlastní zpracování na základě interních podkladů družstva

výrobou. Při této činnosti se využívají prostředky nebo zařízení sloužící zemědělské výrobě. Družstvo se také zabývá výrobou a opravou zemědělských strojů, koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje, podnikání v oblasti nakládání s odpady, hostinská činnost a činnost organizačních a ekonomických poradců.

Rostlinná výroba

V rostlinné výrobě se družstvo specializuje na produkci obilovin, a to na celkové výměře 1 032,81 ha s průměrným výnosem 4,09 t/ha. Obiloviny se pěstují, nejen na krmné účely, tj. k zajištění výroby krmných směsí pro živočišnou výrobu, ale také pro potravinářské účely – pšenice, žito a dále na výrobu osiv. V roce 2011 družstvo dále pěstovalo brambory na 8,87 ha, 323,21 ha řepku olejku, 299,25 ha kukuřici na zeleno, 77,47 ha jetele, 535,48 ha trvale travních porostů a další. Osevní plocha celkem činí 2 190,80 ha. Celková produkce rostlinné výroby za rok 2011 činila 23 114 tis. Kč. Produkce výrobků pomocné výroby (senáž, seno, siláž) dosahovala 9 556 tis. Kč.

Tabulka 6: Rostlinná výroba v roce 2011

Rostlinná výroba	Hektary	Průměrný výnos v tunách
Brambory	8,87	23,34
Řepka	323,21	2,29
Lupina	85,82	0,93
Kukuřice na zeleno	299,25	21,76
Pícniny na o.p	256,68	3,50
Trvalé travní porosty	535,48	2,99
Jetel	77,47	6,56
Vojtěška	2,44	6,56
Ostatní jednoleté pícniny	104,28	14,22

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Živočišná výroba

V živočišné výrobě se družstvo specializuje na chov skotu a to zejména chov dojnic s tržní produkcí mléka. Dále pak chov jalovic a telat jaloviček pro obnovu vlastního stáda. Výkrm býků byl zrušen, telata býčci se prodávají hned z kravínů. Celkový stav skotu

včetně krav v roce 2011 byl 1 263 kusů. Stav dojnic v roce 2011 činí 566 kusů. Roční užitkovost na 1 dojnici byla 5 726 litrů. Denní dojivost na 1 dojnici byla 15,69 litrů. Průměrná realizační cena za 1 litr činila 8,49 Kč. Celková produkce živočišné výroby včetně zvířat za rok 2011 činila 31 256 tis. Kč.

Tabulka 7: Stav skotu v roce 2011

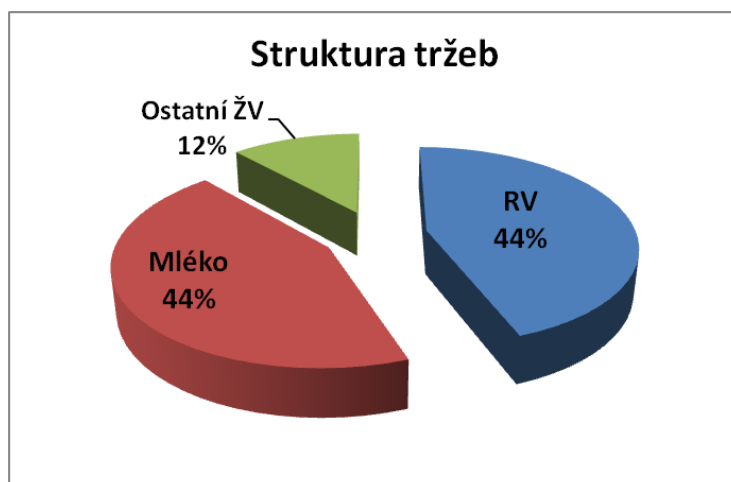
Skot	Počet ks
Stav dojnic	566
Telata do 6 měsíců	265
Jalovice nad 6 měsíců	165
Jalovice 1 - 2 roky	220
Jalovice vysokobřeží	47

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Struktura tržeb

Struktura tržeb v zemědělském družstvu, kde největší podíl představuje rostlinná výroba, v roce 2011 to bylo 23817 tis. Kč, tj. 44%. Stejný podíl na tržbách má i produkce mléka, která ve stejném roce činila 23 606 tis. Kč, což je také 44%. Menší podíl má živočišná výroba, která byla 6 277 tis. Kč, tj. 12%. Živočišná výroba je pouze zaměřena na chov skotu, kdy narozená telata býčci se hned prodávají.

Graf 1: Struktura tržeb 2011

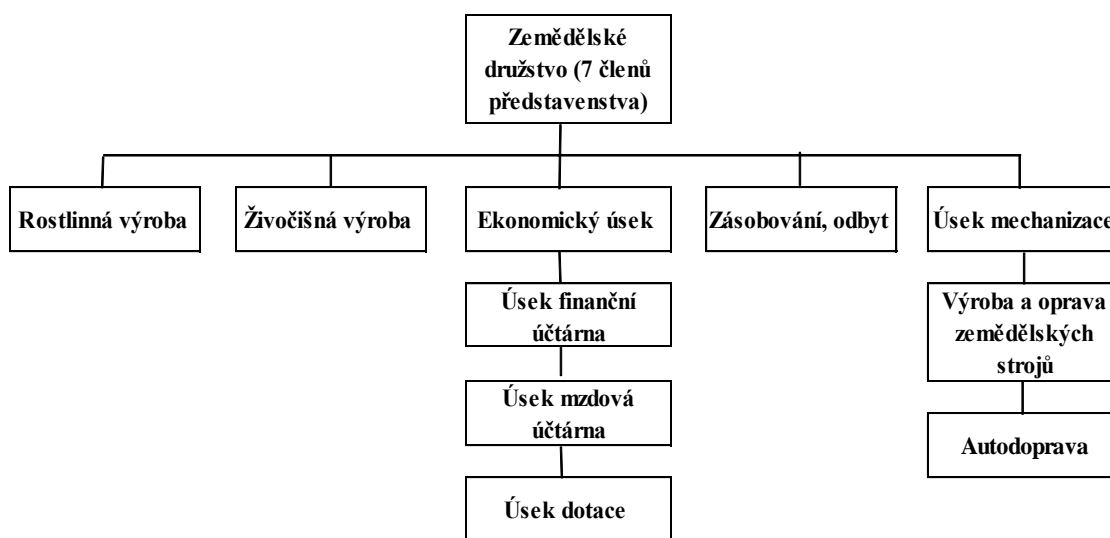

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Organizační struktura

Družstvo v roce 2011 má 349 členů. Nejvyšším orgánem je členská schůze, která se koná nejméně jedenkrát ročně. Představenstvo se skládá ze 7 členů, a schází se minimálně čtyřikrát ročně. Předseda představenstva se stará o rostlinnou výrobu a zastupuje podnik navenek. Ředitel družstva má na starosti živočišnou výrobu (zootechnika), výrobní podniky, zásobování, odbyt, ekonomické a personální oddělení a veškeré činnosti družstva.

Schéma 11: Schéma organizační struktura podniku

Zdroj: interní doklady ZDN, vlastní zpracování

Zaměstnanci

Společnost zaměstnává v současné době okolo 70 pracovníků. Z **tabulky 8** a **grafu 2** je vidět, že počty zaměstnanců mírně klesají. Jeden z hlavních důvodů je, že družstvo přijímá v období sezóny nové zaměstnance, ale pouze na dohodu o provedení práce a ty nejsou zahrnuti do stavu pracovníků. Další problém, který se vyskytuje, je nezájem pracovat v zemědělství. Tato práce není lukrativní a žádaná. Hlavním důvodem je nízká mzda a velká fyzická námaha. Více než polovina pracovníků v zemědělství patří do věkové kategorie nad 40 let. Stárnutí pracovní síly v zemědělství je trvajícím problémem. V **grafu 3** je uvedena průměrná mzda v podniku a v zemědělství ČR. V podniku je zde patrný pokles v letech 2009. Hlavní důvod poklesu mezd je, že hospodářský výsledek za rok 2009 byl velmi ztrátový. Podle informací ekonomky nebyly zaměstnancům vypláceny prémie pro nedostatek finančních prostředků. V dalších letech se průměrná

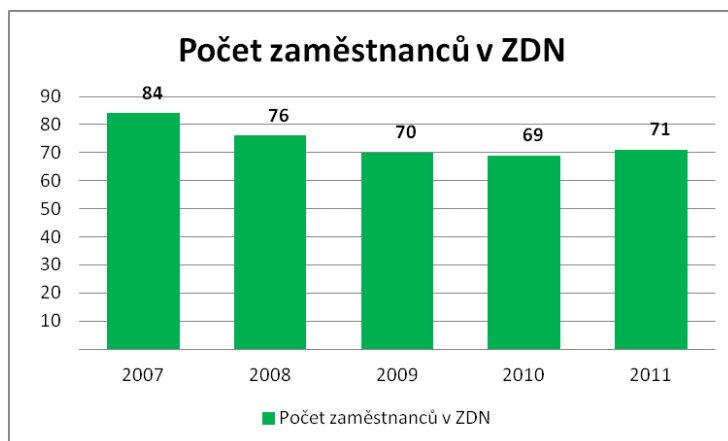
mzda postupně zvyšuje. Od zemědělského podniku se průměrná mzda v zemědělství v ČR velmi neodchyluje. V roce 2008 dokonce přesahuje průměrnou mzdu v zemědělství v ČR.

Tabulka 8: Přehled mzdy v podniku a zemědělství a počet zaměstnanců v podniku

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet zaměstnanců v ZDN	84	76	70	69	71
Průměrná mzda v ZDN v Kč	15 104	18 043	16 068	16 120	17 467
Průměrná mzda v zemědělství v ČR	15 773	17 216	16 002	18 644	19 225

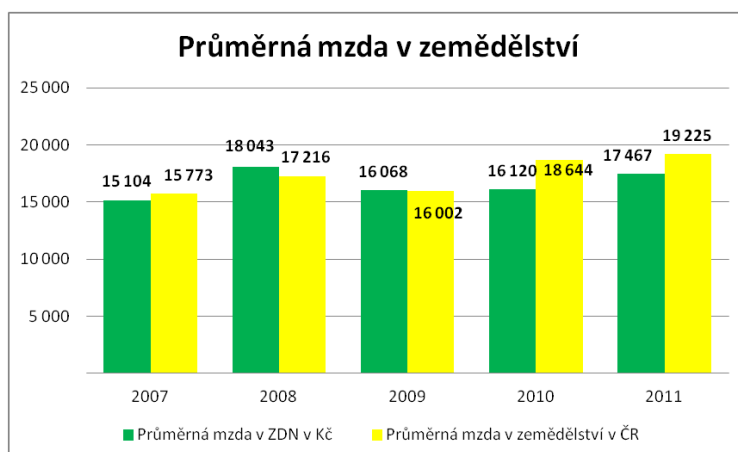
Zdroj: výroční zpráva podniku a internetové stránky Zemědělský svaz České republiky: Průměrné hrubé mzdy pracovníků v ČR klesly 2009

Graf 2: Počet zaměstnanců v ZD Nečín v letech 2007 - 2011

Zdroj: výroční zprávy v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Graf 3: Průměrná mzda v zemědělství v letech 2006 - 2011

Zdroj: výroční zpráva podniku a internetové stránky Zemědělský svaz České republiky: Průměrné hrubé mzdy pracovníků v ČR klesly 2009

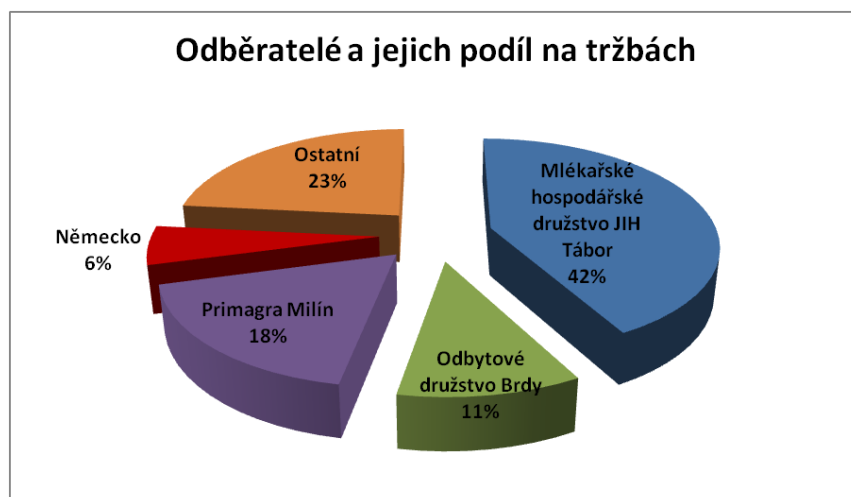
Odběratelé

Odbyt rostlinných výrobků se z větší části zajišťuje smluvně v průběhu I. čtvrtletí běžného roku. Zbývající část určena k prodeji se prodává menším odběratelům většinou s delšími odběratelskými vztahy.

Na odbyt mléka se uzavírá smlouva na kvótové období, upřesňuje se čtvrtletně. Zvířata se prodávají dle poptávky a cenové nabídky různým odběratelům, se kterými má družstvo dobré odběratelské vztahy.

V **grafu 4** jsou vidět hlavní odběratelé družstva, kam patří mlékařské hospodářské družstvo JIH Tábor se 42% podílu na tržbách, Odbytové družstvo Brdy s 11%, Primagra Milín s 18%. Zahraniční odběratel skotu je Německo s 6 % podílu na tržbách. Ostatní odběratelé se pohybují okolo 23% podílu na tržbách. Soupis hlavních odběratelů jsou uvedeny v **příloze 6**.

Graf 4: Odběratelé a jejich podíl na tržbách v roce 2011

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

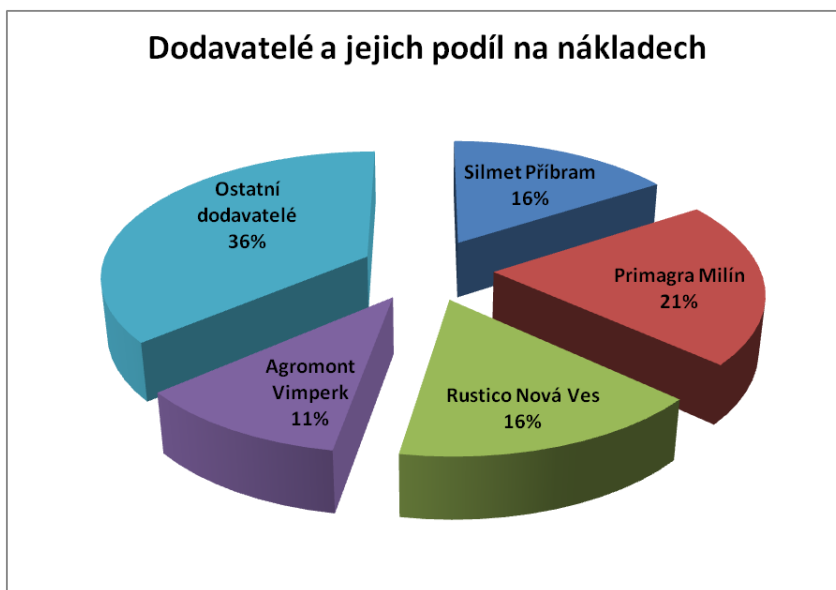
Dodavatelé

Zemědělské družstvo má svoje stálé dodavatele. Dodávají se především krmiva hnojiva, osiva, elektrika, pohonné hmoty, materiál náhradní díly, stroje.

V **grafu 5** jsou zobrazeny hlavní dodavatelé a jejich podíl na nákladech. Mezi hlavní dodavatele patří například Primagra Milín, který dodává osiva obilnin, luskovin, olejnin a také krmné směsi. Podíl na nákladech má okolo 21 %. Mezi další významný dodavatele patří Rustico Nová Ves s podílem na nákladech okolo 16%. Firma se zabývá diagnostickou

a poradenskou činností v ochraně rostlin a dodává postřiky na rostlinnou výrobu. Stejný podíl na nákladech má i dodavatel Silmet Příbram, který se zabývá provozem čerpacích stanic s pohonnými hmotami. Dodavatel Agromont Vimperk má hlavní činnost ve výstavbě a rekonstrukci zemědělských stájí, na družstvo dopadají s náklady okolo 11% a ostatní dodavatelé okolo 36%. Soupis ostatních dodavatelů a jejich činnosti jsou uvedeny v příloze 7.

Graf 5: Dodavatelé a jejich podíl na nákladech v roce 2011

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Konkurence

Zemědělských družstev v tomto regionu je několik. Mezi nejdůležitější a největší zemědělská družstva patří Dobříš, Rosovice, Suchodol, Dlouhá Lhota. Družstva jsou ve spolku Odbytové družstvo Brdy, ve kterém se nachází také družstvo Nečín. Tyto podniky mezi sebou nemají konkurenci. Každý z těchto podniků má své stále odběratele a navzájem si nekonkurují.

Dotace

Dotace jsou významnou složkou podílející se na životnosti podniků v zemědělství. Bez dotací by tyto podniky nemohly existovat, nebo by byly velmi ztrátové. Zemědělské družstvo, žádá každým rokem o dotace. V posledních 5 letech družstvo požádalo o dotace

z operačního programu Evropské unie na rekonstrukci posklizňové linky. Rekonstrukce posklizňové linky má rozpočtové náklady 7 877 800 Kč, kde dotace by měla činit 35% z přijatých nákladů. Dále podnik žádal o dotace ze SZIF v rámci SAPS, LFA a o poskytnutí dotací v rámci Agroenvironmentálního opatření program B – ošetřování travních porostů, C3 pěstování meziplovin. Investiční záměr v roce 2007 byla výstavba kravína s dojícími roboty. Tento záměr měl být spolufinancován z programu „Podpora rozvoje venkova“. Dále byla podána žádost o dotaci PRV na výstavbu senážního dvoužlabu a rekonstrukce silážního žlabu v Oborách, kde celkové náklady činily 11 299 tis. Kč, a dotace byla ve výši 35%. V měsíci březnu 2008 byla podána žádost o dotaci z PRV na výstavbu senážního dvoužlabu a rekonstrukce silového žlabu v Drevníkách. Celkové výdaje byly 5 724 426 Kč a dotace byla ve výši 48%. V roce 2009 byla výstavba senážního dvoužlabu a rekonstrukce sil žlabu dokončena a dotace byla proplacena. V roce 2010 byla zaregistrována žádost o dotaci z PRV na stavební úpravy silážního žlabu v Dalekých Dušníkách. Celkové výdaje na projekt byly 5 329 200 a dotace byla ve výši 50%. Žádost nebyla schválena z důvodu nedostatku finančních prostředků. Nadále se uvažuje o rekonstrukci odchovny mladého dobytka. Jako další investiční záměr by měla být výstavba kravína na Drhovech. Záměr by měl být spolufinancován z programu „Podpora rozvoje venkova“. Zemědělské družstvo pokračuje s nákupem půdy jak za hotové, tak i z hypotečního úvěru s dotací úroků PGRLF. V roce 2013 by měla skončit „zelená nafta“. Vláda pro zemědělce zachová daňové zvýhodnění až do roku 2014 a v příštím roce se vratka sníží ze současných 60% na 40%.

V **příloze 8** jsou informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách a způsobech oceňování a odepisování.

4.2 Vlastní analýza hospodaření podniku

Hlavním cílem diplomové práce bylo provedení finanční analýzy podniku. Při zpracování vlastní analýzy podniku byla využita data za pětileté období a to v letech 2007-2011.

Analýza absolutních ukazatelů družstva

- horizontální analýza rozvahy
- horizontální analýza výkazu zisků a ztráty

- vertikální analýza rozvahy
- vertikální analýza výkazu zisků a ztráty

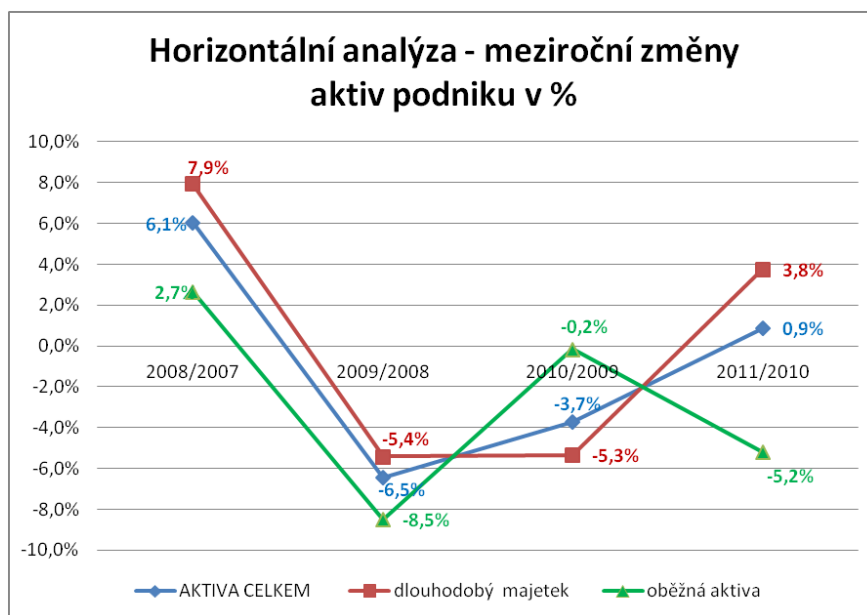
4.2.1 Analýza rozdílových ukazatelů družstva

Pro horizontální a vertikální analýzu byla zvolena pětiletá časová řada tj. v letech 2007 – 2011. Výchozí podklady jsou uvedeny v příloze 11, v příloze 12, v příloze 13 a příloze 14.

Horizontální analýza rozvahy

U horizontální analýzy jde o sledování meziročních změn jednotlivých aktivních a pasivních položek rozvahy v absolutním i relativním (procentuálním) vyjádření. Podrobné výsledky této analýzy jsou uvedeny

Graf 6: Horizontální analýza – meziroční změny aktiv podniku v letech 2007-2011

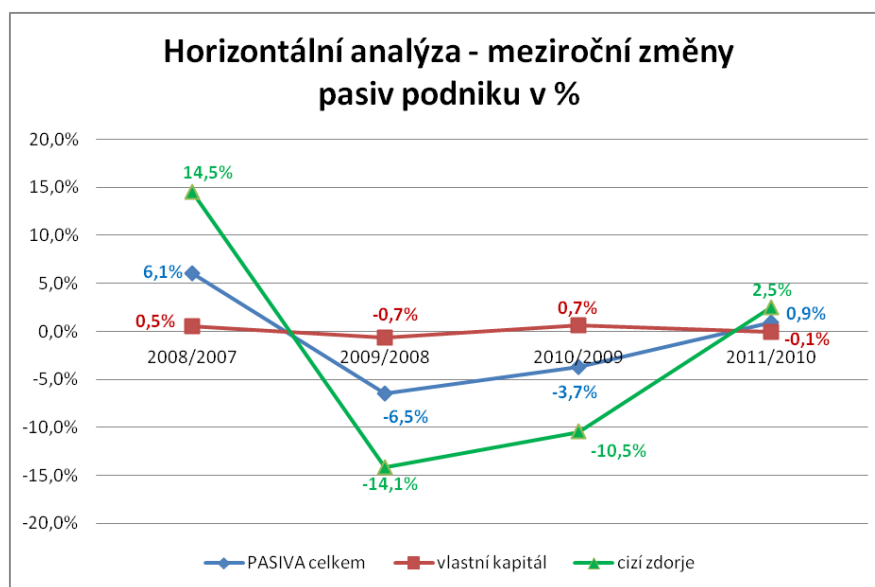

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Z grafu 6 je názorné, že aktiva podniku od roku 2008 klesaly až do záporných hodnot v období 2008/2009, což měla za následek hospodářská krize, kdy podnik prodával dlouhodobý majetek a byl menší odbyt zásob. Od roku 2010 lze konstatovat nárůst aktiv na 0,9% tj. změna o 1 066 tis. Kč a dlouhodobého majetku na 3,8 % to představuje změnu

o 3 114 tis. Kč. Tento stav je zapříčiněn nákupem nových pozemků, rekonstrukcí silážního žlabu a také investicemi do dlouhodobého hmotného majetku. Oběžná aktiva v těchto letech klesají. Oběžná aktiva podniky jsou nejvíce ovlivňována zásoby a krátkodobými pohledávkami. Krátkodobé pohledávky neustále klesají kromě období 2009/2010. Klesající krátkodobé pohledávky jsou vhodné pro rostoucí likviditu podniku.

Graf 7: Horizontální analýza – meziroční změny pasiv podniku v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Pasiva jsou ovlivňovány třemi složkami: vlastním kapitálem, cizím kapitálem a časovým rozlišením. Vlastní kapitál se po celou dobu časové řady pohyboval v poměrně stejné hodnotě. Pokud vlastní kapitál roste, tak příznivě ovlivňuje zadluženost podniku. Z **grafu 7** lze konstatovat, že pasiva a cizí zdroje od roku 2007 klesají. V období 2008-2009 cizí zdroje klesly na -14,1% tzn., že se změnilo o 8 165 tis. Kč. V tomto období byl podnik velmi zadlužen. Pokles byl zapříčiněn klesajícími bankovními úvěry o 20,4% tj. 5 293 tis. Kč a také klesajícími krátkodobými závazky o 21,2% tj. o 2 276 tis. Kč. V následujících letech byl zaznamenán pomalý růst.

Horizontální analýza výkazu zisků a ztráty

Příloha 12 zachycuje vývoj celkových nákladů, tržeb, tržeb provozních, výkonů v pětileté časové řadě.

Výkony neboli vlastní produkce zaznamenala výrazný pokles v období 2008-2009. V tomto roce došlo ke snížení poptávky a zároveň tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb také výrazně klesly. Procentuální změna ve výkonech bylo o 27% tj. o 16 911 tis. Kč. V tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb byly změny také vysoké a to o 31,9% tj. o 17 365 tisíc Kč.

Mzdové náklady byly značně kolísavé, nejvyšší se vyskytly v roce 2007, kdy bylo zvýšení o 17% tj. o 2 693 tis. Kč. Tento rok byl velmi produktivní a příznivý pro zemědělce. Podnik vyplácel vysoké odměny svým zaměstnancům.

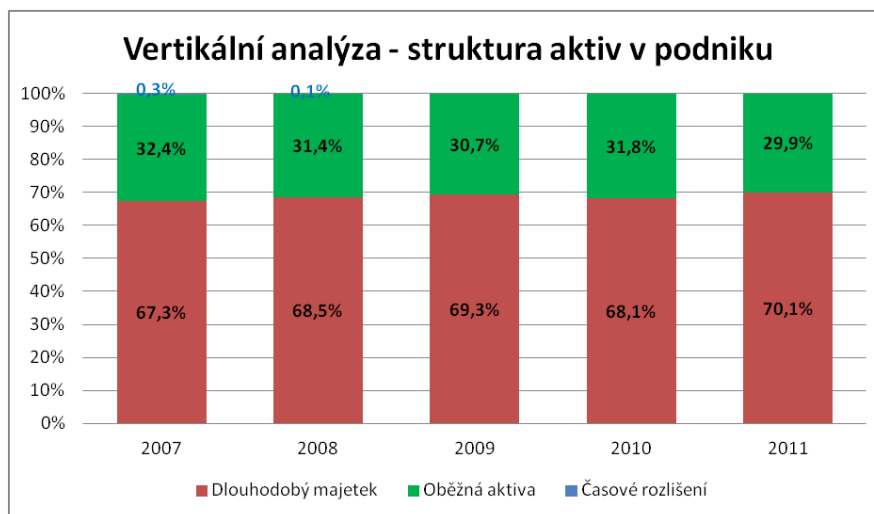
Přidaná hodnota výrazně narostla v období 2009-2010, kde procentuální změna byla 25,9% tj. o 3 322 tis. Kč. Důsledkem těchto změn byly vyšší tržby za vlastní výrobky a služby. Naopak to bylo v období 2008 – 2009, kdy hodnota velmi klesala. Procentuální změna byla o 30,3% tj. o 5 573 tis. Kč.

Hospodářský výsledek z běžné činnosti byl velmi kolísavý v těchto časových obdobích. V roce 2007 byl pokles o 118,1% a v následujících letech kles o dalších 432,9%.

Vertikální analýza rozvahy

Příloha 13 znázorňuje výpočet vertikální analýzy rozvahy. Pro tuto analýzy byla zvolena pětiletá časová řada v letech 2007 – 2011. Z **grafu 8** je zřejmé, že převažuje výše dlouhodobého majetku na celkových aktivech. Největší podíl dlouhodobého majetku zahrnují stavby, pozemky, dospělá zvířata a samostatné movité věci (zemědělské stroje). Dlouhodobý majetek v posledních letech neustále roste. Podnik ukládá své finanční prostředky do dlouhodobého majetku. To může mít za následek nižší okamžitou likviditu. Oběžná aktiva zaznamenávaly poměrně konstantní nárůst, kromě posledního roku je zde nízké snížení.

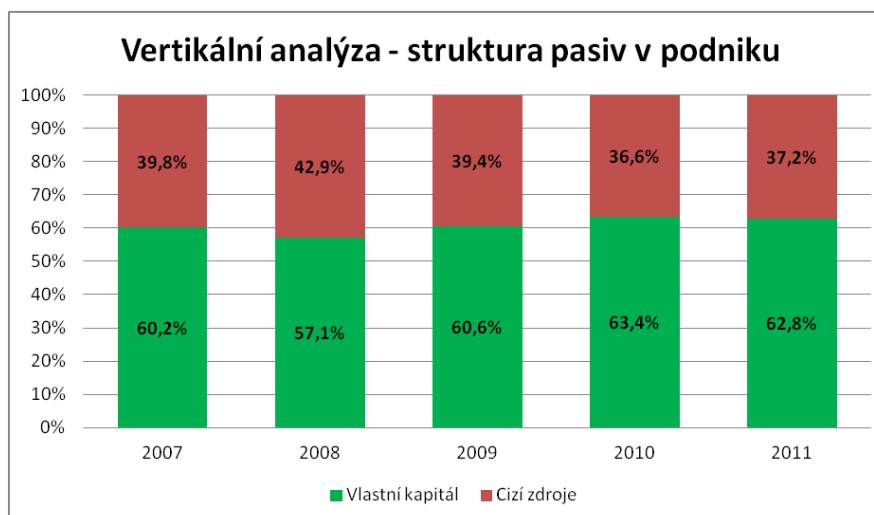
Graf 8: Vertikální analýza - struktura aktiv v podniku v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Z **grafu 9** lze konstatovat, že převládá podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech. U vlastního kapitálu je znázorněn pomalý vzrůst, kromě období 2008 a 2011, kde je zaznamenán pokles. Nejvyšší procentuální růst byl v roce 2010 a to 63,4%. Podstatná část cizích zdrojů je tvořena bankovním úvěry a výpomocemi a také dlouhodobými závazky. Bankovní úvěry a výpomoci neustále klesají oproti dlouhodobým závazkům, které se postupně zvyšují, v roce 2011 to bylo na 19%.

Graf 9: Vertikální analýza - struktura pasiv v podniku v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Vertikální analýza výkazu zisků a ztráty

Výpočty jsou uvedeny v **příloze 14**. Nejvyšší část výnosů tvoří vlastní výkony. V roce 2008 to bylo 53,5%. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb se pohybovaly v rozmezí od 44,8% což bylo v roce 2009 až do 50,4% v roce 2010. Tržby jsou závislé na klimatických podmínkách a také na výkupních cenách. Jako další významná položka je výkonová spotřeba, která se pohybovala v rozmezí od 33,6% - 40,5%. Tyto hodnoty jsou způsobeny spotřebou materiálu a energie vynaložené na výrobky.

Čistý pracovní kapitál

Tabulka 9: Čistý pracovní kapitál⁶ - údaje jsou v tis. Kč.

	2007	2008	2009	2010	2011
Oběžná aktiva	41 144	42 238	38 652	38 592	36 587
Krátkodobé závazky	4 822	10 717	8 441	6 605	6 698
Krátkodobé úvěry	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Krátkodobé finanční výpomoci	0	600	2 400	1 000	1 000
Čistý pracovní kapitál	35 322	29 921	26 811	29 987	27 889

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Ukazatel čistého pracovního kapitálu představuje část oběžného majetku, financovaným dlouhodobým kapitálem. Jde o rozdíl mezi oběžným majetkem a krátkodobými cizími zdroji. V **tabulce 9** je vidět, že ve sledovém období družstvo dosahuje kladných hodnot, což pro družstvo je velmi pozitivní. V roce 2009 byla hodnota ukazatele nejnižší 26 811 tis. Kč, kdy docházelo ke snížení i oběžných aktiv a zároveň i závazků oproti roku minulému. V roce 2007 dosahovaly hodnoty k 35 322 tis. Kč. Podnik je schopný své závazky hradit a platební schopnost má dobrou.

U podniků se stabilním vývojem tržeb (oběžných aktiv) je vazba pracovního kapitálu a celková likvidita úměrná. Pokud roste pracovní kapitál, roste i celková likvidita a naopak.

4.2.2 Analýza poměrových ukazatelů družstva

- Ukazatel rentability
- Ukazatel aktivity

⁶ Čistý pracovní kapitál = oběžná aktiva – krátkodobá pasiva (dluhy, závazky) (Vochozka, 2011, s. 21)

- Ukazatel zadluženosti
- Ukazatel likvidity
- Ukazatel kapitálového trhu

Ukazatel rentability

Ukazatel rentability, nebo také **výnosnost** znamená schopnost dosahovat výnosu (zisku), na základě vložených prostředků.

Tabulka 10: Ukazatelé rentability

	2007	2008	2009	2010	2011
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	4,74%	1,48%	1,21%	4,76%	3,32%
Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)	5,84%	0,34%	-0,86%	2,08%	4,13%
Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE)	4,97%	1,63%	1,33%	5,12%	3,58%
Provozní ziskové rozpětí ROS	12,55%	3,67%	4,10%	11,31%	7,68%
Rentabilita nákladů (ROC)	87,45%	96,33%	95,90%	88,69%	92,32%
Čisté ziskové rozpětí	9,31%	0,49%	-1,77%	3,13%	6,00%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Tabulka 11: Pomocné výpočty k rentabilitě

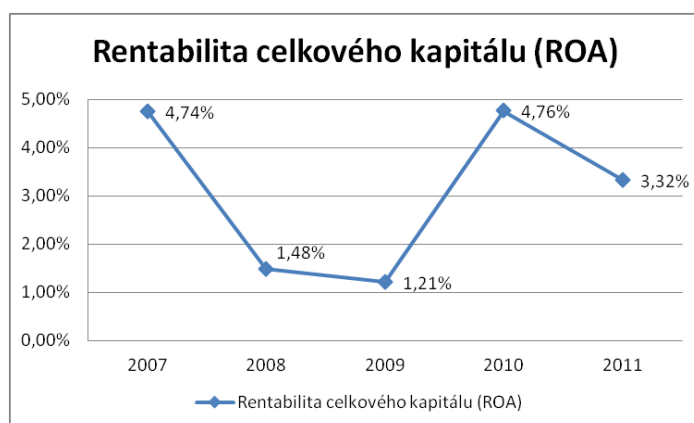
Pomocné výpočty	2007	2008	2009	2010	2011
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Celková aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
ROA	4,74%	1,48%	1,21%	4,76%	3,32%
EAT	4 470	264	-656	1 597	3 175
Vlastní kapitál	76 495	76 888	76 366	76 866	76 807
ROE	5,84%	0,34%	-0,86%	2,08%	4,13%
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Dlouhodobý kapitál	121 151	122 364	114 153	112 697	113 671
ROCE	4,97%	1,63%	1,33%	5,12%	3,58%
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Provozní ziskové rozpětí	12,55%	3,67%	4,10%	11,31%	7,68%
EAT	4 470	264	-656	1 597	3 175
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Čisté ziskové rozpětí	9,31%	0,49%	-1,77%	3,13%	6,00%
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
ROC	87,45%	96,33%	95,90%	88,69%	92,32%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

Ukazatel rentability celkového kapitálu vyjadřuje, jak podnik v daném období využil svůj majetek k vytvoření zisku, (efektivita využití investovaného kapitálu). V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. Ukazatel je vypočítán jako podíl zisku před odečtením úroků a daní (EBIT) a celkových aktiv. V **grafu 10** je uveden vývoj rentability celkového kapitálu. V roce 2007 a 2010 se společnost pohybovala okolo 4,7%. Od konce roku 2008 do 2009, byl výrazný pokles, z důvodu finanční krize, které se dotkla družstva. V roce 2009 byl vykázán nízký provozní hospodářský výsledek (EBIT), kde byl propad oproti roku 2010 a to o 4 254 tis. Kč. V roce 2010 byla rentabilita celkového kapitálu nejvyšší a to 4,76%. V tomto roce z každé koruny majetku bylo vyprodukováno 0,0476 koruny zisku. Trend ukazatele by měl být neustále rostoucí. Ve sledovaném období tento trend není splněn, křivka je velmi kolísavá.

Graf 10: Rentabilita celkového kapitálu (ROA) v letech 2007-2011

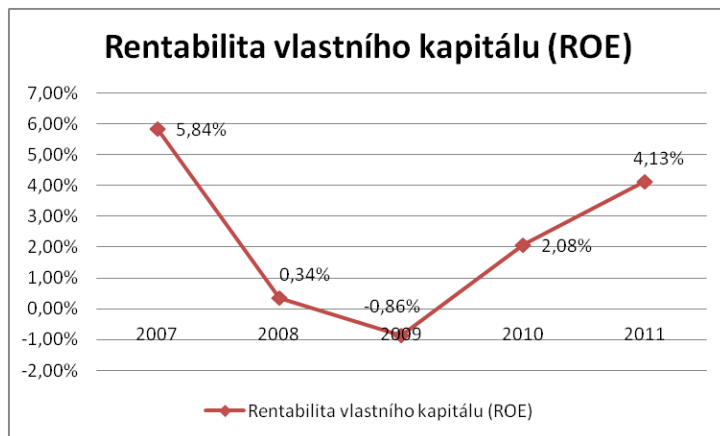

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) vyjadřuje výnosnost celkového kapitálu, kterou do podniku vložili členové družstva. V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. Ukazatel se vypočítá jako podíl mezi ziskem po zdanění (EAT – čistý zisk) a vlastním kapitálem. Pro členy družstva je důležité, aby hodnoty ukazatele byly co nejvyšší. V **grafu 11** je názorně vidět, že v roce 2007 byly hodnoty nejvyšší a to 5,84%. V tomto roce na 1 Kč vlastního kapitálu připadlo 0,0584 Kč zisku. V roce 2009 dokonce byl ukazatel záporný. Družstvo také vykazovalo záporný výsledek hospodaření, což bylo zřejmě způsobeno ekonomickou krizí. Ke konci sledovaného období 2010 a 2011 je vidět

velmi pozitivní vývoj nárůstu. Vzhledem k tomu, že se jedná o zemědělský podnik, je důležité, aby hodnoty nebyly záporné.

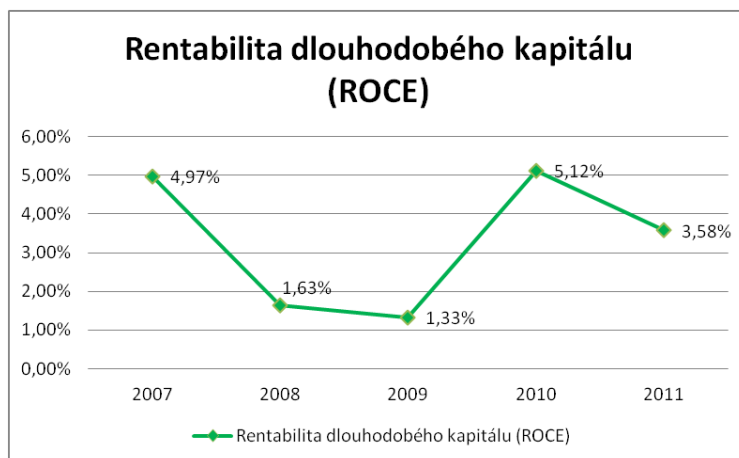
Graf 11: Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

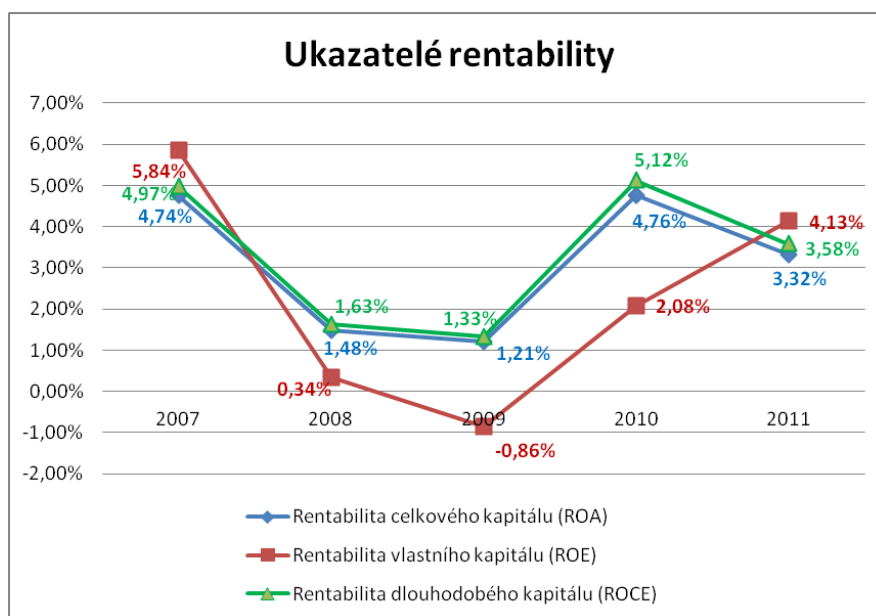
Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE) vyjadřuje, efektivnost investování z dlouhodobého hlediska. V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. Ukazatel se vypočítá podílem, kde v čitateli je zisk po zdanění a zdaněné úroky a ve jmenovateli se nachází dlouhodobý kapitál. V **grafu 12** je názorně vidět opět propad v době krize v roce 2009. Největší výkyvy jsou ve výsledku hospodaření. Od roku 2010 ukazatel pozitivně narůstá. V roce 2010 byla zaznamenána nejvyšší hodnota a to 5,12%. Na 1 Kč EBIT (provozního výsledku hospodaření) připadlo 0,0512 Kč zisku.

Graf 12: Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE) v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Graf 13: Ukazatelé rentability ROA, ROE a ROCE v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

V **grafu 13** je názorně vidět, že rentabilita začíná klesat v roce 2008. Hluboký pokles je v roce 2009. Velký podíl na klesajících křivkách v roce 2009 je hospodářská krize, která se v tomto roce odehrála. V roce 2010 rentabilita se zvyšuje, naopak v roce 2011 je zaznamenán mírný pokles u rentability celkového kapitálu (ROA) a dlouhodobého kapitálu (ROCE).

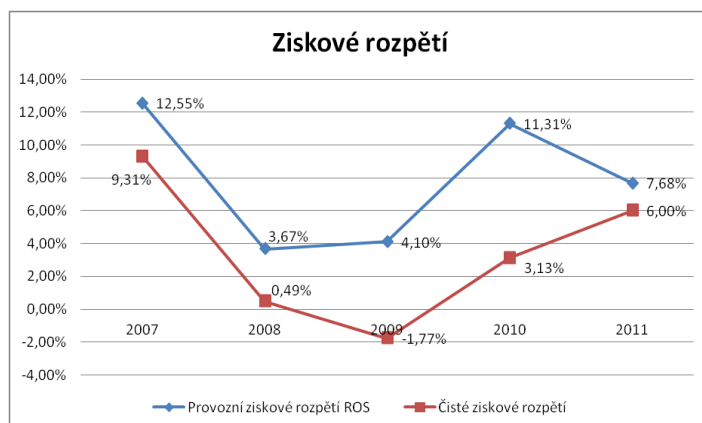
Provozní ziskové rozpětí ROS

Poskytuje informaci o tom, jak velké výnosy je v družstvu nutno vytvořit, aby bylo dosaženo 1 Kč zisku. V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. Výpočet ukazatele je poměr mezi EBIT (provozní výsledek hospodaření) a tržby za vlastní výkony a zboží. **Graf 14** zaznamenává, že v roce 2007 byla ziskovost 12,55%, důvodem toho byla dobrá produkce rostlinné a živočišné výroby a tím i vyšší zisky. V tomto roce každá koruna z tržeb přinesla zisk 0,1255 Kč. V roce 2008, 2009 a 2011 provozní rozpětí opět klesá, v těchto letech jsou výkyvy jak ve výsledku hospodaření, tak i v tržbách. Trend ukazatele by měl být růstový, ve sledovaném období toto kritérium družstvo nesplnilo ve dvou letech. V roce 2010 opět křivka vzrůstá, ale rok 2011 má tendenci klesat.

Čisté ziskové rozpětí

Vyjadřuje poměr mezi čistým ziskem a celkovými tržbami družstva. V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. **Graf 14** názorně vykazuje nejvyšší hodnotu v roce 2007 a to 9,31% zisku na 1 Kč tržeb. V roce 2009 se dostáváme do záporných hodnot, což je zapříčiněno snížením zisku a růstem nákladů. V dalších letech je trend rostoucí a tak by v tomto trendu měl podnik nadále pokračovat.

Graf 14: Ziskové rozpětí v letech 2007-2011

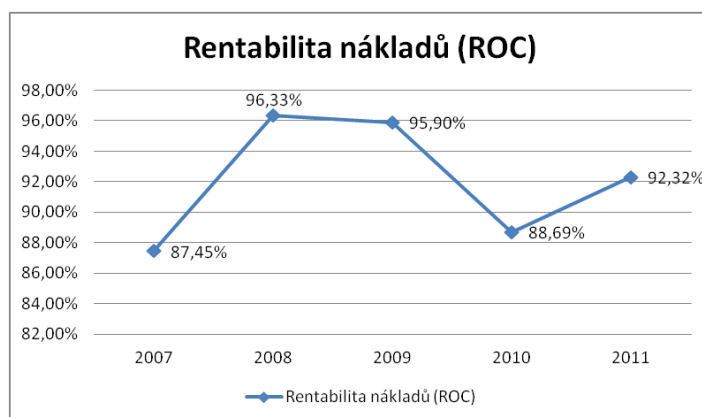

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Rentabilita nákladů ROC

Vyjadřuje poměr mezi čistým ziskem a celkovými náklady. Čím je hodnota ukazatele nižší, tím lepší má podnik hospodářský výsledek, protože 1 korunu tržeb družstvo dokázalo vytvořit s nižšími náklady. V **tabulce 11** jsou uvedeny pomocné výpočty. Z každé koruny vynaložených nákladů podnik vyprodukoval 0,959 Kč zisku v roce 2009.

Graf 15: Rentabilita nákladů (ROC) v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.2.2.1 Ukazatelé rentability bez dotací

Tabulka 12: Ukazatelé rentability bez dotací v letech 2007 – 2011 ⁷

	2007	2008	2009	2010	2011
Rentabilita celkového kapitálu (ROA)	-9,89%	-12,19%	-13,63%	-10,96%	-11,86%
Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE)	-10,37%	-13,41%	-15,04%	-11,80%	-12,77%
Provozní ziskové rozpětí ROS	-26,17%	-30,17%	-46,37%	-26,06%	-27,43%
Rentabilita nákladů (ROC)	126,17%	130,17%	146,37%	126,06%	127,43%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Tabulka 13: Pomocné výpočty ukazatele rentability bez dotací v letech 2007 - 2011

Pomocné výpočty	2007	2008	2009	2010	2011
EBIT	- 12 561	- 16 413	- 17 174	- 13 299	- 14 512
Celková aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
ROA	-9,89%	-12,19%	-13,63%	-10,96%	-11,86%
EBIT	- 12 561	- 16 413	- 17 174	- 13 299	- 14 512
Dlouhodobý kapitál	121 151	122 364	114 153	112 697	113 671
ROCE	-10,37%	-13,41%	-15,04%	-11,80%	-12,77%
EBIT	- 12 561	- 16 413	- 17 174	- 13 299	- 14 512
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Provozní ziskové rozpětí	-26,17%	-30,17%	-46,37%	-26,06%	-27,43%
EBIT	- 12 561	- 16 413	- 17 174	- 13 299	- 14 512
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
ROC	126,17%	130,17%	146,37%	126,06%	127,43%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

V **tabulce 12** je názorně vidět, že se rentabilita celkového kapitálu by se pohybovala v záporných číslech. V porovnání s rentabilitou celkového kapitálu, kde je podnik dotován, je ROA velmi ztrátové. Z **tabulky 13** je patrné, že provozní hospodářský výsledek (EBIT) bez podpory dotací by se pohyboval v záporných hodnotách. Ve sledovaném období by hodnoty byly pod -10%. V roce 2009 by byla ztráta nejvyšší a to -13,63%. V tomto roce z každé koruny majetku by byla vyprodukována -0,1363 koruny ztráta.

⁷ Zisk před zdaněním a úroky (EBIT) je očištěný o ostatní provozní výnosy, kam se účtují dotace. Jde o zjednodušení, ale v rámci dostupnosti dat byl použitý následný postup.

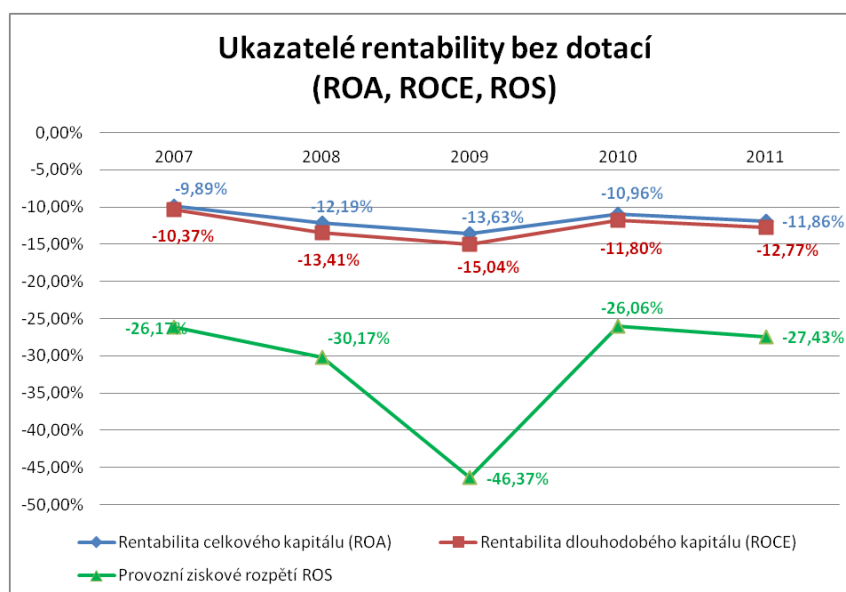
Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE)

V **tabulce 12** je opět názorně vidět, že je ukazatel ztrátový. V roce 2009 by byl propad v době krize vyšší. V roce 2007 by byla zaznamenána nejmenší ztrátová hodnota a to -10,37%. V tomto roce by na 1 Kč provozního výsledku hospodaření (EBIT) připadla ztráta -0,1037 Kč.

Provozní ziskové rozpětí (ROS)

V tomto roce by byly hodnoty opět záporné. Provozní výsledek hospodaření by byl v záporných číslech. Z **tabulky 13** je názorně vidět, že položka tržby za vlastní výrobky a služby měla také propad. Ve sledovaném období se tržby pohybují nad 48 000 tis. Kč, kromě roku 2009, zde tržby klesly až k 37 035 tis. Kč. V roce 2010 by byla ztráta nejmenší a to -26,06%. V tomto roce by každá koruna z tržeb přinesla ztrátu -0,26 Kč.

Graf 16: Ukazatelé rentability bez dotací v letech 2007 – 2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Z **grafu 16** je patrné, že podnik by se bez dotací v dnešní době neobešel. Družstvo by se pohybovalo ve velmi ztrátových hodnotách a vedlo by to k bankrotu podniku. Z grafu je zřejmé, že v letech 2008 a 2009 by byl propad největší. Podnik měl v těchto letech problémy i s pomocí dotací.

4.2.2.2 Ukazatel aktivity

Ukazatel aktivity měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy.

Tabulka 14: Ukazatelé aktivity

	2007	2008	2009	2010	2011
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Aktiva celkem	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Obrat aktiv	0,378	0,404	0,294	0,421	0,432
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Dlouhodobý majetek	85 494	92 285	87 293	82 633	85 747
Obrat dlouhodobého majetku	0,561	0,589	0,424	0,618	0,617
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Zásoby	28 650	30 625	32 303	25 851	26 530
Obrat zásob	1,675	1,776	1,146	1,974	1,994
Zásoby	28 650	30 625	32 303	25 851	26 530
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Doba obratu zásob	214,884	202,665	314,002	182,345	180,497
Průměrný stav pohledávek	7 962	6 616	5 607	10 607	8 609
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Doba obratu pohledávek	59,717	43,782	54,503	74,819	58,571
Krátkodobé závazky	5 822	12 317	11 841	8 605	8 698
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Doba obratu závazků	43,667	81,510	115,101	60,697	59,177
Finanční majetek	4 532	4 997	742	2 134	1 448
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Doba obratu finančního	33,991	33,068	7,213	15,053	9,851
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Pracovní kapitál	35 322	29 921	26 811	29 987	27 889
Obrat pracovního kapitálu	1,359	1,818	1,381	1,702	1,897

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Obrat aktiv

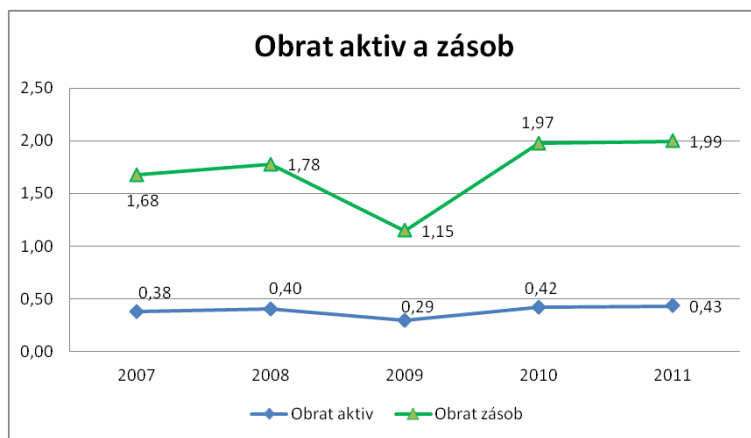
Ukazatel vyjadřuje celkové využití aktiv a kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Ukazatel by měl dosahovat co nejvyšších hodnot (větší než 1). Obrat aktiv je poměr mezi

celkovými tržbami a celkovým aktivem. **Tabulka 14** vykazuje nejvyšší hodnotu v roce 2011, kdy se za rok aktiva podniku obrátila 0,432 krát. Nejvyšší výkyvy jsou v roce 2009 v tržbách. Z následujícího **grafu 17** je názorně vidět, že hodnoty obratu aktiv se pohybují ve sledovaném období na podobné úrovni. Ukazatel, ve sledovaném období nedosahuje hodnot vyšších než 1, proto nesplňuje doporučenou hranici.

Obrat zásob

Ukazatel informuje, kolikrát je každá položka zásob v průběhu běžného období prodána a naskladněna. Výpočet obratu zásob je podíl tržeb za výkony a zboží a ve jmenovateli se nachází zásoby. V **tabulce 14** je uvedeno, že obrat zásob byl nejvyšší v roce 2011, kdy se zásoby stihly během roku obrátit 1,99 krát. Pro družstvo je neustále zvyšující obrat přínosný, protože společnost nemá zbytečné nelikvidní zásoby. V roce 2009 byla hodnota nejnižší a to 1,15, což pro podnik znamenalo, že má přebytečné zásoby, které jsou neproduktivní a vážnou na sebe finanční prostředky.

Graf 17: Obrat aktiv a zásob v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Doba obratu zásob

Vyjadřuje průměrný počet dnů, po které jsou zásoby vázány v podniku do doby jejich spotřeby nebo prodeje. Ukazatel se vypočítá podílem, kde v čitateli se nachází zásoby a ve jmenovateli jsou uvedeny tržby za výkony a zboží a jsou vyděleny 360 dny. Čím kratší je doba obratu závazků tím efektivněji podnik dokáže řídit sklad. Nejlepší výsledky

byly v roce 2011, kde zásoby byly v družstvu 180,5 dnů. Podle **grafu 18** je zřejmé, že nejdéle byly v podniku zásoby v roce 2009 a to 314 dnů.

Doba obratu pohledávek

Udává počet dnů, které uplynou mezi vystavením faktury za prodej hotových výrobků a zboží a okamžikem připsáním peněžních prostředků na účet. Výpočet ukazatele je poměr mezi krátkodobými pohledávkami a ve jmenovateli se nachází tržby za výkony a zboží, které jsou vyděleny 360 dny. Optimální doba obratu pohledávek by měla být do 14 dnů, nad 70 dnů je doba obratu neuspokojivá. Podle **grafu 18**, kde pohledávky od odběratelů družstvo nejrychleji získalo v roce 2008 a to za 43,8 dnů. Naopak nejdéle obdržené pohledávky, byly v roce 2010, to na ně družstvo čekalo 74,8 dnů. Delší doba inkasa pohledávek znamenalo, že podnik vynaložil více nákladů například na bankovní úvěry.

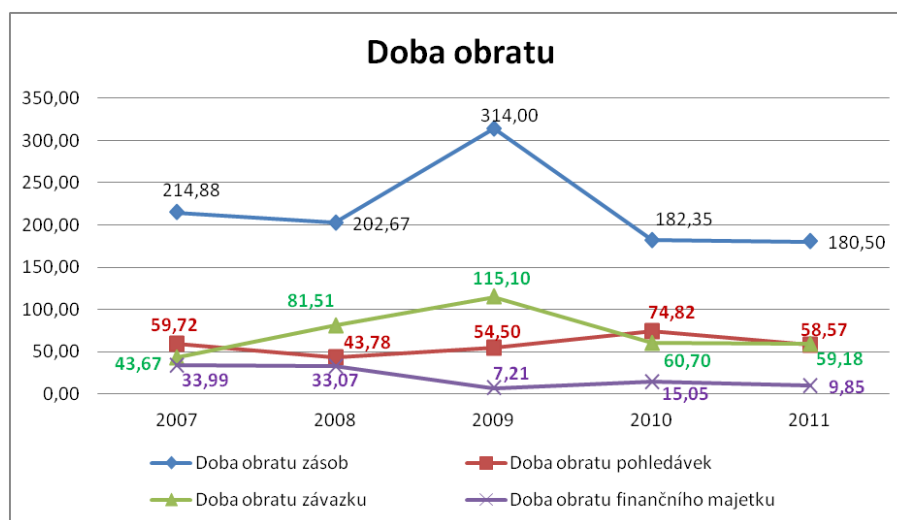
Doba obratu závazku

Ukazatel vyjadřuje dobu trvání úhrady závazků od okamžiku jejich vzniku. Výpočet doby obratů závazků je poměr mezi krátkodobými závazky a tržby za výkony a zboží, které jsou vyděleny 360 dny. Čím vyšší je hodnota, tím silnější je pozice daného podniku. Nejdelší doba obratu závazku byla v roce 2009, kdy závazky byly uhrazeny za 115,1 dnů. Důsledek delšího splácení závazků zapříčinila hospodářská krize, kdy podnik neměl dostatek volných peněžních prostředků na uhrazení včas svých závazků. V roce 2007 byla doba obratu závazků nejkratší, kdy proběhla úhrada závazků za 36,2 dny. V tomto roce byly nadprůměrná úroda, tím se také zvýšily tržby a podnik neměl problém se svojí solventností.

Doba obratu finančního majetku

Ukazatel udává kolikadenní tržby zůstávají na účtu, na hotovosti, na cestě nebo v podobě jiného krátkodobého finančního majetku. Pro výpočet se v čitateli nachází krátkodobý finanční majetek a ve jmenovateli jsou tržby za výkony a zboží vydělené 360 dny. V **grafu 18** je znázorněna nejnižší doba obratu finančního majetku v roce 2009 a to za 7,2 dny. Naopak nejvyšší hodnota ukazatele je v roce 2007, kde tržby zůstávají v krátkodobém finančním majetku 34 dnů.

Graf 18: Doba obratu v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.2.2.3 Ukazatel zadluženosti

Ukazatel zadluženosti vyjadřuje, že podnik používá k financování aktiv cizí zdroje (dluh).

Tabulka 15: Ukazatel zadluženosti I.

Zadluženost I.	2007	2008	2009	2010	2011
Cizí zdroje	50 478	57 793	49 628	44 436	45 562
Vlastní zdroje	76 495	76 888	76 366	76 866	76 807
Zadluženost I.	65,99%	75,17%	64,99%	57,81%	59,32%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

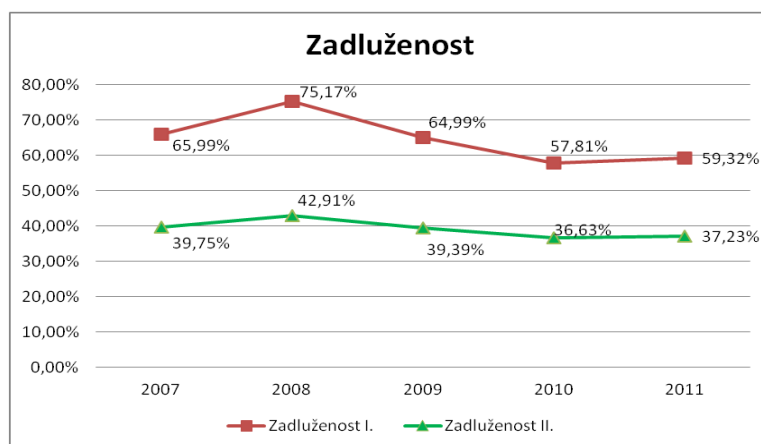
Ukazatel vyjadřuje podíl cizích zdrojů, které jsou financovány vlastním kapitálem. Zadluženost neboli míra zadluženost vlastního kapitálu informuje podnik, jak moc je vlastní kapitál zadlužen cizím kapitálem. Míra zadluženosti vlastního kapitálu by se měla pohybovat okolo 100%. Ovšem optimální stav nastává, pokud je nižší hodnota cizích zdrojů než vlastního kapitálu. Podnik tuto podmínku splňuje. Velká účast na zadluženosti mají závazky z transformace. Na celkové dlouhodobé závazky mají podíl v roce 2010 a 2011 okolo 42% - 46%. Družstvo má závazky vůči členům družstva. V **tabulce 15** ve sledovaném období cizí zdroje klesaly a vlastní zdroje se pohybovaly na podobné úrovni. Proto od roku 2008 míra zadluženosti spíše klesá. V roce 2010 klesla na 57,81%.

Tabulka 16: Ukazatel zadluženosti II.

Zadluženost II	2007	2008	2009	2010	2011
Cizí zdroje	50 478	57 793	49 628	44 436	45 562
Aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Zadluženost II	39,75%	42,91%	39,39%	36,63%	37,23%

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Ukazatel vyjadřuje míru věřitelského rizika, kde poměruje cizí zdroje k celkové hodnotě aktiv. Zadluženost II. neboli celková zadluženost zobrazuje míru krytí firemního majetku cizími zdroji. Výše celkové zadluženosti nemusí být negativním ukazatelem. Cizí kapitál bývá často levnější než vlastní kapitál, což může vést k tomu, že podnik může být schopen dosahovat vyšších zisků. Je ovšem důležité brát v úvahu likviditu podniku. Míra celkové zadluženosti by měla být maximálně 35% - 50%. Z **tabulky 16** je patrné, že nejvyšší zadluženost byla v roce 2008, kdy se pohybovala okolo 43%. Naopak nejnižší zadluženost 37,23% byla v roce 2010. Zadluženost II. splňuje doporučené hodnoty.

Graf 19: Zadluženost v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

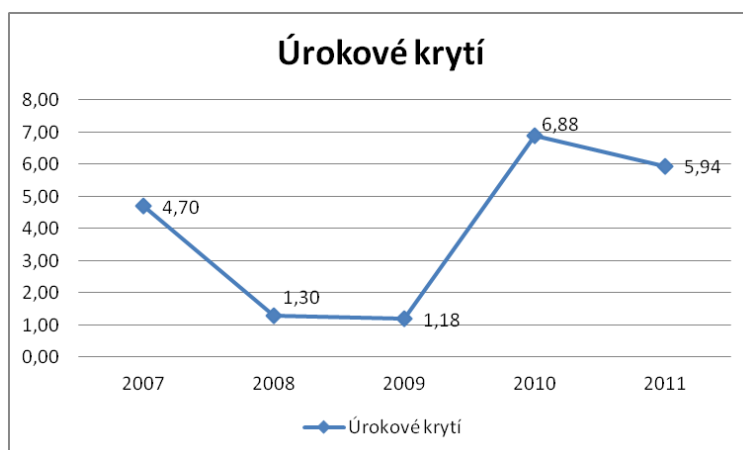
Tabulka 17: Ukazatel úrokového krytí

Úrokové krytí	2007	2008	2009	2010	2011
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Nákladové úroky	1 282	1 540	1 285	839	685
Úrokové krytí	4,698	1,295	1,182	6,881	5,936

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Informuje, kolikrát zisk převyšuje úrokové náklady. Jde o poměr mezi EBIT (provozním výsledkem hospodaření) a nákladovými úroky. Čím vyšší je tento ukazatel, tím vyšší úroveň finanční situace ve firmě. Optimální hodnota úrokového krytí by se měla pohybovat nad 8, kritická hodnota je pod 3. V **tabulce 17** je názorně vidět, že velmi nízká hodnota vyšla v roce 2008, kde hodnota pohybovala okolo 1,3 a v roce 2009 klesla na 1,2. Naopak v roce 2010 vystoupala na 6,9. V družstvu se hodnoty pohybují nad hodnotu 3, kromě roků 2008 a 2009.

Graf 20: Úrokové krytí v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.2.2.4 Likvidita

Likvidita je důležitá pro dlouhodobé fungování podniku a z hlediska finanční rovnováhy.

Nedostatek likvidity může vést k tomu, že podnik nebude schopen využít ziskových příležitostí a nebude schopen hradit své závazky. Pokud tato situace bude dlouhodobá, může vést až k bankrotu. U ukazatelů jsou dány hladiny doporučených hodnot, které slouží k porovnávání likvidity.

Tabulka 18: Okamžitá likvidita

1. stupeň	2007	2008	2009	2010	2011
Finanční majetek	4 532	4 997	742	2 134	1 448
Krátkodobá pasiva	5 822	12 317	11 841	8 605	8 698
Okamžitá likvidita	0,778	0,406	0,063	0,248	0,166

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Okamžitá likvidita neboli likvidita 1. stupně představuje to nejužší vymezení likvidity. Peněžní (hotovostní) likvidita je nejpřesnější, jelikož hodnotí schopnost uhradit krátkodobé závazky podniku v daný okamžik. Ukazatel by měl, podle Růčkové (2011, s. 49) a Vochozky (2011, s. 27) nabývat hodnot v rozmezí 0,2 – 0,5. Vysoké hodnoty představují neefektivní využití finančních prostředků. Výpočet okamžité likvidity je poměr finančního majetku a krátkodobých závazků. V **tabulce 18** je zaznamenáno, že v roce 2008, 2010 a 2011 se hodnoty pohybovaly v intervalu od 0,2 – 0,5, kdy podnik měl efektivní využití finančních prostředků. V roce 2007 se hodnota okamžité likvidity zvýšila na 0,78. Družstvo v tomto roce neefektivně využívalo finančních prostředků. Naopak v roce 2009 hodnota klesla na 0,06. V tomto roce mohlo mít družstvo problémy se splácením svých závazků.

Tabulka 19: Pohotová likvidita

2. stupeň	2007	2008	2009	2010	2011
Oběžná aktiva	41 144	42 238	38 652	38 592	36 587
Zásoby	28 650	30 625	32 303	25 851	26 530
Krátkodobá pasiva	5 822	12 317	11 841	8 605	8 698
Pohotová likvidita	2,146	0,943	0,536	1,481	1,156

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Pohotová likvidita nebo také likvidita II. stupně. V čitateli se nachází oběžná aktiva snižená o zásoby a ve jmenovateli jsou krátkodobé závazky. Pohotová likvidita poskytuje informaci, kolik korun pohledávek a hotovosti je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků.

Růčková (2011, s. 50), Sedláček (2011, s. 67) a Vochozka (2011, s. 27) uvádí, že ukazatel by se měl pohybovat od 0,7 – 1. Podle **tabulky 19** do tohoto intervalu spadá pouze rok 2008 a 2009, družstvo bylo schopno vyrovnat se svými závazky. Nejvyšší hodnota byla v roce 2007 a to až 2,15, podnik vázal mnoho aktiv ve formě pohotových prostředků a ty přinášely minimální úrok. V roce 2007 na 1 Kč krátkodobých závazků připadlo 2,15 Kč krátkodobých pohledávek a finančního majetku.

Tabulka 20: Běžná likvidita

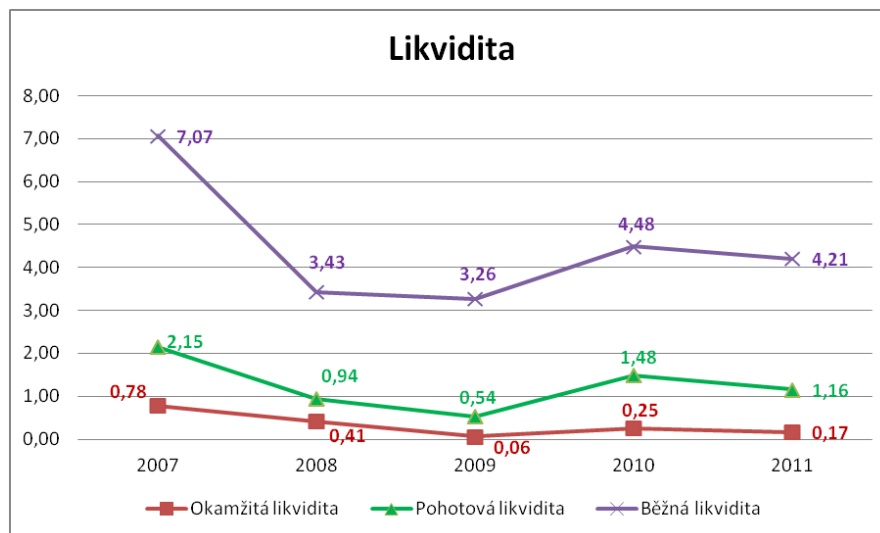
3. stupeň	2007	2008	2009	2010	2011
Oběžná aktiva	41 144	42 238	38 652	38 592	36 587
Krátkodobá pasiva	5 822	12 317	11 841	8 605	8 698
Běžná likvidita	7,067	3,429	3,264	4,485	4,206

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Běžná likvidita také označována jako likvidita III. stupně. Měří, kolikrát oběžná aktiva pokryjí krátkodobé závazky podniku. Ukazatel informuje o tom, kolik korun z našich oběžných aktiv je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků.

Běžná likvidita by se měla, podle Růčkové (2011, s. 50) a Sedláčka (2011, s. 66) pohybovat od 1,5 – 2,5. Nikdy by neměla klesnout pod hodnotu 1. Podle **tabulky 20** daný interval družstvo ve sledovaném období nesplňuje ani v jednom roce. Nejvyšší hodnota byla v roce 2007, kdy pokryla oběžná aktiva krátkodobé závazky 7,07 krát. V tomto roce na 1 Kč krátkodobých závazků připadlo 7,07 Kč oběžných aktiv.

Graf 21: Likvidita v letech 2007-2011

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.3 Analýza bonitních a bankrotních modelů

- Index důvěryhodnosti IN95
- CH index
- Gurčkův index

4.3.1 Index důvěryhodnosti IN95 pro zemědělství

V příloze 15 jsou uvedeny podrobné výpočty k danému indexu. Vypovídací schopnost souhrnných indexů je velmi problematická. V České republice byl proto vytvořen index speciálně pro zemědělskou výrobu. Pro obor zemědělství je největší váha daná rentabilitě celkových aktiv.

$$IN95 = 0,24 \frac{\text{Aktiva}}{\text{Cizí zdroje}} + 0,11 * \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Nákladové úroky}} + 21,35 \frac{\text{Zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{Aktiva}} +$$

$$+ 0,76 * \frac{\text{Výnosy}}{\text{Aktiva}} + 0,1 * \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky + Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci}} - 14,57 * \frac{\text{Závazky po splatnosti}}{\text{Výnosy}}$$

(Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 97)

Tabulka 21: Index důvěryhodnosti IN95 v období 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
CA/CK (míra celkové zadluženosti)	2,515	2,330	2,539	2,730	2,686
EBIT/U (úrokové krytí)	4,698	1,295	1,182	6,881	5,936
EBIT/CA (rentalibita aktiv)	0,047	0,015	0,012	0,048	0,033
T/CA (obrat aktiv)	0,601	0,656	0,569	0,628	0,702
OA/KZ (běžná likvidita)	7,067	3,429	3,264	4,485	4,206
ZPL/T	0,190	0,086	0,065	0,026	0,034
Index IN95	0,528	0,611	0,813	2,968	2,470

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

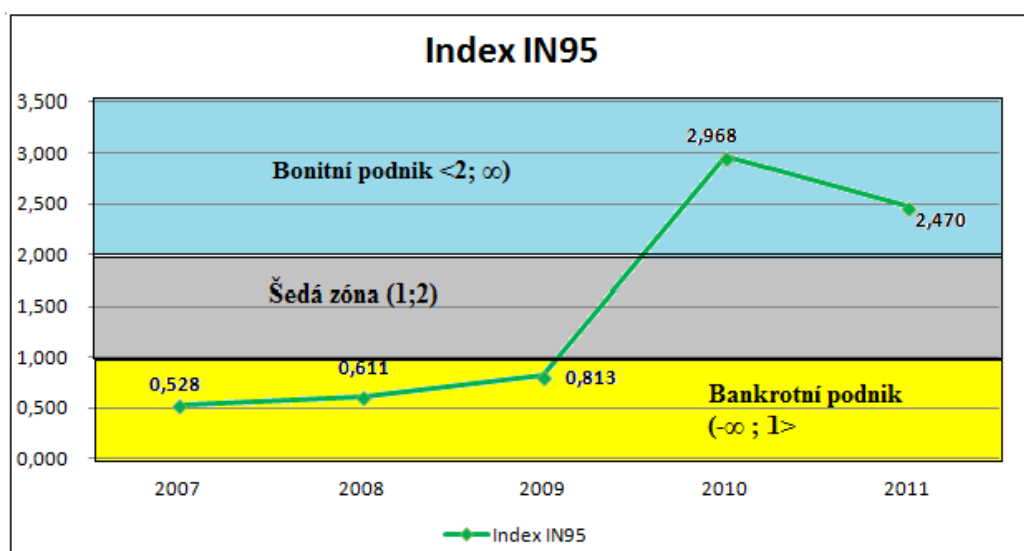
Tabulka 4: Doporučené hodnoty Indexu IN95

Výsledek	Hodnocení
IN95 $\in <2; \infty$)	Bonitní podnik
IN95 $\in (1;2)$	Šedá zóna
IN95 $\in (-\infty ; 1 >$	Bankrotní podnik

(Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 97)

Na začátku sledovaného období podnik patřil k bankrotním podnikům, protože hodnota byla nižší než 1 a to konkrétně 0,53. Z následujícího **grafu 22** je zřejmé, že družstvo překonalo těžké období a to v letech 2008 a 2009. V této době, se podnik pohyboval pod hodnotou nižší než 1, byl ve finančních potížích a patřil do bankrotních podniků. Pokud by v těchto hodnotách i nadále družstvo pokračovalo, nejspíše by muselo vyhlásit bankrot podniku. V letech 2010 a 2011 se finanční situace zlepšila, hodnota indexu byla vyšší než 2, konkrétně 2,97 a 2,47, to je možné považovat podnik za bonitní neboli finančně zdravý. Z **tabulky 21** je jasně vidět, že nejvíce se do indexu promítal ukazatel úrokového krytí. Dané výsledky prokázaly to, co se průběžně v analýze zkoumalo. Velmi kritické pro družstvo byly roky 2008 a obzvláště rok 2009, naopak nejlepší výsledky se ukázaly v roce 2010 a 2011.

Graf 22: Index IN95

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.3.2 CH index

Chrastinou index pochází ze Slovenska a je určen pro zemědělství.

$$CH = 0,37 X_1 + 0,25 X_2 + 0,21 X_3 - 0,1 X_4 - 0,07 X_5$$

(Gurčík, 2002, s. 374)

kde:

X_1 - rentabilita celkového kapitálu,

X_2 - rentabilita tržeb,

X_3 – solventnost,

X_4 – doba splatnosti závazků,

X_5 – celková zadluženost,

Tabulka 22: CH index v letech 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Rentabilita celkového kapitálu X_1	0,047	0,015	0,012	0,048	0,033
Rentabilita tržeb X_2	0,125	0,037	0,041	0,113	0,077
Solventnost X_3	7,067	3,429	3,264	4,485	4,206
Doba splatnosti závazků X_4	0,121	0,226	0,320	0,169	0,164
Celková zadluženost X_5	0,398	0,429	0,394	0,366	0,372
CH index	1,493	0,682	0,641	0,945	0,872

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

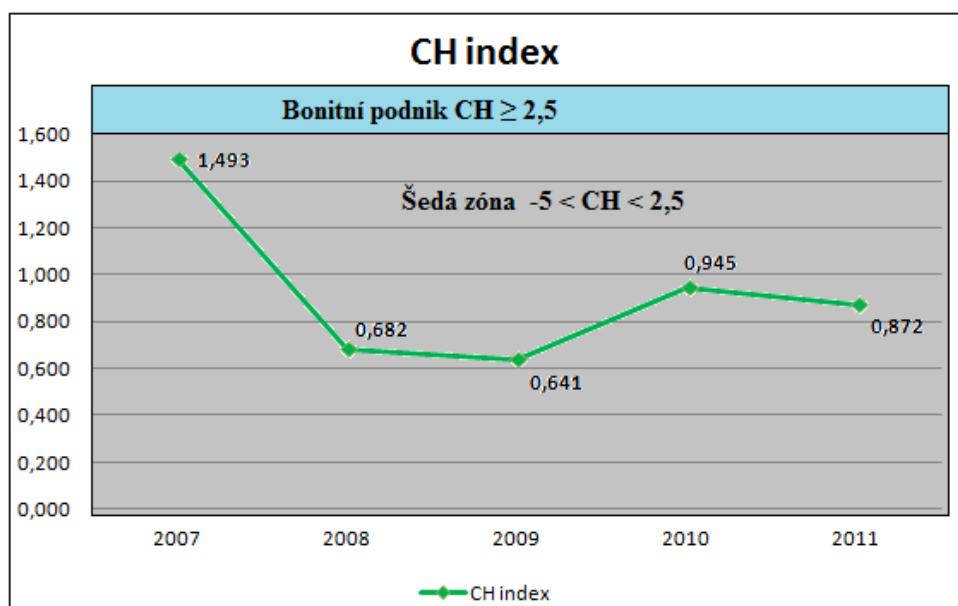
Tabulka 23: Doporučené hodnoty CH index

Prosperující podniky	$CH \geq 2,5$
Šedá zóna	$-5 < CH < 2,5$
Neprosperující podniky	$CH \leq -5$

(Gurčík, 2002, s. 374)

Podle indexu CH, z **tabulky 22** se družstvo nachází v kladných hodnotách. Z **grafu 23** je patrné, že podnik v pětileté časové řadě se pohyboval v šedé zóně. Podnik nedosahuje ideálních finančních výsledků, ale situace není zas tak vážná. Je důležité udělat opatření, aby se podnik nedostal do neprosperujících podniků neboli bankrotních podniků.

Graf 23: CH index

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

4.3.3 Gurčův index

Gurčův index neboli G-index vznikl také na Slovensku a je konstruovaný opět pro zemědělské podniky.

$$G = 3,412x_1 + 2,226x_2 + 3,277x_3 + 3,149x_4 - 2,063x_5$$

(Gurčík, 2002, s. 377)

kde:

x_1 – nerozdělený hospodářský výsledek / pasiva celkem,

x_2 – hospodářský výsledek před zdaněním / pasiva celkem,

x_3 – hospodářský výsledek před zdaněním / podnikové výnosy,

x_4 – cash flow / pasiva celkem ($CF = V60 + V18 + V22 - V21$),

x_5 – zásoby / podnikové výnosy,

Tabulka 24: Gurčův index v letech 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
x1	0,011	0,043	0,048	0,045	0,013
x2	0,047	0,015	0,012	0,048	0,033
x3	0,125	0,037	0,041	0,113	0,077
x4	0,036	0,037	0,006	0,018	0,012
x5	0,597	0,563	0,872	0,507	0,501
G index	-0,566	-0,744	-1,455	-0,360	-0,627

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Tabulka 25: Doporučené hodnoty G-indexu

Prosperující podnik	$G \geq 1,8$
Šedá zóna	$-0,6 < G < 1,8$
Neprosperující podnik	$G \leq -0,6$

(Gurčík, 2002, s. 377)

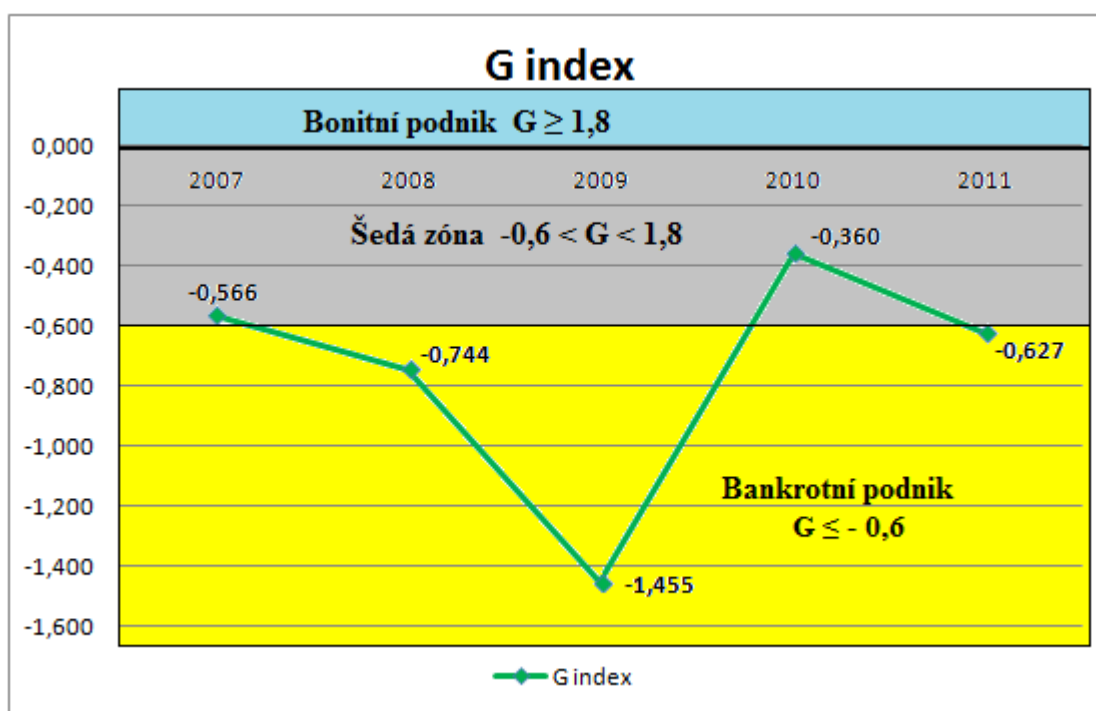
Tabulka 26: Pomocné výpočty G-index

	2007	2008	2009	2010	2011
Nerozdělený zisk	1 346	5 815	6 079	5 423	1 597
Pasiva	126 973	134 683	125 994	121 302	122 369
x1	0,011	0,043	0,048	0,045	0,013
HV před zdaněním	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Pasiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
x2	0,047	0,015	0,012	0,048	0,033
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
x3	0,125	0,037	0,041	0,113	0,077
Cash flow	4 532	4 997	742	2 134	1 448
Pasiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
x4	0,036	0,037	0,006	0,018	0,012
Zásoby	28 650	30 625	32 303	25 851	26 530
Tržby	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
x5	0,597	0,563	0,872	0,507	0,501

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

V grafu 24 se podnik pohybuje v záporných hodnotách. Z tabulky 24 je názorně vidět, že pokud jsou hodnoty v intervalu od -0,6 do - 1,5, podnik se nachází v šedé zóně. V družstvu se hodnoty v roce 2007, 2010 a 2011 pohybují v šedé zóně. Znamená to, že jej nelze jasně zařadit do prosperujících nebo neprosperujících podniků. Situace není natolik vážná, aby se družstvo dostalo do finančních problémů, zároveň je nutné vytvořit opatření, aby se zabránilo tomu, že podnik by se dostal do neprosperujících podniků. V tomto stádiu byl v kritických letech 2008 a 2009. Rok 2011 se pohybuje na hranici šedé zóny a neprosperujícího podniku

Graf 24: Gurčický index

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

5 Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení ekonomického hospodaření Zemědělského družstva Nečín za pětileté období tj. v letech 2007 – 2011. Pomocí finanční analýzy a bonitních a bankrotních modelů bylo možné vyhodnotit finanční situaci zemědělského družstva. Na základě zjištěných údajů bylo navrženo doporučení pro zlepšení ekonomické situace podniku. Zemědělské družstvo Nečín je středně velký podnik, ve kterém pracuje okolo 70 zaměstnanců. Průměrná mzda je okolo 17 000 tis. Kč. Hlavní činností podniku je živočišná a rostlinná výroba. Přičemž produkce mléka představuje největší podíl na tržbách v průměru 27 000 tis. Kč tj. 54% podílu na tržbách. Rostlinná výroba se pohybovala za pětileté období v průměru okolo 17 000 tis. Kč tj. 33%. Menší podíl na tržbách představuje ostatní živočišná produkce v průměru okolo 7 000 tis. Kč tj. 13%. Živočišná produkce je zaměřena pouze na chov skotu. V uplynulých pěti letech si prodejem mléka a rostlinnou výrobou zajišťuje podnik největší tržby. V roce 2009 družstvo zaznamenalo krizi v prodeji mléka, kdy realizační cena za 1 litr byla 6,39 Kč. Tržba za mléko byla v tomto roce 21 039 tis. Kč, také se příliš nedařilo rostlinné ani ostatní živočišné produkci, které byly v podprůměru oproti roku přecházejícímu.

V posledních letech se družstvo snaží o modernizaci podniku s pomocí dotací, které čerpá z Evropské unie. Ve sledovaném období družstvo požádalo o dotace a zrealizovali rekonstrukci posklizňové linky, výstavbu kravína s dojícími roboty, výstavbu senážního dvoužlabu a rekonstrukci silážního žlabu.

Zemědělské družstvo se zaměřuje na rostlinnou produkci obilovin na celkové výměře 1 032,81 ha s průměrným výnosem 4,09 t/ha. Obiloviny se pěstují jak na krmné účely k zajištění výroby krmných směsí pro živočišnou výrobu, tak i pro potravinářské účely. Pšenice a žito se dále používá na výrobu osiv. Jako rentabilní plodiny v pětiletém období se dají považovat brambory, řepka, pšenice ozimá, žito a kukuřice na zeleno.

Podnik na základě ukazatele čistého pracovního kapitálu vykazuje kladné hodnoty, což je pro družstvo velmi pozitivní. Ukazatel se pohybuje ve sledovaném období 2007 – 2011 v rozmezí od 26 811 tis. Kč – 35 322 tis. Kč (**tabulka 9, s. 62**). Podnik je schopný své závazky hradit a platební schopnost má příznivou.

Všechny ukazatelé rentability (**tabulka 10, s. 63**) mají v pětiletém období 2007 – 2011 kladné hodnoty a jsou rentabilní. Například ROA se pohybuje v rozmezí

od 1,21% do 4,76%, ROE se nachází v hodnotách od 0,34% do 5,84%. Výjimkou je rok 2009, kde rentabilita vlastního kapitálu ROE je v záporné hodnotě – 0,86% a čisté ziskové rozpětí se nachází také v záporné hodnotě a to -1,77%. Čisté ziskové rozpětí je ovlivněno především nižšími tržbami oproti předešlým rokům a záporným výsledkem hospodaření. V roce 2009 byl čistý zisk (zisk po zdanění EAT) záporný - 656 tis. Kč. Všechny ukazatele rentability byly ovlivněny vývojem výsledku hospodaření. Nejvyšší kladná hodnota ukazatele aktiv byla dosažena v roce 2010, kde z každé koruny majetku bylo vyprodukováno 0,048 Kč zisku. Je důležité, aby hodnoty nebyly záporné, protože se jedná o zemědělský podnik. Od roku 2009 je trend rentability (ROA, ROE, ROCE, ROS) rostoucí, ovšem v roce 2011 je zaznamenán pokles křivky. Na základě telefonického rozhovoru s družstvem byly sehnány informace o roce 2012. Účetní závěrka 2012 není veřejně k dispozici, neboť družstvo podléhá auditu. Rentabilita v roce 2012 má opět mírně rostoucí trend.

Pokud bychom měli porovnat rentabilitu podniku s dotacemi a bez dotací, jasně nám vychází, že ve sledovaném období 2007 - 2011 všechny ukazatele rentability bez dotací (**tabulka 12, s. 68**) jsou v záporných hodnotách. Například ROA se pohybovalo od -9,89% do -13,63%, ROCE nabývalo hodnot od -10,37% do -15,04%. Podnik žádal o dotace v pětiletém období nejvíce v roce 2010 a to 19 072 tis. Kč, v ostatních letech se dotace pohybovaly okolo 18 000 tis. Kč. Bez pomoci dotací by došlo k velkým ztrátám a vedlo by to následně k bankrotu družstva.

Zvyšující obrat zásob (**tabulka 14, s. 70**) pro družstvo je přínosný, protože společnost nemá zbytečné nelikvidní zásoby, které na sebe vážou finanční prostředky. V roce 2011 byla hodnota nejvyšší a zásoby se stačily během roku obrátit 1,99 krát. Doba obratu zásob a pohledávek na co nejnižší úrovni je cílem každého podniku. Doba obratu pohledávek se pohybovala ve vyšších hodnotách okolo 50 – 60 dnů. Delší doba inkasa pohledávek není pro podnik výhodná, protože se tím zvyšují náklady na bankovní úvěry.

Ukazatelé zadluženosti (**tabulka 16, s. 74** a **tabulka 17, s. 75**) vykazují ne příliš pozitivní hodnoty. Z velké části plynou závazky z transformace (**příloha 16**). Na celkové dlouhodobé závazky mají podíl v roce 2011 okolo 42% tj. 16 526 tis. Kč. Družstvo má závazky vůči členům družstva. Výše celkové zadluženosti nemusí být negativním ukazatelem. Cizí kapitál bývá často levnější než vlastní kapitál a může vést podnik k tomu, že je schopen dosahovat vyšších zisků.

Ukazatel likvidity vyjadřuje, že podnik je schopný uhradit své krátkodobé závazky v daný okamžik a podnik je solventní. Okamžitá likvidita (**tabulka 19, s. 77**) se ve sledovaném období pohybovala od 0,06 do 0,78. Podnik měl efektivní využití finančních prostředků až na rok 2009, kdy hodnota klesla na 0,06. Pohotová likvidita (**tabulka 20, s. 77**) vykazovala hodnoty v pětiletém období od 0,54 do 2,15. Podnik váže více finančních prostředků v oběžných aktivech a zásobách. Vzhledem k tomu, že se jedná o zemědělský podnik, je tato situace přijatelná. Běžná likvidita (**tabulka 21, s. 78**) byla v rozmezí od 3,26 do 7,07. Doporučené hodnoty jsou od 1,5 do 2,5. Do tohoto intervalu nespadá ani jeden rok ve sledovaném období. Jak již bylo zmíněno u pohotové likvidity, podnik váže finanční prostředky v oběžných aktivech.

V analýzách bankrotních a bonitních modelů lze konstatovat, že podnik vyšel jako průměrně prosperující družstvo. V indexu IN95 se podnik pohybuje ve všech třech zónách. V bankrotní části se družstvo nachází v letech 2007-2009. Následuje růst do bonitní části v letech 2010 a 2011. CH index vykazuje podnik pouze v šedé zóně. V G-indexu je zaznamenán v bankrotní části v letech 2008 a 2009. V ostatních letech spadá podnik také do šedé zóny.

Podnik se snaží o co nejpříznivější hospodářský výsledek, ten je ovlivněn mnoha faktory. Především jsou to výkupní (realizační ceny) na trhu komodit, vlivy klimatických podmínek (počasí) a vliv politické situace. Podnik je zaměřený na chov krav s tržní produkcí mléka, kde je finanční situace zapříčiněná poklesem výkupních cen u mléka. Podnik má velké náklady na lidské zdroje. Družstvo má také velký podíl na rostlinné výrobě, kde se bohužel nedá spoléhat na klimatické podmínky a vývoj je tedy nejasný.

Závěrem lze konstatovat, že výstupy z finanční analýzy nebyly pozitivní v celém rozsahu pětiletého období. Podnik překonal finanční krizi v roce 2009, kdy byl výsledek hospodaření záporný. Hlavní důvod byl, že ceny vstupů neustále stoupaly (nafta, hnojiva, chemikálie, mzdy a jiné). Na základě všech vyhotovených analýz byla navržena opatření.

V první řadě snížit dobu obratu pohledávek. U pohledávek neustále sledovat lhůty splatnosti, upomínat odběratele a uplatňovat možnost návrhu sankcí za nedodržení podmínek. Využít účetní program na hlídání splatnosti vydaných faktur, u kterého je nutné zakoupení licence. Program SP Nemesis je určen pro podniky, které mají problémy s placením pohledávek. Prostřednictvím programu lze komunikovat s dlužníky. Cena programu od společnosti Catania se pohybuje okolo 20 000 Kč. Malé a střední podniky

mohou používat Microsoft Excel, kdy účetní zapisuje faktury do tabulky s jejich datem splatnosti. Jednou denně nebo týdně si vygeneruje nezaplacené, opožděné faktury. Dlužníkům napíše upomínkový dopis s možností sankce při nedodržení lhůty splatnosti. Lze použít splátkový kalendář pro stálé odběratele s dobrými vztahy. Konečné řešení při nedodržování splátkových kalendářů, upomínek nezaplacených pohledávek je předání k soudnímu řízení. Doporučením pro družstvo je tomu předcházet a své pohledávky řešit včas a po dobré domluvě s dlužníky.

Největšími dlužníky je Mlékařské hospodářské družstvo JIH Tábor, které v roce 2011 mělo pohledávku 2 799 tis. Kč. V **příloze 17** je uveden rozpis splátkového kalendáře a také návrh sankce, za prodlení. Pohledávky od ostatních odběratelů se pohybují okolo 100 – 500 tis. Kč.

Prvořadým opatření je dbát na zkrácení doby splatnosti závazků vůči dodavatelům a nadále snižovat závazky po lhůtě splatnosti. Velký podíl na dlouhodobých závazcích mají závazky z transformace (**příloha 16**). Družstvo má závazky vůči členům družstva. Splácení závazků z transformace je velmi pomalé. Většinou se závazky z transformace splácí tehdy, pokud některý z členů vystoupí (dobrovolně, úmrtí) nebo je vyloučen z družstva. Pokud by družstvo splácelo závazky z transformace příliš rychle, vyčerpalo by se z finančních prostředků a vedlo by to k velkým finančním problémům družstva. Proto by se podnik měl zaměřit na své krátkodobé závazky. Největší závazky jsou k Rustico Nová Ves a Silmet Příbram, kde závazky se pohybují okolo 1 500 tis. Kč. Rustico Nová Ves se zabývá zkušební a poradenskou činností v ochraně rostlin. ZD Nečín si od Rustico kupuje hnojiva a zemědělskou chemii. Silmet Příbram prodává pohonné hmoty a topné oleje a provozuje čerpací stanice. Je potřeba důsledně trvat na sjednání splátkových kalendářů, které jsou uvedeny v **příloze 18**.

Pro podnik by bylo vhodné, nadále se věnovat živočišné výrobě. V zájmu podniku je také rozšíření spolupráce se zahraničím. Nyní prodává družstvo pouze do Německa dospělá zvířata. Dále by měl uvažovat o zvýšení rostlinné výroby. V okolí družstva je velmi úrodná půda, vhodná pro pěstování obilovin (pšenice ozimá, žito). Omezením produkce řepky olejky, které se nyní pěstuje na 323 ha a přitom průměrný výnos je pouze 2,29 tun, by se mohla začít pěstovat nová zemědělská plodina - cukrová řepa. Tato plodina má dobré klimatické podmínky pro pěstování ve Středních Čechách. Při pěstování cukrové řepy by byly výnosy vyšší, než z řepky olejky. Pro rok 2011 byla stanovena sazba v rámci

opatření „Oddělená platba za cukr“ ve výši 343,61 Kč/t cukrové řepy. Platba SAPS byla poskytnuta žadatelům, kteří o tuto platbu požádali a splnili stanovené podmínky. Cena řepy u zemědělských výrobců v roce 2011 byla 797 Kč/t. Průměrný výnos cukrové řepy je okolo 65-80 t/ha. Záleží na kvalitě půdy a odrůdě plodiny. S využitím plochy 100 ha půdy se průměrný výnos pohybuje v průměru 68 t/ha. Podnik by tím mohl vypěstovat 6 800 t/ha. Celkový výnos by se pohyboval okolo 5 000 tis. Kč. Podrobné výpočty nákladů a výnosů jsou uvedené v **příloze 19**. Na sklizení cukrové řepy je nutné pořídit speciální stroj a to značky Ropa EURO Tiger⁸, jeho cena se pohybuje okolo 10 000 tis. Kč. V **příloze 20** jsou uvedeny možnosti pořízení stroje. Při sklizni cukrovky je potřeba zbavit ji rostlinného chrástu, vyorat bulvu, očistit ji a dopravit do zásobníku. Stroj Euro Tiger s cukrovkou zachází velmi opatrně, tak, aby byla zachována sklizeň v co nejvyšší kvalitě. Podle výsledků zkoušek sklizečův Seligenstadtu – Zpráva Ústavu zemědělské techniky⁹ měl stroj Euro Tiger jedny z nejlepších výsledků na sklizení cukrové řepy. Cukrovou řepu může družstvo dovážet pomocí vlastních dopravních prostředků, případně prostřednictvím smluvních partnerů, do společnosti VUC Services spol. s r. o., která má sídlo v Kladně. Náklady na skladovací plochy by se nezvyšovaly, protože se počítá s rychlou dopravou do zpracovatelského podniku. Zpracování cukrové řepy má být v nejkratším možném intervalu, protože delší skladování přináší ztráty. Vzhledem k okrajovému pěstování brambor bude využita pracovní síla a tím zvýšena produktivita zaměstnanců při pěstování i sklizni cukrovky.

V oblasti personální politiky je úkolem družstva vypracovat personální strategii s cílem optimalizovat strukturu pracovních míst. Na úseku živočišné výroby se daří plnit ukončením celé stavby kravína v Oborách a rekonstrukcí bývalého kravína ve Skalici. Na úseku rostlinné výroby se počet pracovních míst řeší nákupem nových strojů. Je nutné snížit počty zaměstnanců v administrativním úseku přerozdělením pracovních povinností a efektivním používáním počítačové technologie. V družstvu by se mohl zavést dvousměrný

⁸ *EURO Tiger: Fagus* [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

<http://www.faguspraha.cz/zemedelska-technika/sklizeni-a-preprava-repy-ropa/sklizece-cukrove-repy-euro-tiger.htm>

⁹ *Průvodce pěstování cukrové řepy* [online]. Semčice, 2010 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

<http://www.semce.cz/Pruvodce.pdf>

provoz v sezónním období (předjaří-podzim), aby byla efektivita práce vyšší. V první řadě je vhodné motivovat své zaměstnance penězi. Nabídnout zaměstnancům vyšší platy nebo odměny (prémie) za dobře vykonanou práci. Prémie by se pohybovaly max. do výše 4%. Vzhledem k tomu, že v družstvu pracují lidé z blízkého okolí, kde nejezdí pravidelně autobusová doprava, bylo by dobré zavést svozy podnikovým autem pro zaměstnance z těžko dostupných míst do družstva a jeho poboček. Zaměstnanci se nemají kde stravovat. V případě zájmu zaměstnanců by družstvo mohlo zařizovat (dovážet) jedno teplé jídlo denně z místní restaurace KC Nečín. Jídlo by družstvo rozváželo po ostatních pobočkách – Daleké Dušníky, Skalice, Obory, Drevníky. Nyní poskytuje zaměstnancům pouze stravenky. Dle platného znění zákona o dani z příjmů č. 586/1992 Sb., § 24, odst. 2, písm. j), bod 4 zaměstnavatel hradí jídlo maximálně do výše 55%. Znění zákonů umožňuje poskytovat zaměstnanci jídlo v hodnotě 94 Kč na jednu směnu a zaměstnavatel hradí 55% tj. 51,70 Kč. Zbývající část si zaplatí zaměstnanec tj. 42,30 Kč. Vzhledem k tomu, že práce v zemědělství je velmi fyzicky náročná, proto by podnik měl poskytnout regenerační odpočinek v rámci tří denního dodatkového volna mimo sezónu. V blízkosti družstva Nečín se nachází Wellness Sváté Pole, které nabízí širokou rehabilitační péči. Družstvo by hradilo 50% na jeden poukaz v hodnotě maximálně 1 000 Kč. V družstvu je zaměstnáno 70 pracovníků, je třeba navýšit sociální fond na regenerační odpočinek o 35 tis. Kč.

Pro družstvo je nyní hlavní prioritou rekonstrukce silážního žlabu ve Drevníkách, kde jim žádost byla zamítnuta, kvůli nedostatku finančních prostředků. V roce 2012 družstvo opět žádalo o dotaci z PRV, kde dotace by byla ve výši 50%. Celkové výdaje na projekt činí 5 329 tis. Kč. Jako další investiční záměr je výstavba kravína na Drhovech, kde by projekt měl být spolufinancován z programu „Podpora rozvoje venkova“.

Finanční analýzu a hodnocení ekonomických ukazatelů by měla být prováděna minimálně jednou ročně. Důležité a nosné vzorce jsou ukazatele likvidity a zadluženosti, rentabilita celkového kapitálu, rentabilita tržeb, obrát zásob, doba obrátu zásob, doba obrátu pohledávek a doba obrátu závazků. Jako doplňující by bylo dobré zařadit bonitní a bankrotní model index IN95, který vyjadřuje prosperitu podniku.

Na závěr lze říci, že finanční zdraví podniku je ohodnoceno jako dobré. Pokud podnik bude eliminovat své nedostatky ve své činnosti, mohla by se jeho situace v budoucnosti vyvíjet pozitivně.

Jak již bylo zmíněno, zemědělská výroba je jednou z tradičních odvětví národního hospodářství, která neslouží pouze k výrobě potravin, ale přebírá na sebe i důležité společenské a ekologické funkce. Proto je důležité, abychom toto odvětví maximálně podporovali a nenechali zaniknout.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

- ALTMAN, Edward I, HOTCHKISS, Edith. 2006. Corporate Financial Distress and Bankruptcy: Predict and Avoid Bankruptcy, Analyze and Invest in Distressed Debt. 3rd edit. Hoboken: John Wiley & Sons, Inc., 2006. ISBN 978-0-471-69189-1.
- ČUBA, František a Josef HURTA. *Řízení podniků*. Slušovice: Mondon s. r. o., 2002. ISBN 80-903108-0-X.
- DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. Praha: Ekopress, s. r. o., 2008. ISBN 978-80-86929-44-6
- GRÜNWARD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-26-2.
- HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-392-8.
- KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-713
- KNÁPKOVÁ, Adriana a Drahomíra PAVELKOVÁ. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3349-4.
- KRALICEK, Petr. *Základy finančního hospodaření*. Wein: Carl Ueberreuter, 1991. ISBN 80-85647-11-7. Strana 11
- NEUMAIEROVÁ, Inka a Ivan NEUMAIER. *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2002. ISBN 80-247-0125-1.
- NĚMEC, Vladimír. *Řízení a ekonomika firmy*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-613-7.
- ROBINSON R. Thomas a Hennie van GREUNING. *International Financial Statement Analysis*. Canada: CFA Institute, 2009. ISBN 978-0-470-28766-8.
- RŮČKOVÁ, P.: *Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. Vydání Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-3308-1
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3386-6.

- SINHA, Gokul. *Financial Statement Analysis*. New Delhi: PHI, 2009. ISBN 978-81-203-3717-6.
- SKŘIVÁNEK, Zdeněk a Otakar MACHAČ. *Podniková ekonomika a management*. Pardubice: Vysoká škola chemicko-technologická, 1991. ISBN 80-85113-34-1
- SYNEK, Miloslav. a kol. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s, 2007. ISBN 978-80-247-1992-4.
- SYNEK, Miloslav. *Nauka o podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1992. ISBN 80-7079-710-X.
- SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. a kol. *Podniková ekonomika*. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-336-3.
- VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3647-1.

6.2 Internetové stránky

- *Bean.cz* [online]. [cit. 2012-05-30]. Dostupné z: http://www.bean.cz/b4u/storage/podniky_majetek_kapital.pdf,
- *Czso.cz* [online]. [cit. 2012-05-30]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/x/krajedata.nsf/oblast2/podnebi-xs>
- *Czso.cz* [online]. [cit. 2012-09-15]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2E00234537/\\$File/212911006.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/2E00234537/$File/212911006.pdf)
- *Česká televize ČT24: České zemědělství je stále více závislé na dotacích* [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/133132-ceske-zemedelstvi-je-stale-vice-zavisle-na-dotacich/>
- *EAGRI Dotace: Struktura dotačních zdrojů* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2013 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>
- GURČÍK, L'ubomír. *Agriculturejournals: Scientific information* [online]. Nitra, Slovenská republika, 2002 [cit. 2013-01-22]. Dostupné z: <http://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/59317.pdf>
- *SZIF: Platby na základě jednotné žádosti* [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/jz>

- Agroweb [online]. Praha, 2004 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://www.agroweb.cz/S-repou-zachazi-jako-v-rukavickach__s46x19179.html
- Průvodce pěstování cukrové řepy [online]. Semčice, 2010 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: <http://www.semčice.cz/Pruvodce.pdf>
- EURO Tiger: Fagus [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: <http://www.faguspraha.cz/zemedelska-technika/sklizeni-a-preprava-repy-ropa/sklizece-cukrove-repy-euro-tiger.htm>

6.3 Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Seznam vzorců.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabulka 2: Seznam bonitních a bankrotních vzorců.....</i>	<i>12</i>
<i>Tabulka 3: Doporučené hodnoty Grünwaldův index bonity.....</i>	<i>41</i>
<i>Tabulka 4: Doporučené hodnoty Indexu IN95.....</i>	<i>43</i>
<i>Tabulka 5: Zemědělská půda v ha.....</i>	<i>48</i>
<i>Tabulka 6: Rostlinná výroba v roce 2011</i>	<i>49</i>
<i>Tabulka 7: Stav skotu v roce 2011</i>	<i>50</i>
<i>Tabulka 8: Přehled mzdy v podniku a zemědělství a počet zaměstnanců v podniku</i>	<i>52</i>
<i>Tabulka 9: Čistý pracovní kapitál - údaje jsou v tis. Kč.</i>	<i>60</i>
<i>Tabulka 10: Ukazatelé rentability.....</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka 11: Pomocné výpočty k rentabilitě</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka 12: Ukazatelé rentability bez dotací v letech 2007 – 2011</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka 13: Pomocné výpočty ukazatele rentability bez dotací v letech 2007 - 2011.....</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka 14: Ukazatelé aktivity</i>	<i>68</i>
<i>Tabulka 15: Ukazatel zadluženosti I.</i>	<i>71</i>
<i>Tabulka 16: Ukazatel zadluženosti II.....</i>	<i>72</i>
<i>Tabulka 17: Ukazatel úrokového krytí.....</i>	<i>72</i>
<i>Tabulka 18: Okamžitá likvidita.....</i>	<i>73</i>
<i>Tabulka 19: Pohotová likvidita.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabulka 20: Běžná likvidita</i>	<i>75</i>
<i>Tabulka 21: Index důvěryhodnosti IN95 v období 2007-2011</i>	<i>76</i>
<i>Tabulka 22: CH index v letech 2007-2011</i>	<i>78</i>
<i>Tabulka 23: Doporučené hodnoty CH index.....</i>	<i>78</i>
<i>Tabulka 24: Gurčíkův index v letech 2007-2011</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 25: Doporučené hodnoty G-indexu</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 26: Pomocné výpočty G-index.....</i>	<i>80</i>
<i>Tabulka 27: Náklady výnosy a zisk podniku.....</i>	<i>99</i>
<i>Tabulka 28: Váhy indexu IN95 pro specifická odvětví dle OKEČ podle Neumaierové a Neumaiera.....</i>	<i>99</i>

<i>Tabulka 29: Pomocné výpočty indexu IN95, údaje jsou v tis. Kč.....</i>	<i>113</i>
<i>Tabulka 30: Závazky z transformace, údaje jsou v tis. Kč</i>	<i>114</i>
<i>Tabulka 31: Splátkový kalendář</i>	<i>115</i>
<i>Tabulka 32: Splátkový kalendář Rustico Nová Ves</i>	<i>116</i>
<i>Tabulka 33: Splátkový kalendář Silmet Příbram.....</i>	<i>116</i>
<i>Tabulka 34: Materiálové náklady Kč/ha.....</i>	<i>117</i>
<i>Tabulka 35: Náklady pracovní operace Kč/ha.....</i>	<i>117</i>
<i>Tabulka 36: Hrubá marže.....</i>	<i>118</i>
<i>Tabulka 37: Nákup na leasing</i>	<i>119</i>
<i>Tabulka 38: Úvěr</i>	<i>119</i>

6.4 Seznam schémat

<i>Schéma 1: Struktura majetku podniku.....</i>	<i>15</i>
<i>Schéma 2: Koloběh oběžných aktiv.....</i>	<i>16</i>
<i>Schéma 3: Kapitálová struktura podniku</i>	<i>17</i>
<i>Schéma 4: Financování podniku.....</i>	<i>20</i>
<i>Schéma 5: Časové hledisko hodnocení informací.....</i>	<i>21</i>
<i>Schéma 6: Peněžní toky v podniku.....</i>	<i>24</i>
<i>Schéma 7: Ukazatele finanční analýzy.....</i>	<i>25</i>
<i>Schéma 8: Čistý pracovní kapitál</i>	<i>26</i>
<i>Schéma 9: Poměrové ukazatele.....</i>	<i>28</i>
<i>Schéma 10: Mapa Zemědělského družstva Nečín</i>	<i>48</i>
<i>Schéma 11: Schéma organizační struktura podniku.....</i>	<i>51</i>

6.5 Seznam grafů

<i>Graf 1: Struktura tržeb 2011</i>	<i>50</i>
<i>Graf 2: Počet zaměstnanců v ZD Nečín v letech 2007 - 2011.....</i>	<i>52</i>
<i>Graf 3: Průměrná mzda v zemědělství v letech 2006 - 2011.....</i>	<i>52</i>
<i>Graf 4: Odběratelé a jejich podíl na tržbách v roce 2011</i>	<i>53</i>
<i>Graf 5: Dodavatelé a jejich podíl na nákladech v roce 2011.....</i>	<i>54</i>
<i>Graf 6: Horizontální analýza – meziroční změny aktiv podniku v letech 2007-2011.....</i>	<i>56</i>
<i>Graf 7: Horizontální analýza – meziroční změny pasiv podniku v letech 2007-2011</i>	<i>57</i>
<i>Graf 8: Vertikální analýza - struktura aktiv v podniku v letech 2007-2011.....</i>	<i>59</i>
<i>Graf 9: Vertikální analýza - struktura pasiv v podniku v letech 2007-2011</i>	<i>59</i>
<i>Graf 10: Rentabilita celkového kapitálu (ROA) v letech 2007-2011.....</i>	<i>62</i>
<i>Graf 11: Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) v letech 2007-2011</i>	<i>63</i>
<i>Graf 12: Rentabilita dlouhodobého kapitálu (ROCE) v letech 2007-2011.....</i>	<i>63</i>

<i>Graf 13: Ukazatelé rentability ROA, ROE a ROCE v letech 2007-2011</i>	64
<i>Graf 14: Ziskové rozpětí v letech 2007-2011</i>	65
<i>Graf 15: Rentabilita nákladů (ROC) v letech 2007-2011</i>	65
<i>Graf 16: Ukazatelé rentability bez dotací v letech 2007 – 2011</i>	67
<i>Graf 17: Obrat aktiv a zásob v letech 2007-2011</i>	69
<i>Graf 18: Doba obratu v letech 2007-2011</i>	71
<i>Graf 19: Zadluženost v letech 2007-2011</i>	72
<i>Graf 20: Úrokové krytí v letech 2007-2011</i>	73
<i>Graf 21: Likvidita v letech 2007-2011</i>	75
<i>Graf 22: Index IN95</i>	77
<i>Graf 23: CH index</i>	79
<i>Graf 24: Gurčičkův index</i>	81
<i>Graf 25: Meziroční pokles závazků z transformace, údaje jsou v tis. Kč</i>	114
<i>Graf 26: Rozložení celkové splátky</i>	115

6.6 Seznam příloh

<i>Příloha 1: Hodnocení podniku a struktury kapitálu</i>	94
<i>Příloha 2: Rozvaha</i>	95
<i>Příloha 3: Výkaz zisků a ztráty – náklady, výnosy, výdaje, příjmy podniku</i>	97
<i>Příloha 4: Váhy indexu IN95</i>	99
<i>Příloha 5: Zvláštnosti zemědělské výroby</i>	100
<i>Příloha 6: Seznam odběratelů</i>	102
<i>Příloha 7: Seznam dodavatelů</i>	103
<i>Příloha 8: Informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách a způsobech oceňování a odepisování</i>	103
<i>Příloha 9: Rozvaha</i>	105
<i>Příloha 10: Výkaz zisků a ztráty</i>	107
<i>Příloha 11: Horizontální analýza rozvahy</i>	109
<i>Příloha 12: Horizontální analýza výkazu zisků a ztráty</i>	110
<i>Příloha 13: Vertikální analýza rozvahy</i>	111
<i>Příloha 14: Vertikální analýza výkazu zisků a ztráty</i>	112
<i>Příloha 15: Index IN95</i>	113
<i>Příloha 16: Splácení závazků z transformací</i>	114
<i>Příloha 17: Návrh splátkového kalendáře pro odběratele</i>	115
<i>Příloha 18: Návrh splátkových kalendářů na závazky ZDN</i>	116
<i>Příloha 19: Cukrová řepa</i>	117
<i>Příloha 20: Pořízení stroje Ropa Euro Tiger</i>	119
<i>Příloha 21: Fotografie ZDN</i>	121

7 Přílohy

Příloha 1: Hodnocení podniku a struktury kapitálu

Velikost podnikového kapitálu je závislý na velikosti podniku a to konkrétně na stupni mechanizace, automatizace, na rychlosti obratu kapitálu na organizaci odbytu a jiné.

Podniky řeší velikost použitelného kapitálu, rozhodují o použitých druzích vlastního a cizího kapitálu a jejich poměrech.

Poměr mezi vlastním a cizím kapitálem v podniku je závislý na předmětu činnosti, struktuře majetku, dostupnosti úvěru pro podnik, výnosnosti podniku, stabilitě tržeb a zisku.

Určit optimální stupeň zadluženosti podniku i optimální strukturu dluhů je v praxi obtížné. Dluh je účelné zvyšovat, pokud přispěje ke zvýšení majetku podniku. Vyšší podíl cizího (vypůjčeného) kapitálu však zvyšuje finanční riziko, proto je nutné usilovat rovněž o správný poměr výnosnosti a rizika. (Synek, 2007, s. 53)

Hospodaření firem u nás i ve světě významně ovlivnil nástup hospodářské krize. Hodnocení podniku se stává opět více aktuálním a jeho význam roste. Společnosti se transformují, prodávají, slučují, dostávají se do finanční tísně a krachují. V obecném pojetí můžeme definovat různé účely a způsoby hodnocení podniku. (Vochozka, 2011, s. 9)

Nástroje hodnocení podniku

Vedle finanční analýzy existuje celá řada dalších metod, které se snaží stanovit finanční situaci podniku. Jedná se o vícerozměrné modely, které pracují s několika kritérii, jimž je přiřazena konkrétní váha. Stav podniku je vyjádřen jedním číslem, který ohodnotí stupeň finančního zdraví podniku. Další výhodou souhrnných indexů hodnocení je časová nenáročnost jejich zpracování.

Vochozka (2011, s. 39) uvádí metodiku tvorby modelů hodnocení podniku

- Matematicko-statistické metody
- Jednorozměrná analýza (univariate analysis)
- Risk index modely
- Vícenásobná diskriminační analýza
- Modely podmíněné pravděpodobnosti
- Problémy související s klasickými statistickými metodami
- Neuronové struktury – NN

Příloha 2: Rozvaha

Rozvaha (zjednodušeně)	
aktiva	pasiva
1. Dlouhodobý majetek	1. Vlastní zdroje (vlastní kapitál)
Dlouhodobý nehmotný majetek	Základní kapitál
Dlouhodobý hmotný majetek	Fondy
Dlouhodobý finanční majetek	Hospodářský výsledek
2. Oběžný majetek	2. Cizí zdroje
Peněžní prostředky	Rezervy
Pohledávky	Závazky
Bankovní úvěry	Bankovní úvěry
3. Přechná aktiva	3. Přechná pasiva
Náklady příštích období	Výdaje příštích období
Příjmy příštích období	Výnosy příštích období
Kurzové rozdíly aktivní	Kurzové rozdíly aktivní
Kurzové rozdíly pasivní	Kurzové rozdíly pasivní

Zdroj: Synek, Kislingerová (2010, s. 130)

Aktiva

Majetek se dělí na tři základní skupiny:

- Stálá aktiva (dlouhodobý majetek)
- Krátkodobý oběžný majetek
- Přechná aktiva (časové rozlišení)

Stálá aktiva - dlouhodobý majetek

Dlouhodobý majetek je tvořen dlouhodobým hmotným a nehmotným majetkem. Do hmotného majetku patří nemovitosti (pozemky, stavby a budovy a vodní díla), byty, technické rekultivace, předměty z drahých kovů a ložiska. Další složkou jsou samostatné movité věci, které mají užitnou hodnotu déle než 1 rok. Dlouhodobý nehmotný majetek je tvořen zřizovacími výdaji, nehmotnými výsledky vědy a výzkumu, software a ocenitelná práva. Finanční majetek je tvořen cennými papíry a podíly s dobou držení déle než 1 rok. Majetkové účasti a realizované cenné papíry a podíly, dlužné cenné papíry držené do splatnosti. (Vochozka, 2011, s. 15)

Oběžná aktiva

Oběžná aktiva zastávají v podniku jinou roli než stálá aktiva. Mění svoji podobu a zajišťují plynulost reprodukčního procesu. Existují v podobě věcné (materiál, suroviny, rozpracovaná výroba, hotové výrobky) a v podobě peněžní (peníze v pokladně, na účtu, pohledávky a krátkodobé cenné papíry). Krátkodobý oběžný majetek je spotřebován během jednoho roku. Výše oběžného majetku by měla být 30% až 50%. (Grünwald, Holečková, 2009, s. 37)

Pasiva

Pasiva jsou tvořena třemi základními položkami:

- Vlastním kapitálem,
- Cizími zdroji
- Časovým rozlišením

Vlastní kapitál

Vlastní kapitál je v rozvaze první hlavní částí pasiv. Jeho první položkou je základní kapitál. Ten je vytvářen obchodní společností. Další položkou vlastního kapitálu jsou kapitálové fondy, které obsahují emisní ážio. Ostatní kapitálové fondy se tvoří ze zisku (zákonný rezervní fond a ostatní fakultativní fondy). Poslední položkou je výsledek hospodaření z minulých let (neuhrazená ztráta nebo nerozdělený zisk) a výsledek hospodaření běžného účetního období (Vochozka, 2011, s. 16)

Cizí zdroje

Cizí zdroje představují závazky vůči věřitelům. Jsou to zdroje, které si podnik zapůjčil od jiných právnických či fyzických osob. Za půjčení se platí úrok, který je pro podnik nákladem. (Sedláček, 2011, s. 25)

Příloha 3: Výkaz zisků a ztráty – náklady, výnosy, výdaje, příjmy podniku

Náklady

Náklady představují hodnotu spotřebovaných výrobních činitelů. Náklady jsou definovány jako spotřeba zdrojů, která je vyjádřena v penězích. U materiálových nákladů se jedná o spotřebu surovin, materiálu, nakupovaných polotovarů a energie. Do mzdových nákladů patří mzdy pracovníků podniku. Odpisy tvoří specifickou část nákladů. (Skřivánek, Machač, 1991, s. 30)

Náklady jsou vždy spojeny s výkony, a tím se liší od peněžních výdajů, které představují úbytek peněžních prostředků podniku.

Základní třídění nákladů podle nákladových druh, podle účelu a podle vztahu k objemu výroby.

Druhové třídění nákladů:

- Spotřeba materiálu, paliv a energie
- Odpisy základních prostředků a předmětů postupné spotřeby,
- Mzdové a ostatní osobní náklady
- Finanční náklady (pojistné, úroky, příspěvky na sociální zabezpečení)

Účelové třídění nákladů je založeno na jednom ze dvou základních hledisek:

- a) **Podle útvaru** – jedná se o základní vnitropodnikové útvary, ve které se sledují náklady, výnosy a výsledek hospodaření.
- b) **Podle výkonů** (kalkulační třídění nákladů) – je pro podnik rozhodující, umožňuje zjistit rentabilitu (zisk) jednotlivých výrobků a řídit výrobkovou strukturu

Kalkulační třídění nákladů – slouží ke zjišťování nákladů na jednotlivé úkony. Obsahuje dvě základní skupiny nákladů a to

- Přímé (jednicové)
- Nepřímé (režie)

(Synek, 2010, s. 40)

Náklady pružné (variabilní) a nepružné (fixní)

Při změně produkce se náklady nemění, jde o náklady nepružné (fixní). Pokud se vlivem produkce náklady mění, jde o náklady pružné (variabilní). Variabilní náklady můžeme dále členit na: progresivní, lineární a degresivní. (Skřivánek, Machač, 1991, s. 31)

Výdaje

Výdaje souvisejí s peněžním tokem.

Výnosy

Nejdůležitějším jsou výnosy a to konkrétně tržby za prodané výrobky, poskytnuté služby, úvěry, získané renty za pronájem půdy a jiné. Výnosy jsou všechny v daném období zaúčtované výkony.

Rozdíl mezi náklady a výnosy tvoří zisk podniku. Zisk je předmětem rozdělování. Jako první musí podnik splnit povinnost vůči státu ve formě zaplacení daní. (Skřivánek, Machač, 1991, s. 35)

Marginální výnosy

Výnos, který získá podnik dodatečnou výrobou jedné jednotky produkce. (Skřivánek, Machač, 1991, s. 38)

Příjmy

Příjmy jsou skutečně přijaté peníze (na účet i v hotovosti).

(NĚMEC 1998, s. 32)

Náklady, výnosy a zisk podniku

Tabulka 27: Náklady výnosy a zisk podniku

Výsledek hospodaření

Náklady a rozdělení zisku	Výnosy
Materiálové náklady	Tržby za prodané výrobky
Mzdy	Ostatní výnosy
Odpisy	
Ostatní náklady	
Odvody ze zisku (daně)	
Dividendy, podíly ze zisku společníkům	
Nerozdělený zisk	
Jiné využití zisku (odměny)	

Zdroj: Skřivánek, Machač (1991, s. 29)

Příloha 4: Váhy indexu IN95

Tabulka 28: Váhy indexu IN95 pro specifická odvětví dle OKEČ podle Neumaierové a Neumaiera

OKEČ	Název	V1	V2	V3	V4	V5	V6
A	Zemědělství	0,24	0,11	21,35	0,76	0,1	14,57
B	Rybolov	0,05	0,11	10,76	0,09	0,1	84,11
C	Dobývání nerostných surovin	0,14	0,11	17,74	0,72	0,1	16,89
CA	Dobývání energetických surovin	0,14	0,11	21,83	0,74	0,1	16,31
CB	Dobývání ostatních surovin	0,16	0,11	5,39	0,56	0,1	25,39
D	Zpracovatelský průmysl	0,24	0,11	7,61	0,48	0,1	11,92
DA	Potravinářský průmysl	0,26	0,11	4,99	0,33	0,1	17,38
DB	Textilní a oděvní	0,23	0,11	6,08	0,43	0,1	12,37
DC	Kožedělní průmysl	0,24	0,11	7,95	0,43	0,1	8,79
DD	Dřevařský průmysl	0,24	0,11	18,73	0,41	0,1	11,57
DE	Papírenský a polygrafický průmysl	0,23	0,11	6,07	0,44	0,1	16,99
DF	Koksování a rafinérie	0,19	0,11	4,09	0,32	0,1	2026,93
DG	Výroba chemických výrobků	0,21	0,11	4,81	0,57	0,1	17,06
DH	Gumárenský a plastářský průmysl	0,22	0,11	5,87	0,38	0,1	43,01
DI	Stavební hmoty	0,2	0,11	5,28	0,55	0,1	28,05
DJ	Výroba kovů	0,24	0,11	10,55	0,46	0,1	9,74
DK	Výroba strojů a přístrojů	0,28	0,11	13,07	0,64	0,1	6,36
DL	Elektrotechnika a elektronika	0,27	0,11	9,5	0,51	0,1	8,27

Zdroj: Neumaierová a Neumaier, 2002, s. 95

Příloha 5: Zvláštnosti zemědělské výroby

Synek a Kislingerová (2010, s. 310) uvádějí zvláštnosti zemědělské výroby:

a) Závislost na přírodních podmínkách

- Zemědělský výrobní proces se musí přizpůsobit nárokům živých organismů.
- Ovlivnitelnost přírodních procesů v zemědělské výrobě je menší, než u průmyslových technologických procesů, na výrobu, prováděnou na volném prostranství, silně působí klimatické vlivy.
- Hlavní výrobní faktor (půda) je v klidu, stroje a jiné výrobní prostředky (hnojiva, osiva) a pracovníci jsou naopak v pohybu. Zvyšuje se náklady na dopravu a manipulaci s materiálem.
- Půda má rozdílnou úrodnost (bonitu), která ovlivňuje výsledky hospodaření podnikatelských subjektů
- Závislost zemědělské výroby na přírodních podmínkách ztěžuje organizaci práce. Klade velké nároky na zkušenosti a přizpůsobivosti pracovníků na neustále se měnící podmínky. Dále také působí na hygienu a úrazovost práce.

b) Časový nesoulad průběhu výrobního a pracovního procesu

- Časový nesoulad je typický pro rostlinnou výrobu.
- Například: Proces výroby pšenice trvá 10 měsíců, ale pracovní proces obdělávání 1 ha pšenice trvá okolo 70 hodin.
- Velmi podobné je to při výrobě mléka, jatečního masa, vlny apod.

c) Sezonnost práce

- Nerovnoměrné rozložení se projevuje převážně v rostlinné výrobě.
- Způsobuje Nerovnoměrné využívání strojů a pracovních sil během roku. Sezonnost má také vliv na organizaci práce
- Při některých pracích je nárazová potřeba velkého počtu nekvalifikovaných sezonních pracovníků (např. sklizeň ovoce, jahod, chmele apod.).
- Sezonnost ovlivňuje nerovnoměrnost příjmů a výdajů zemědělských podniků
- Dále se také projevuje nerovnoměrným rozdělením pracovní doby, kolísáním příjmů pracovníků během roku. Působí také potíže při získávání kvalifikovaných sil do zemědělství.

Hlavním úkolem zemědělského podniku je provádět soustavnou činnost za účelem dosažení zisku. Zisk se v zemědělství tvoří jinak než v jiných výrobních činnostech. Je tvořen za delší časové období a vzniká z výsledků, o kterých není předem známo, jaké budou. Například: Zisk v rostlinné výrobě není předem znám. Výnos je ovlivňován, tím, že na polích ve správnou dobu zasejí, provedou chemické ochrany a jiné. Každé opoždění prací snižuje výnos a jeho kvalitu. (Čuba a Hurta, 2002, s. 83)

Mezi zvláštnosti zemědělství patří zvláštnosti ekonomiky a evidence (účetnictví). V rozvaze jsou hlavními položkami stalých aktiv půda, budova, stavby, půdní meliorace, trvalé kulturní porosty, skleníky, stroje a nářadí, nedokončené investice, zvířata (koně, skot, prasata, drůbež, ostatní zvířata) a jiné. Hlavní položky oběžných aktiv jsou polní inventář, víceleté kultury, statkové zásoby krmiv a steliv (vlastní výroba a nakoupené) a jiné. Na straně pasiv je to velmi podobné jako u průmyslových podniků.

Hlavní výnosy zemědělského podniku jsou tržby ze zemědělské výroby (rostlinné a živočišné). Mezi hlavní náklady patří výdaje za osiva, sadbu, krmiva, hnojiva, stroje, pohonné hmoty. Evidenci komplikuje časový posun nákladů i výnosů: například hnojiva nakoupená na podzim se zčásti spotřebují na ozimé obiloviny a zčásti na jaře na louky a kukuřici, obiloviny a další plodiny. Krmivo vyprodukované z pohnojených ploch je zčásti sklizeno v polovině roku (pokos luk, směsky na orné půdy), zčásti na podzim (kukuřice) a zčásti je uskladněno. Velmi náročné je přiřazení společných nákladů na různorodou produkci (např. při pěstování obilovin se získá zrno a sláma, kterou lze použít ke krmení nebo k podestýlání zvířat, také využití živin z organických hnojiv např. z chlěvské mrvy, je několikaleté). „*Důležité jsou ukazatele ekonomických výsledků podle FADN (Farm Accountancy Data Network), a to **hrubá přidaná hodnota**, kterou zjistíme tak, že k celkové zemědělské produkci, tj. součtu produkce rostlinné, živočišné a ostatní porudne, přičteme saldo provozních dotací a dní a odečteme výrobní spotřebu, tj. přímé a režijní náklady. Odečteme-li od hrubé přidané hodnoty odpisy, dostaneme **čistou přidanou hodnotu (Net Value Added – NVA)**.*“ (Synek a Kislingerová, 2010, s. 312)

Při rozboru výsledků hospodaření zemědělských podniků se používají ukazatele jako v ostatních podnicích. Při výpočtech ukazatelů je stále nutné brát v úvahu zvláštnosti zemědělství. Například při výpočtu rentability kapitálu musíme od vykázaného zisku odečíst oportunitní mzdové nároky rodinných pracovních sil a od celkového kapitálu

musíme odečíst hodnotu obytného domu a pozemků. Ukazatelé likvidity jsou velmi důležité v případě propachtovaných podniků. Klíčovými indikátory ekonomické výkonnosti je **poměr roční čisté přidané hodnoty na roční pracovní jednotku** (*Annual Work Unit – AWU*) a **důchod ze zemědělské činnosti na rodinnou farmu** (*Family Work Unit – FWU*).

Příloha 6: Seznam odběratelů

Odběratelé	
Mlékařské hospodářské družstvo JIH Tábor	Mléko
Odbytové družstvo Brdy	Nákup výrobků
Masna Příbram	Maso
Kott Libor	Doprava
Jatka Zbiroh	Maso
ŽDB GROUP, Bohutín	Pronájem bytů
Vodička mlynářství, Sedlčany	Obilí
OSEAV PRO, s. r. o.	Obilí, olejniny, jeteloviny a brambory
SEED SERVIS	Travní směsy
Primagra, Milín	Obiloviny, luskoviny, olejniny, osiva, krmné směsy
Pinc, Skalice	Oprava motorových vozidel
Eurepol, Ostrava	Skot
ZZN Pelhřimov	Obilí, řepka
VION FMK FUTR IM VALD	Dospělé zvířata
LYCKEBY AMYLEX a.s.	Brambory
ZD Rosovice	Skot

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 7: Seznam dodavatelů

Dodavatelé	
Kvatro Bystřice	Servis zemědělské stavební techniky
Rustico Nová Ves	Diagnostická, zkušební a poradenská činnost v ochraně rostlin
Silmet Příbram	Provoz čerpací stanice pohonných hmot.
STROM Praha	Zemědělská technika John Deere
ZD Dlouhá lhota	Zemědělské stroje, obilí a kulturní plodiny
Primagra a.s	Nákup obilovin, luskovin, olejnin, osiv, krmných směsí
Asavet Biřkov	Likvidace odpadu živočišného původu (zpracování živočišných odpadů)
Mechanizace ŽV Příbram	Oprava a údržba zemědělských strojů i zařízení.
MVDr. Linhart Nový knín	Veterinář
Daňhel, agro, týn nad vltavou	Náhradní díly na zemědělskou techniku
Agromont Vimperk	Výstavba a rekonstrukce zemědělských stájí
Natural Hradiště	Insemnační dávky býků, plemenářské poradenství
Laktos Praha	Mléko

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 8: Informace o použitých účetních metodách, obecných účetních zásadách a způsobech oceňování a odepisování

Způsoby oceňování

Nově nakoupený a starší hmotný a nehmotný majetek a ostatní dlouhodobý drobný hmotný majetek, nakoupené zásoby a zvířata se oceňuje pořizovací cenou. Majetek vytvořený vlastní činností se oceňuje účetními cenami, které schválilo představenstvo družstva. Vlastní krmné směsi se oceňují cenou vlastního výrobku + 200 Kč/t a zpracovatelské náklady + 60 Kč/t. Základní stádo zvířat – vlastní chov, je oceněno v průměrných cenách dle oceňování zvířat. Cenné papíry a majetkové účasti jsou oceněny v pořizovací ceně.

Způsob odepisování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

Drobný hmotný majetek v pořizovací ceně do 9 999,- s dobou upotřebitelnosti do 1 roku je účtován přímo do spotřeby materiálu, ale je evidován v pomocné evidenci a podléhá inventarizaci. Dlouhodobý hmotný majetek v pořizovací ceně od 10 000,- do 39 999,- je účtován na účtu 042 jako nedokončený dlouhodobý hmotný majetek. Z účtu 042 se zařazuje do Dlouhodobého hmotného majetku. Doba účetního odepisování se provádí ve výši současně platného zákona o dani z příjmů. Dlouhodobý HM v PC nad 40 000,- je účtován do doby uvedení do provozu na kalkulačním účtu 042 a po uvedení do provozu na příslušné odpisové skupiny 02 a 03. Účetní odpisy jsou stanoveny podle doby upotřebitelnosti v délce podle platného zákona o dani z příjmů. Pro účely odpisů podle zákona o dani z příjmů je DHM zařazen do odpisových skupin dle přílohy zákona o dani z příjmů č. 586/92 Sb. V platném znění. Pozemky se neodepisují. Dospělá zvířata – dojnice se sledují individuálně, a to nehledě na pořizovací cenu jednotlivého dospělého zvířete a v účetnictví se vedou na účtu 026. Doba účetního odepisování dojnic se určuje ve vztahu k plánované průměrné době životnosti a to následovně:

- zvířata zařazené do 31. 12. 2007: 48 měsíců
- zvířata zařazená od 1. 1. 2008: 48 měsíců

První účetní odpis se vyčísluje v následném měsíci po zařazení zvířete.

Příloha 9: Rozvaha

ROZVAHA						
	řádek	2007	2008	2009	2010	2011
Aktiva celkem	1	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Pohledávky za upsaný základní kapitál	2	x	x	x	x	x
Dlouhodobý majetek	3	85 494	92 285	87 293	82 633	85 747
Dlouhodobý nehmotný majetek	4	x	x	x	x	x
Zřizovací výdaje	5	x	x	x	x	x
Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	6	x	x	x	x	x
Software	7	x	x	x	x	x
Ocenitelná práva	8	x	x	x	x	x
Goodwill	9	x	x	x	x	x
Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	10	x	x	x	x	x
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	11	x	x	x	x	x
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	12	x	x	x	x	x
Dlouhodobý hmotný majetek	13	77 979	84 770	79 057	75 143	76 643
Pozemky	14	4 081	5 334	5 502	5 637	6 066
Stavby	15	49 059	47 537	51 822	52 352	50 327
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	16	8 683	15 818	12 812	9 200	11 999
Pěstitelské celky trvalých porostů	17	x	x	x	x	x
Dospělá zvířata a jejich skupiny	18	9 167	9 647	8 725	7 785	7 866
Jiný dlouhodobý hmotný majetek	19	x	x	x	x	x
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	20	6 989	6 434	196	169	385
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	21	x	x	x	x	x
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	22	x	x	x	x	x
Dlouhodobý finanční majetek	23	7 515	7 515	8 236	7 520	9 104
Podíly v ovládaných a řízených osobách	24	0	0	0	- 2 065	0
Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	25	x	x	x	x	x
Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	26	7 515	7 515	8 236	9 585	9 104
Půjčky a úvěry - ovládající a řídicí osoba, podstatný vliv	27	x	x	x	x	x
Jiný dlouhodobý finanční majetek	28	x	x	x	x	x
Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	29	x	x	x	x	x
Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	30	x	x	x	x	x
Oběžná aktiva	31	41 144	42 238	38 652	38 592	36 587
Zásoby	32	28 650	30 625	32 303	25 851	26 530
Materiál	33	4 852	4 891	4 255	4 277	3 893
Nedokončená výroba a polotovary	34	4 373	3 496	2 803	2 942	4 639
Výrobky	35	11 419	14 180	17 416	10 934	10 394
Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	36	8 006	8 058	7 829	7 698	7 604
Zboží	37	x	x	x	x	x
Poskytnuté zálohy na zásoby	38	x	x	x	x	x
Dlouhodobé pohledávky	39	x	x	x	x	x
Pohledávky z obchodních vztahů	40	x	x	x	x	x
Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	41	x	x	x	x	x
Pohledávky - podstatný vliv	42	x	x	x	x	x
Pohledávky za společníky, člena družstva a za účastníky sdružení	43	x	x	x	x	x
Dlouhodobé poskytnuté zálohy	44	x	x	x	x	x
Dohadné účty aktivní	45	x	x	x	x	x
Jiné pohledávky	46	x	x	x	x	x
Odložená daňová pohledávka	47	x	x	x	x	x
Krátkodobé pohledávky	48	7 962	6 616	5 607	10 607	8 609
Pohledávky z obchodních vztahů	49	4 461	3 297	3 037	4 389	4 323
Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	50	x	x	x	x	x
Pohledávky - podstatný vliv	51	x	x	x	x	x
Pohledávky za společníky, člena družstva a za účastníky sdružení	52	x	x	x	x	x
Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	53	x	x	x	x	x
Stát - daňové pohledávky	54	682	459	190	213	398
Krátkodobé poskytnuté zálohy	55	x	x	x	x	x
Dohadné účty aktivní	56	2 814	2 869	2 400	6 021	3 929
Jiné pohledávky	57	5	- 9	- 20	- 16	- 41
Krátkodobý finanční majetek	58	4 532	4 997	742	2 134	1 448
Peníze	59	122	45	41	28	38
Účty v bankách	60	4 410	4 952	701	2 106	1 410
Krátkodobé cenné papíry a podíly	61	x	x	x	x	x
Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	62	x	x	x	x	x
Časové rozlišení	63	335	160	49	47	35
Náklady příštích období	64	335	160	49	47	24
Komplexní náklady příštích období	65	x	x	x	x	x
Příjmy příštích období	66	0	0	0	0	11

Pokračování Rozvahy

PASIVA CELKEM	67	126 973	134 683	125 994	121 302	122 369
Vlastní kapitál	68	76 495	76 888	76 366	76 866	76 807
Základní kapitál	69	40 472	40 396	40 396	39 004	38 705
Základní kapitál	70	40 472	406 396	40 396	39 004	38 705
Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	71	x	x	x	x	x
Změny základního kapitálu	72	x	x	x	x	x
Kapitálové fondy	73	1 283	1 461	1 597	1 597	1 597
Emisní ážio	74	x	x	x	x	x
Ostatní kapitálové fondy	75	875	1 053	1 189	1 189	1 189
Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	76	408	408	408	408	408
Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností	77	x	x	x	x	x
Rozdíly z přeměn společností	78	x	x	x	x	x
Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku	79	23 924	28 952	28 950	29 245	31 733
Zákonný rezervní fond / Nedělitelný fond	80	23 976	23 980	23 980	24 384	29 319
Statutární a ostatní fondy	81	4 948	4 972	4 970	4 861	2 414
Výsledek hospodaření minulých let	82	1 346	5 815	6 079	5 423	1 597
Nerозdělený zisk minulých let	83	1 346	5 815	6 079	5 423	1 597
Neuhrazená ztráta minulých let	84	x	x	x	x	x
Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	85	4 470	264	- 656	1 597	3 175
Cizí zdroje	86	50 478	57 793	49 628	44 436	45 562
Rezervy	87	x	x	x	x	x
Rezervy podle zvláštních právních předpisů	88	x	x	x	x	x
Rezerva na důchody a podobné závazky	89	x	x	x	x	x
Rezerva na daň z příjmů	90	x	x	x	x	x
Ostatní rezervy	91	x	x	x	x	x
Dlouhodobé závazky	92	22 240	21 134	20 538	21 193	23 223
Závazky z obchodních vztahů	93	x	x	x	x	x
Závazky - ovládající a řídicí osoba	94	x	x	x	x	x
Závazky - podstatný vliv	95	x	x	x	x	x
Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	96	x	x	x	x	x
Dlouhodobé přijaté zálohy	97	x	x	x	x	x
Vydané dluhopisy	98	x	x	x	x	x
Dlouhodobé směnky k úhradě	99	x	x	x	x	x
Dohadné účty pasivní	100	x	x	x	x	x
Jiné závazky	101	22 240	21 134	20 538	21 193	19 803
Odložený daňový závazek	102	0	0	0	0	3 420
Krátkodobé závazky	103	4 822	10 717	8 441	6 605	6 698
Závazky z obchodních vztahů	104	2 381	8 439	6 463	3 916	4 644
Závazky - ovládající a řídicí osoba	105	x	x	x	x	x
Závazky - podstatný vliv	106	x	x	x	x	x
Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	107	x	x	x	x	x
Závazky k zaměstnancům	108	1 128	1 096	915	1 069	1 103
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	109	508	554	496	607	641
Stát - daňové závazky a dotace	110	203	106	72	855	187
Krátkodobé přijaté zálohy	111	x	x	x	x	x
Vydané dluhopisy	112	x	x	x	x	x
Dohadné účty pasivní	113	x	x	x	x	x
Jiné závazky	114	602	522	495	158	123
Bankovní úvěry a výpomoci	115	23 416	25 942	20 649	16 638	15 641
Bankovní úvěry dlouhodobé	116	22 416	24 342	17 249	14 638	13 641
Krátkodobé bankovní úvěry	117	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Krátkodobé finanční výpomoci	118	0	600	2 400	1 000	1 000
Časové rozlišení	119	0	2	0	0	0
Výdaje příštích období	120					
Výnosy příštích období	121	0	2	0	0	0

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 10: Výkaz zisků a ztráty

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁTY						
	řádek	2007	2008	2009	2010	2011
Tržby za prodej zboží	1	x	x	x	x	x
Náklady vynaložené na prodané zboží	2	x	x	x	x	x
Obchodní marže	3	x	x	x	x	x
Výkony	4	50 575	62 537	45 626	50 168	52 912
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	5	47 998	54 400	37 035	51 037	52 914
Změna stavu zásob vlastní činnosti	6	- 2 959	1 961	2 318	- 6 475	1 064
Aktivace	7	5 718	6 176	6 273	5 606	5 534
Výkonová spotřeba	8	33 266	44 116	32 778	33 998	42 822
Spotřeba materiálu a energie	9	26 651	35 341	25 759	27 382	36 162
Služby	10	6 615	8 775	7 019	6 616	6 660
Přidaná hodnota	11	17 491	18 421	12 848	16 170	16 690
Osobní náklady (ř. 13 až 16)	12	21 287	24 750	19 500	19 555	22 000
Mzdové náklady	13	15 874	18 567	14 905	14 807	16 725
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	x	x	x	x	x
Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	5 413	6 183	4 595	4 748	5 275
Sociální náklady	16	x	x	x	x	x
Daně a poplatky	17	1 119	1 077	1 140	1 233	1 118
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	18	10 074	11 184	11 301	10 145	10 031
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	19	5 661	5 657	6 511	5 761	5 550
Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	4 068	4 419	5 317	4 465	3 850
Tržby z prodeje materiálu	21	1 593	1 238	1 194	1 296	1 700
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu	22	3 219	3 469	4 584	4 289	3 596
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	2 042	2 450	3 696	3 181	2 096
Prodaný materiál	24	1 177	1 019	888	1 108	1 500
Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	25	x	x	x	x	x
Ostatní provozní výnosy	26	18 584	18 408	18 693	19 072	18 578
Ostatní provozní náklady	27	14	11	8	8	7
Převod provozních výnosů	28	x	x	x	x	x
Převod provozních nákladů	29	x	x	x	x	x
Provozní výsledek hospodaření	30	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066

Pokračování výkazu zisků a ztráty

Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31	x	x	x	x	x
Prodané cenné papíry a podíly	32	x	x	x	x	x
Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	x	x	x	x	x
Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34	x	x	x	x	x
Výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů	35	x	x	x	x	x
Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	x	x	x	x	x
Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	x	x	x	x	x
Náklady z finančního majetku	38	x	x	x	x	x
Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39	x	x	x	x	x
Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40	x	x	x	x	x
Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti (+/-)	41	x	x	x	x	x
Výnosové úroky	42	655	626	526	374	296
Nákladové úroky	43	1 282	1 540	1 285	839	685
Ostatní finanční výnosy	44	x	x	x	x	x
Ostatní finanční náklady	45	1 520	1 784	1 639	1 635	1 698
Převod finančních výnosů	46	x	x	x	x	x
Převod finančních nákladů	47	x	x	x	x	x
Finanční výsledek hospodaření	48	- 2 147	- 2 698	- 2 398	- 2 100	- 2 087
Daň z příjmů za běžnou činnost	49	0	0	0	747	657
- splatná	50	0	0	0	0	185
- odložená	51	0	0	0	0	472
Výsledek hospodaření za běžnou činnost (ř. 30 + 48 - 49)	52	3 876	- 703	- 879	2 926	1 322
Mimořádné výnosy	53	649	1 074	282	789	1 909
Mimořádné náklady	54	55	107	59	2 118	56
Daň z příjmů z mimořádné činnosti	55	x	x	x	x	x
- splatná	56	x	x	x	x	x
- odložená	57	x	x	x	x	x
Mimořádný výsledek hospodaření	58	594	967	223	- 1 329	1 853
Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	x	x	x	x	x
Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	60	4 470	264	- 656	1 597	3 175
Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	61	4 470	264	- 656	2 344	3 832

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 11: Horizontální analýza rozvahy

	2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna
AKTIVA CELKEM	7710	6,1%	-8689	-6,5%	-4691	-3,7%	1066	0,9%
Dlouhodobý majetek	6791	7,9%	-4992	-5,4%	-4660	-5,3%	3114	3,8%
Dlouhodobý hmotný majetek	6791	8,7%	-5713	-6,7%	-3914	-5,0%	1500	2,0%
Dlouhodobý finanční majetek	0	0,0%	721	9,6%	-716	-8,7%	1584	21,1%
Oběžná aktiva	1094	2,7%	-3586	-8,5%	-60	-0,2%	-2005	-5,2%
Zásoby	1975	6,9%	1678	5,5%	-6452	-20,0%	679	2,6%
Krátkodobé pohledávky	-1346	-16,9%	-1009	-15,3%	5000	89,2%	-1998	-18,8%
Krátkodobý finanční majetek	465	10,3%	-4255	-85,2%	1392	187,6%	-686	-32,1%
Časové rozlišení	-175	-52,2%	-111	-69,4%	-2	-4,1%	-12	-25,5%
PASIVA celkem	7710	6,1%	-8689	-6,5%	-4692	-3,7%	1067	0,9%
Vlastní kapitál	393	0,5%	-522	-0,7%	500	0,7%	-59	-0,1%
Základní kapitál	-76	-0,2%	0	0,0%	-1392	-3,4%	-299	-0,8%
Kapitálové fondy	178	13,9%	136	9,3%	0	0,0%	0	0,0%
Fond ze zisku	5028	21,0%	-2	0,0%	295	1,0%	2488	8,5%
Nerozdělený zisk	4469	332,0%	264	4,5%	-656	-10,8%	-3826	-70,6%
Výsledek hospodaření	-4206	-94,1%	-920	-348,5%	2253	-343,4%	1578	98,8%
Cizí zdroje	7315	14,5%	-8165	-14,1%	-5192	-10,5%	1126	2,5%
Dlouhodobé závazky	-1106	-5,0%	-596	-2,8%	655	3,2%	2030	9,6%
Krátkodobé závazky	5895	122,3%	-2276	-21,2%	-1836	-21,8%	93	1,4%
Bankovní úvěry a výpomoci	2526	10,8%	-5293	-20,4%	-4011	-19,4%	-997	-6,0%

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 12: Horizontální analýza výkazu zisků a ztráty

	2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna	absolutní změna v tis. Kč	procentní změna
Výkony	11962	23,7%	-16911	-27,0%	4542	10,0%	2744	4,6%
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	6402	13,3%	-17365	-31,9%	14002	37,8%	1877	10,2%
Změna stavu zásobn vlastní činnosti	4920	-166,3%	357	18,2%	-8793	-379,3%	7539	-136,0%
Mzdové náklady	2693	17,0%	-3662	-19,7%	-98	-0,7%	1918	13,0%
Výkonová spotřeba	10850	32,6%	-11338	-25,7%	1220	3,7%	8824	28,7%
Přidaná hodnota	930	5,3%	-5573	-30,3%	3322	25,9%	520	-4,6%
Osobní náklady	3463	16,3%	-5250	-21,2%	55	0,3%	2445	3,3%
Odpisy	1110	11,0%	117	1,0%	-1156	-10,2%	-114	-0,4%
Provozní hospodářský výsledek	-4028	-66,9%	-476	-23,9%	4254	280,1%	-1707	-32,5%
Nákladové úroky	258	20,1%	-255	-16,6%	-446	-34,7%	-154	-18,4%
Finanční hospodářský výsledek	-551	25,7%	300	-11,1%	298	-12,4%	13	-2,8%
Hospodářský výsledek z běžné činnosti	-4579	-118,1%	-176	25,0%	3805	-432,9%	-1604	-65,9%
Výsledek hospodaření za účetní období	-4206	-94,1%	-920	-348,5%	2253	-343,4%	1578	-29,0%

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 13: Vertikální analýza rozvahy

	2007	2008	2009	2010	2011
AKTIVA CELKEM	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Dlouhodobý majetek	67,3%	68,5%	69,3%	68,1%	70,1%
Dlouhodobý hmotný majetek	61,4%	62,9%	62,7%	61,9%	62,6%
Dlouhodobý finanční majetek	5,9%	5,6%	6,5%	6,2%	7,4%
Oběžná aktiva	32,4%	31,4%	30,7%	31,8%	29,9%
Zásoby	22,6%	22,7%	25,6%	21,3%	21,7%
Krátkodobé pohledávky	6,3%	4,9%	4,5%	8,7%	7,0%
Krátkodobý finanční majetek	3,6%	3,7%	0,6%	1,8%	1,2%
Časové rozlišení	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
PASIVA celkem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Vlastní kapitál	60,2%	57,1%	60,6%	63,4%	62,8%
Základní kapitál	31,9%	30,0%	32,1%	32,2%	31,6%
Kapitálové fondy	1,0%	1,1%	1,3%	1,3%	1,3%
Fond ze zisku	18,8%	21,5%	23,0%	24,1%	25,9%
Nerozdělený zisk	1,1%	4,3%	4,8%	4,5%	1,3%
Výsledek hospodaření	3,5%	0,2%	-0,5%	1,3%	2,6%
Cizí zdroje	39,8%	42,9%	39,4%	36,6%	37,2%
Dlouhodobé závazky	17,5%	15,7%	16,3%	17,5%	19,0%
Krátkodobé závazky	3,8%	8,0%	6,7%	5,4%	5,5%
Bankovní úvěry a výpomoci	18,4%	19,3%	16,4%	13,7%	12,8%

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 14: Vertikální analýza výkazu zisků a ztráty

	2007	2008	2009	2010	2011
Výkony	51,3%	53,5%	55,2%	49,6%	50,0%
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	48,7%	46,5%	44,8%	50,4%	50,0%
Tržby za prodej a výkony	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Změna stavu zásobn vlastní činnosti	-3,0%	1,7%	2,8%	-6,4%	1,0%
Mzdové náklady	16,1%	15,9%	18,0%	14,6%	15,8%
Výkonová spotřeba	33,7%	37,7%	39,7%	33,6%	40,5%
Přidaná hodnota	17,7%	15,8%	15,5%	16,0%	15,8%
Osobní náklady	21,6%	21,2%	23,6%	19,3%	20,8%
Odpisy	10,2%	9,6%	13,7%	10,0%	9,5%
Provozní hospodářský výsledek	6,1%	1,7%	1,8%	5,7%	3,8%
Nákladové úroky	1,3%	1,3%	1,6%	0,8%	0,6%
Hospodářský výsl. z fin. operací	-2,2%	-2,3%	-2,9%	-2,1%	-2,0%
Hospodářský výsledek z běžné činnosti	3,9%	-0,6%	-1,1%	2,9%	1,2%
Výsledek hospodaření za účetní období	4,5%	0,2%	-0,8%	1,6%	3,0%

Zdroj: účetní závěrka v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 15: Index IN95

Tabulka 29: Pomocné výpočty indexu IN95, údaje jsou v tis. Kč

	2007	2008	2009	2010	2011
Aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Cizí zdroje	50 478	57 793	49 628	44 436	45 562
Podíl	2,515	2,330	2,539	2,730	2,686
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Nákladové úroky	1 282	1 540	1 285	839	685
Podíl	4,698	1,295	1,182	6,881	5,936
EBIT	6 023	1 995	1 519	5 773	4 066
Aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Podíl	0,047	0,015	0,012	0,048	0,033
Výnosy	76 306	88 302	71 638	76 164	85 845
Aktiva	126 973	134 683	125 994	121 303	122 369
Podíl	0,601	0,656	0,569	0,628	0,702
Oběžná aktiva	41 144	42 238	38 652	38 592	36 587
Krátkodobé závazky	4 822	10 717	8 441	6 605	6 698
Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Krátkodobé finanční pomoci	0	600	2 400	1 000	1 000
Podíl	7,067	3,429	3,264	4,485	4,206
Závazky po splatnosti	190	7 565	4 635	2 015	2 890
Výnosy	76 306	88 302	71 638	76 164	85 845
Podíl	0,190	0,086	0,065	0,026	0,034

Zdroj: vnitropodnikové účetnictví v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 16: Splácení závazků z transformací

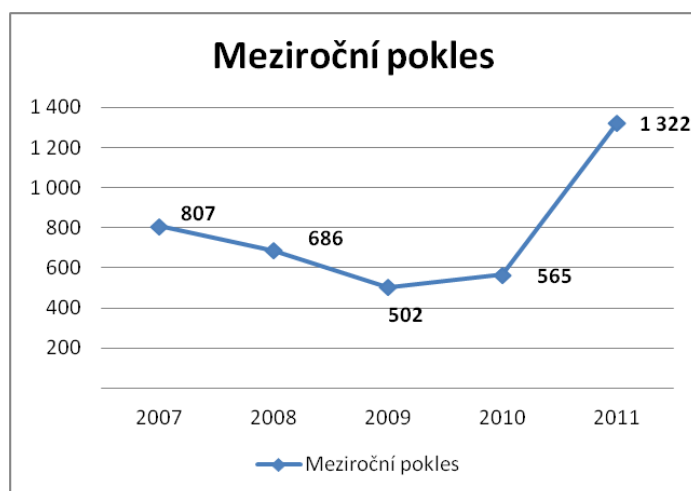
Závazky z transformace v letech 2007 – 2011 se velmi podílí na dlouhodobých závazcích. Družstvo má závazky vůči členům družstva. Splácení závazků v **tabulce 30** je velmi pomalé. Každoroční pokles je v průměru okolo 800 tis. Kč. Nejméně bylo splaceno v roce 2009 a to 502 tis. Kč. Hlavní důvod byl, že podnik neměl dost finančních prostředků, aby splatil závazek členům družstva. Pokud družstvo bude své závazky z transformace nadále snižovat v průměru o 800 tis. Kč ročně, měl by své závazky z transformace splatit za 20 let tj. v roce 2033.

Tabulka 30: Závazky z transformace, údaje jsou v tis. Kč

	2007	2008	2009	2010	2011
Závazky z transformace	19 601	18 915	18 413	17 848	16 526
Meziroční pokles	807	686	502	565	1 322

Zdroj: výroční zpráva v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Graf 25: Meziroční pokles závazků z transformace, údaje jsou v tis. Kč

Zdroj: výroční zpráva v letech 2007-2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 17: Návrh splátkového kalendáře pro odběratele

Největšími dlužníky je Mlékařské hospodářské družstvo JIH Tábor, které v roce 2011 mělo pohledávku 2 799 tis. Kč. V následující **tabulce 31** je uveden rozpis splátkového kalendáře.

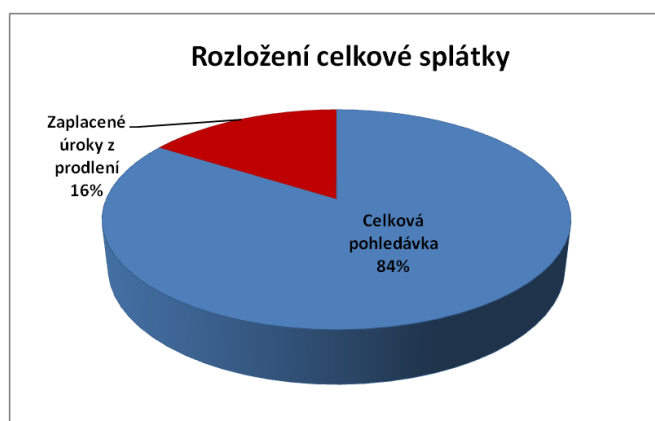
Tabulka 31: Splátkový kalendář

Celková pohledávka	2 799 000
Úroky z prodlení	5,00%
Doba splácení	7 let
Splácení	čtvrtletně
Pravidelná splátka čtvrtletně	119 093,62
Celkově splacené	3 334 621,45
Zaplacené úroky z prodlení	535 621,45

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Celková pohledávka činí 2 799 000 v roce 2011. Doba splácení byla zvolena na 7 let. Úroky z prodlení jsou 5%. MDH JIH Tábor by mělo posílat splátky čtvrtletně ve výši 119 093,62 Kč. Zaplacené úroky z prodlení činí 535 621,45 Kč. Je také možnost posílat splátky měsíčně nebo ročně. Záleží na domluvě družstev. V **grafu 26** je názorně vidět rozložení celkové splátky v procentech.

Graf 26: Rozložení celkové splátky

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Příloha 18: Návrh splátkových kalendářů na závazky ZDN

Největší závazky má družstvo k dodavatelům Rustico Nová Ves a Silmet Příbram. Zemědělské družstvo Nečín mělo závazek k Rustico Nová Ves ve výši 1 235 tis. Kč v roce 2011. V **tabulce 32** je uveden návrh splátkového kalendáře s rozpisu plateb.

Tabulka 32: Splátkový kalendář Rustico Nová Ves

Celkový závazek Rustico Nová Ves	1 235 000
Úroky z prodlení	5,00%
Doba splácení	5 let
Splácení	čtvrtletně
Pravidelná splátka čtvrtletně	70 173,18
Celkově splacené	1 403 463,62
Zaplacené úroky z prodlení	168 463,62

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Celkový závazek činí 1 235 tis. Kč. Doba splácení byla stanovena na 5 let s pravidelnými čtvrtletními splátkami. Úroky z prodlení jsou ve výši 5%. Pravidelná čtvrtletní splátka je ve výši 70 173,18 Kč. Družstvo Nečín zaplatí celkově 1 403 463,62 Kč a úroky z prodlení budou činit 168 463,62 Kč.

Tabulka 33: Splátkový kalendář Silmet Příbram

Celkový závazek Silmet Příbram	1 579 000
Úroky z prodlení	5,00%
Doba splácení	6 let
Splácení	čtvrtletně
Pravidelná splátka čtvrtletně	76 560,42
Celkově splacené	1 837 450,01
Zaplacené úroky z prodlení	258 450,01

Zdroj: výroční zpráva 2011 ZDN, vlastní zpracování

Podle **tabulky 33** má družstvo závazek vůči svému dodavateli Silmet Příbram ve výši 1 579 tis. Kč. Doba splácení je stanovena na 6 let s pravidelnými čtvrtletními splátkami. Úroky z prodlení jsou 5%. Družstvo Nečín bude splácet pravidelné čtvrtletní splátky ve výši 76 560,42 Kč. Celkově splatí 1 837 450,01 Kč a úroky z prodlení budou činit 258 450,01 Kč.

Příloha 19: Cukrová řepa

Družstvo by se mělo zaměřit na pěstování cukrové řepy. Bylo by vhodné snížit produkci řepky olejky a nahradit ji cukrovou řepou. Vzhledem k tomu, že se jedná o zavádění produkce řepy, začínalo by se na 100 ha orné půdy. Následné výpočty jsou pouze orientační, neboť každý podnik má jiné náklady na pěstování cukrové řepy.

Tabulka 34: Materiálové náklady Kč/ha

Materiálové náklady Kč/ha	Cukrová řepa	Řepka ozimá	Pšenice ozimá
Osivo	5 600	1 300	1 600
Hnojiva P, K, Mg, Ca	4 000	5 000	3 800
Hnojiva N	1 700	0	0
Herbicidy	5 500	4 800	2 900
Fungicidy	900	0	0
Ostatní	300	300	400
Celkem náklady	18 000	11 400	8 700

Zdroj: <http://www.semcice.cz/Pruvodce.pdf>, vlastní zpracování

V **tabulce 34** jsou znázorněny materiálové náklady. Je patrné, že cukrová řepa má vyšší náklady na pěstování oproti řepce ozimé a pšenice ozimé. Cukrová řepa má v průměru materiálové náklady 18 000 Kč na hektar půdy. Řepka ozimá se pohybuje okolo 11 400 Kč/ha a pšenice ozimá má nejnižší materiálové náklady a to 8 700 Kč/ha. Pokud by podnik pěstoval cukrovou řepu na 100 ha, materiálové náklady by byly ve výši 1 800 tis. Kč.

Tabulka 35: Náklady pracovní operace Kč/ha

Náklady pracovní operace Kč/ha			
Pracovní operace	Cukrová řepa	Řepka ozimá	Pšenice ozimá
Podmítka	800	400	400
Orba	1 600	1 100	1 100
Příprava k setí	1 000	400	400
Setí	1 300	800	800
Postřiky 5x	1 500	1 200	1 500
Hnojení 2x	800	1 200	1 200
Sklizě	5 500	1 800	2 000
Odvoz řepy	2 500	500	300
Ostatní	1 000	0	0
Celkem	16 000	7 400	7 700

Zdroj: <http://www.semcice.cz/Pruvodce.pdf>, vlastní zpracování

Pro pěstování cukrové řepy je nutné do propočtů zahrnout náklady na pracovní operace. Opět je vidět z **tabulky 35**, že nejvyšší náklady má cukrová řepa a to 16 000 Kč/ha. Pšenice ozimá a řepka ozimá se pohybují v podobných nákladech a to okolo 7 700 Kč/ha. Do nákladů operace jsou započteny opravy a odpisy strojů, přímé mzdy a pohonné hmoty. Celková náklady na pracovní operace by byly 1 600 tis. Kč na 100 ha.

Tabulka 36: Hrubá marže

Hrubá marže	Cukrová řepa	Řepka ozimá	Pšenice ozimá
Nákupní cena Kč/t	700	8 000	3 500
Výnosy t/ha	68	4	7
Tržba Kč/ha	47 600	28 000	22 750
Kompenzační platba Kč/ha	23 120	0	0
Dotace Kč/ha	4 500	4 500	4 500
Příjmy Kč/ha	75 220	32 500	27 250
Náklady pracovních operací Kč/ha	16 000	7 700	7 400
Přímé materiálové náklady Kč/ha	18 000	11 400	8 700
Hrubá marže Kč/ha	41 220	13 400	11 150

Zdroj: <http://www.semcice.cz/Pruvodce.pdf>, vlastní zpracování

V **tabulce 36** je výpočet hrubé marže z cukrové řepy, ozimé pšenice a řepky ozimé. Je zřejmé, že pěstování cukrové řepy je pro podnik velkým přínosem. Hrubá marže je výrazně vyšší než u ostatních dvou plodin. Hrubá marže je u cukrové řepy 41 220 Kč/ha u pšenice ozimé je to výrazně nižší a to 11 150 Kč/ha a řepka ozimá se pohybuje 13 400 Kč/ha. Hrubá marže na 100 ha by činila 4 122 tis. Kč.

Z výše uvedených tabulek je možno vidět, že náklady na pěstování cukrové řepy jsou podstatně vyšší než u ostatních plodin. Celkové náklady na 100 ha by byly 3 400 tis. Kč. Výnosy u cukrové řepy jsou převyšující a výnosnější pro podnik, na 100 ha by činila hrubá marže okolo 4 122 tis. Kč.

Příloha 20: Pořízení stroje Ropa Euro Tiger

Pořízení stroje Ropa Euro Tiger je možné dvěma způsoby, buď to koupit stroj na leasing, nebo si vzít od banky úvěr. V následujících tabulkách jsou uvedeny obě dvě možnosti.

Tabulka 37: Nákup na leasing

Leasing	
Pořizovací cena	10 000 000
Akontace %	10
Roční úrok %	7
Počet měsíců	60
Měsíční splátka	179 044
Akontace	1 000 000
Celkem zaplatíme	10 742 647
Celkem přeplatíme	1 742 647
Z toho na poplatcích	50 000

Zdroj: Fagus.cz na základě dotazování, vlastní zpracování

V **tabulce 37** je názorně vidět, že by družstvo celkově za stroj zaplatilo 11 792 647 Kč. Což je přeplatek o 1 792 647 Kč. Pravidelná měsíční splátka by činila 179 044 Kč. Leasing je sjednán na 5 let (60 měsíců) při roční úrokové míře 7%.

Tabulka 38: Úvěr

Úvěr	
Výška úvěru	10 000 000
Úroková míra	7%
Doba splácení	5 let
Splácení	měsíčně
Pravidelná splátka	198 012
Celkově splacené	11 880 719
Zaplacené úroky	1 880 719

Zdroj: Fagus.cz na základě dotazování, vlastní zpracování

V **tabulce 38** je zobrazen nákup pomocí úvěru. Pravidelná měsíční splátka je 198 012 Kč. Celkově by družstvo zaplatilo 11 880 719 Kč. Úvěr je sjednán na 5 let, při úrokové míře 7%.

Rozdíl mezi leasingovými splátky a úvěrem není až tak výrazný. Úvěr by byl dražší o 88 072 Kč. Nevýhodou úvěru je, že dochází k účetnímu zadlužení podniku. Jeho výše se v rozvaze objeví jako položka cizích zdrojů. To zhoršuje pozici podniku v případě hodnocení rizikovosti investory nebo obchodními partnery. Další nevýhoda úvěru je, že banka nemusí vždy úvěr poskytnout a je nutné bance dát velké množství dat.

Leasing nepředstavuje účetně zvýšení zadluženosti podniku, jelikož vzniklý závazek se neprojeví v rozvaze jako položka, která zvyšuje cizí zdroje. Nevýhoda leasingu je, že se stroj převádí do družstva až po splacení leasingu a není možné na stroji dělat jakékoliv úpravy.

Podnik by měl stroj pořídit pomocí leasingu.

Příloha 21: Fotografie ZDN

Teletníky

Zdroj: archiv autorky

Venkovní výběhy – chovný skot převažuje Holštýnský skot a Český strakatý skot

Zdroj: archiv autorky

Vnitřní haly

Zdroj: archiv autorky